

Dollármegtakarítással

Új hegesztőanyag

A korábbinál lényegesen nagyobb élettartamot biztosító új hegesztőanyagot dolgozott ki a Vasipari Kutató és Fejlesztő Vállalat (VASKUT). A Rába Mosonmagyaróvári Mezőgazdasági Gépgyárában a közelmúltban fejleszték be az új hegesztőhuzalokkal készült ekevasak vizsgálatát, és megállapították: *élettartamuk azonos a tőkés importhuzalokkal hegesztettekével, ugyanakkor a hazai huzalok termelési tulajdonságai előnyösebbek.* A VASKUT-huzalokkal ugyanis a hegesztés *termelékenysége* — mivel magas hegesztőáram mellett is jó a varrat formálódása — *nagyobb, s a hegesztőanyag vesztesége kisebb, így az anyagfelhasználás és az élomunka-költség egyaránt csökken.* A jövőben a hazai hegesztőhuzal felhasználá-

sával mintegy 300 ezer dollár értékű importmegtakarítás érhető el az ekevasak gyártásában.

Az új hegesztőanyag hasznosítására más területeken ugyan-csak több lehetőség kínálkozik. Az előzetes vizsgálatok szerint például a hegesztőhuzalokkal ellátott boronatarcsák élének tartóssága *két-háromszor nagyobb, mint a tőkés importból beszerzett tárcsáké.* Ez további 500-600 ezer dollár import megtakarítására nyújt lehetőséget.

Az új technológiát alkalmazzák már egyes *elhasználódott szerszámok felújításához is.* További kísérletek folynak bányászati, téglaiipari szerszámok élettartamának — felrakó hegesztéssel történő — növelésére, felújítására.

(MTI)

Amire nem vigyáztak a mormonok

Aranykrimi bizalommal

Nem jó, ha valaki túlságosan ambiciózus, vagyis még a korlátlan lehetőségek hazájában sem árt, ha valaki ismeri tevékenységének korlátait — a következő történetekből leginkább ezt a tanulságot lehet levonni. A nemzetközi aranyrúdtözsde nevű vállalkozás a sajtóban megjelent nyilatkozatok szerint *szép jövő előtt állt.* Tulajdonosai — két testvér — *bizakodóan tekintettek a jövőbe, hisz „kemény munka, találgatás és intelligencia segítségével” minden elérhető.* Ez a „minden” a jelek szerint *60 millió dollár összegű csalást jelent, a hozzá tartozó floridai előzetes letartóztatással együtt...*

A nemzetközi aranyrúdtözsde 1980-ban alakult, és mint neve is mutatja, *aranykeresedelemre specializálódott.* Feladata azonban nem kizárólag az adásvétel volt, megfelelő díjazásért azt is vállalta, hogy az aranyrudakat biztonságban megőrzi kliensei számára.

Bizonylattal fizettek

Ez a „felállítás” már önmagában is csábító volt. Az ügyfelek ugyanis *készpénzzel fizettek az aranyrudakért, a fém helyett azonban csak egy bizonylatot kaptak.* A legtöbbjüknek nem is volt *szándékában rövid időn belül elhozni a vállalatot tulajdonát, hisz az Fort Lauderdale szejfjében jobb helyen volt, mint otthon, a szekrényben.* A két testvér pedig elkezdte az *szabotálni az aranyvételt, a bizonylatokat persze továbbra is szorgalmasan kiállította.* Előfordult persze, hogy valaki hirtelen jelentkezett a nemesfémért, de gond nélkül meg is kapta. 1980 vége óta ugyanis az aranyár *erőteljesen csökkent, csaknem 700 dolláros unciánkénti szintről a tavalyi év közepére 300 dollárra zuhant vissza.* A nemzetközi aranyrúdtözsde tulajdonosai ebben a piaci helyzetben *vérből „bessziékként” viselkedtek.* 1981 elején eladtak egy unciát mondjuk 600 dollárért, egy évvel később a kliens megkapta kívánságára azt az aranyat, melyet akkor 400 dollárért szereztek be. A különbség az ügyfelek tudomása nélkül különböző — a jelek szerint *nem túlságosan jövedelmező — vállalkozásokba ment.* A nyomozás szerint a nemzetközi aranyrúdtözsde érdekeltséget szerzett egy belsőépítéssel, videókölcsonnással és vitorlások bérletével foglalkozó cégnél.

Amikor a botrány kipattant, az ügyészség *kénytelen volt felismerni, hogy cseppet sem elszigetelt esetről van szó.* Hasonló manipulációk után lett egy nemesfém-kereskedő Los Angelesben öngyilkos, a New York-i Egyesült Nemesfémek cég pedig úgy igyekezett a vizsgálatot elkerülni, hogy magától *csődöt jelentett.* A módszer mindenütt *ugyanaz volt, mint a nemzetközi aranyrúdtözsde-nél.* (A vállalat egyébként a „tözsde” kifejezést *jogtalanul*

használta nevében, felbomlása előtt néhány hónappal az ügyészség még el tudta érni a névváltoztatást.) Bizalmat ébresztő hirdetésekkel fel tudták magukra hívni a *kisemberek* figyelmét, akiknek nagy része kételyek nélkül bízta megtakarított pénzét a nemesfém piac kalandoraira. A botrány mindaddig elkerülhető volt, ameddig az arany ára esett. Amint azonban a tavalyi év közepén a jegyzés megindult felfelé, a csőd elkerülhetetlenné vált. A kereskedőknek akkor ugyanis — mondjuk — 500 dollárért kellett megvenniük már azt a fém-et, melyért eredetileg készpénzben a kliens csak 400-at fizetett.

A kazánházművelet

A manipulációknak azonban nem csupán a nemesfémek voltak az eszközei. Hirtelen érdeklődés, izgalom felkeltésével — ezt nevezi a szakzsargon „kazánház”-műveleteknek, célozva arra, hogy a spekuláns képtelenesen „*feljutt egy teret*” — ideig-óráig *jövedelmezővé tették ingatlanügynökségeket, ritkafémekkel foglalkozó kereskedő cégeket, adtak el olaj-kitermelési részvényeket.* A fő dolog a *bizalom* felkeltése volt. A kérészetlű cégek igyekeztek a legjobb szaklapokban hirdetni, és a legjobb referenciákat szolgáltatni. Az egyik vállalkozás például azzal büszkélkedett, hogy kliensei értékelték *egy szuperbiztos barlangpáncélteremben tartja, melyre a bigott vallásosságukról ismert mormonok vigyáznak.* A valóságban persze jó néhány vállalat nem volt más, mint egy kétszobás iroda sok telefonnal. (Arra persze vigyázza, hogy a cím a *Wall Street környékén, előkelő városrészben legyen.)* A vizsgálatok szerint a szobákban néha komédiába illő jelenetek zajlottak le. Az egyik ügynöknek például sajátos módszere volt az ügyfelek meggyőzésére. Telefonhívásokat csak úgy fogadott, hogy először percekig rohangált fel-alá a lépcsőn. Ezek után természetesen erősen lihegve érkezett a kagylóhoz, és az ügyfél is azonnal elhitte, hogy egyenesen a tőzsdéről jön, ahol éppen most kivételes vásárlási lehetőségek adódnak...

Az egyre gyakoribb „ügyek” ellenére *egyelőre nem sok veszély fenyegeti az ötletgazdag vállalkozásokat addig, ameddig fizetni képesek.* A két, elvileg illetékes szövetségi felügyelő szerv elhárítja magától a felelőséget. Az Értékpapír- és Értéktözsde-bizottság nem tartja magát illetékesnek, hisz nem pénzügyi műveletekről van szó, míg a Határidős Műveletek Bizottsága azt hangsúlyozza, hogy a szóban forgó cégek nem végeztek határidős műveleteket. Az újonnan alakuló vállalkozások hirdetési tehát minden bizonnyal továbbra is megjelenhetnek.

G. Gy. — Sz. P.

Kockázatos kísérlet?

A Taurus és az Orion tapasztalata — Nagyobb önállóság, nagyobb felelőség

A kísérlet kockázattal jár. Ezt mindenki tudja. Talán ezzel is magyarázható, hogy amikor tavaly elkezdődött a kísérleti jövedelemszabályozás, *nem sok vállalat jelentkezett.* Bár az általános szabályok rendkívül szigorú feltételeket határoztak minden fillérmű béremeléshez, úgy tűnt, még ez is *vonzóbb, mint a teljes bizonytalanság.* Egy év tapasztalatai azonban azt mutatják, a vállalkozóknak volt igazuk. A kísérleten szinte *mindenki csak nyert, ahol nem sikerült, ott inkább belső okokra vezethető vissza a kudarc, nem pedig a kísérlet feltételeire.*

Az Orion gazdasági igazgatója először *elzárkózott a beszélgetés elől, mondván, minek szaporítani a szót, már annyiszor és annyi helyen kifejtették véleményüket.* Azután mégis megdöngölte magát. Hiszen az Orionnál sikeres volt a kísérlet, miért ne számolna be erről az olvasóknak is?

— Az általános szabályozás szerint 2 százalékos bérfeljesztésre nyílt volna lehetőségünk — kezdte *Magda Béla* —, a kísérletben 6,5 százalékot értünk el. Könynyebb volt most a munka: a *kiemelt feladatokra jelentős célpremiúmkokat* tűzhetünk ki, egyes szalagokon darabberendszert vezettünk be. Az elkészült termékekre — főleg a színes tévére — állapítottuk meg a normát, s a létszámtól függetlenül *fizettünk a teljesítményekért.* Erre az általános jövedelemszabályozás *nem ad módot.*

Az Orion a kísérleti jövedelemszabályozás „A” csoportjába került, ahol a felhasznált élomunka után munkaerőadót, a kifizetett átlagkeresetre kereseti adót, a nyereség után városi és közsejfejlésztési hozzájárulást, valamint nyereségadót fizet. A felsorolás legfeljebb a *kivülállónak* lehet remisztó, a vállalati szakembereknek ez *áttekinthetőbb, világosabb* rendszert jelent. Minden bizonnyal ezzel is magyarázható, no és a nagyobb lehetőségekkel, hogy az Orion az idén *újra megpályázza* ezt a bérszabályozást.

Nagy különbségek

A Taurusnál *Jagiellowicz Györgyné* vezérigazgató-helyettes *Jármay Ernő* fősztályvezető-helyettesrel foglalta össze a cég egy-éves tapasztalatait.

— Mindig jobb részt venni valaminek a kialakításában, befolyásolni a végső döntést, mint hogy később kész helyzet elé állítva ne legyen más feladatunk, csak tudomásul venni és alkalmazni az újat — kezdte a beszélgetést a vezérigazgató-helyettes, azt indokolván, miért is jelentkeztek a kísérletre. — Úgy gondoljuk, hogy így sokkal tágabb, nagyobb lehetőségünk lesz a gazdálkodásunkhoz. A kísérleti jövedelemszabályozás „B” csoportjába kerültünk, azaz a *felhasznált erőforrások és a nyereség után jövedelemadót* fizettünk, a dolgozók átlagkeresete után pedig kereseti adót. Ez utóbbit nem a növek-

mény alapján számolják, hanem a kifizetett éves kereset szerint.

A Taurus tavaly *majdnem tízszázalékos bérfeljesztést* tudott végrehajtani. A tervben még csak 4,5 százalékot céloztak meg, de akkor még nem dönt el, milyen szabályok vonatkoznak majd rájuk. Utólag azonban már látszik, hogy *óvatosan tervezték.* Az általános szabályok szerint is mintegy nyolc százalékkal emelhetők volna a béreket. A vártnál jobbak lettek a vállalat legfontosabb mutatói. Igaz, ebben a kísérlet *teljesítményre jobban ösztönző hatásának is szerepe van.* 1983-ban a nem rubelexport 22 százalékkal, a rubelkivitel 25 százalékkal emelkedett, a termelési érték 8 százalékkal nőtt, így meghaladta a 8 milliárd forintot, a forgalom pedig a 12 milliárdot.

Mennyiben *öztönzőbb e rendszer?* Legfőképpen abban, hogy a magasabb teljesítményhez közvetlenül magasabb bér rendelkezhető. Ehhez persze az is szükséges, hogy a kísérlet áthassa az egész vállalatot, *ne ragadjon le a legfelső vezetéssnél.* Vagyis, a belső érdekeltségi rendszert is megváltoztatták. Meghatározták azokat a mutatókat — így az exportot, a termelési tervet, a nyereséget stb. — amelyeknek alapján saját teljesítményük arányában a gyárak, s más szervezeti egységek bért fejleszthetnek. Így fordulhatott elő, hogy az abroncsgyár 14 százalékot emelt, a váci gumigyár 6,2 százalékot. A *gyárigazgatók önállóan gazdálkodnak, önállóan határozzák meg a hozzájuk tartozó egység belső érdekeltségét.* Tehát szép fokozatosan egészen a műhelyekig lebontották vagy lebontják a kísérletet, s előre meghatározott feltételekhez kötik a magasabb bért.

Magasabb pótlékok

És ha az egyes gyárak *túlléptik a rendelkezésre álló bérkeretet?* A vezérigazgató-helyettes ezt *határozottan kizárja.*

— Ilyen nem fordulhat elő. Bár a gyárak valóban nagy önállósággal rendelkeznek, de például a számítógépes információfeldolgozás központosított. Így azért mi is tisztában vagyunk a gyárak lehetőségeivel. Az inkább előfordul, hogy a gyári terv kissé pesszimistának bizonyul, ezért utólag kell odaadni azt, ami jár.

— Egyébként a kiugró bérfeljesztésnek is köszönhető, hogy az abroncsgyár több mint 100 fővel növelte tavaly a létszámát — szól közbe *Jármay Ernő* fősztályvezető-helyettes. — *Erre mostanában nem volt példa.* Igaz, pilanatok alatt elterjedt, hogy októberről a műszakpótlékok is jelentősen emeltek. A délutánosok 20 helyett 30 százalékot kapnak, az éjszakások 40 helyett 70 százalékot. Ez olyan intézkedésünk volt, ami kézzelfogható volt mindenki számára. Azonnal kiszámolták, mennyit kaptak eddig, s most mennyivel többet, s tudták, hogy ez biztos pénz, ezért már érdemes lesz többet éjszakázni. Szerencsénk volt, hogy a Taurusnak még volt erre pénze.

— ...igen, mert ez az intézkedés akkor lépett érvénybe, amikor a legtöbb gazdálkodó már *kimerítette a bértartalékokat* — magyarázza *Jagiellowicz Györgyné*. — *Mi is számoltunk, és kiderült, ezt a plusz terhet vállalhatjuk már 1983-ban, ki tudjuk fizetni az adót.* Az anyagi konzekvenciák inkább az idén jelentkeznek, úgyhogy mi meg is állapodtunk a gyárakkal. A műszakpótlék felét a központ fizeti, másik felét a gyáraknak kell kigazdálkodniuk. Csak később derült ki, hogy a gyárakra *ennél nagyobb teher hárul.* A jelenleginél többen akarnak délután vagy éppen éjszaka dolgozni. De ez már kellemes gond...

Több jelentkező

Sokan kérdezik, hogy ha a bérszabályozás másutt annyira szigorú, a béremelés kemény feltételekhez kötött, nem jelentkezik a kísérletezőknél egyfajta gátlástalanság, azaz nem áll-e elő olyan állapot, amikor mindenki annyi béremelést ad, amennyit nem szűgyell.

A Taurusnál *úgy vélték, ettől nem kell tartani.* Adózni itt is kell. Ha a keresetek megugranak, akkor az adó is. És ez elég nagy fék. Ezenkívül a *feltételek szigorúak, a vállalatoknak itt is pontosan kalkulálniuk kell, mire képesek, mire nem.* Kevesebb ugyan a központi előírás, megnő a vállalatok önállósága. De a felelősége is. Az például könnyítés, hogy a vállalat dönt arról, mennyi pénzt szán fejlesztésre, mennyit részesedésre. És ha rosszul számolják ki egy tervezett beruházás árát?

Mindezzel együtt 1983-ban a 29 *kísérletező vállalat, illetve szövetkezet többsége pozitívan ítélte meg az új jövedelemszabályozási formákat.* Az irányítók is. Így 1984-ben bővítik a részvevők körét. Az Ipari Minisztérium a jelenleg kísérletező 10 ipari céghez néhányat még szeretne bekapcsolni. Az első megbeszélésen 97 gazdálkodó vett részt, s közülük 68-an kísérletezőnek. Úgy tűnik tehát, hogy a pozitív tapasztalatok *több gazdálkodót felbátorítottak, s aktivitásra ösztönözték.* És már ez is *nagy eredmény.*

Kocsi Ilona

Francia aggodalom a dollárrobbanás miatt

Jacques Delors francia gazdasági, pénzügy- és költségvetési miniszter nyugtalanságát fejezte ki a dollárárfolyam robbanásszerű emelkedése miatt. A Le Matinnek adott nyilatkozatában kijelentette: ez nagyon megnehezíti a francia gazdasági tervek megvalósítását; a dollárárfolyam minden tízszázalékos emelkedése a franciák életszínvonalának 0,5 százalékos csökkenését vonja maga után.

Jugoszláv energetikai célok

A korábbi évek gyakorlatától eltérően Jugoszláviában az idén jóval korábban elkészült az ország évi energetikai mérlege. A köztársaságok és a tartományok nemcsak belegezésüket adták hozzá, hanem aktívan részt is

HORIZONT

vettek kidolgozásában. Ily módon a szövetségi végrehajtó tanács (kormány) is a korábbiaknál nagyobb felelőséget vállal az 1984-es mérleg megvalósításában. Az elsődleges cél: elegendő energia biztosítása a gazdaságfejlesztési tervben előirányzott 3 százalékos termelésnövekedéshez és a lakosság ellátásához.

Fellendülőben az amerikai autópár

Legjobb évét zárta 1979 óta az amerikai autópár: 18 százalékkal tudta növelni az új kocsik értékesítését — jelentették az amerikai autógyártók. Úgy tűnik, hogy az amerikai gazdaság egyik fontos mutatójának is tartott autópár

végre kimászik négy éve húzóódó — történetének legmélyebb — recessziójából. Tavaly az amerikai autógyárak 6,79 millió kocsit adtak el, szemben az előző évi 5,75 millióval, amely egyébként az értékesítésben a legalacsonyabb szám volt 1961 óta.

Argentína az infláció ellen

Az inflációban tavaly Argentína volt a világelső: 433,7 százalékkal emelkedtek az országban a megélhetési költségek. Az eddigi legnagyobb mértékű pénzromlást 1976-ban regisztrálták az országban, akkor 348 százalékos volt az infláció. A decemberben hivatalba lépett új elnök, *Raul Alfonsín* egyik legfontosabb gazdasági feladatának nevezte az infláció kétszámjegyűre való leszorítását, s egyik első intézkedésként széles körű árelenőrzést vezetett be.

Versenyünk a milliokért
Pályázati felhívás

Versenyünk a milliokért címmel országos vetélkedőt rendez a Magyar Kommunista Ifjúsági Szövetség az ipari, az építészeti és városfejlesztési, a mezőgazdasági és élelmiszeripari, valamint a közlekedési tárcához tartozó gazdasági egységeknél dolgozó fiatalok számára.

A vetélkedő célja, hogy a KISZ ifj. módján is támogassa a kormányzat energetikai, anyagtakarékossági és technológiakorszerűsítési, továbbá hulladékhasznosítási programjait, e programokat alaposabban megismeresse a fiatalokkal, s hozzájáruljon a felmerülő és megvalósításra érdemes javaslatok előkészítéséhez. A vetélkedőre — a KISZ KB meghatározta feltételek teljesítését vállaló — 5 tagú csapatok jelentkezhetnek. Az első fordulónál a csapatok általuk választott témában készítenek pályamunkát, amelynek szempontjait nevezésükkor kapják meg. A legjobb 5 csapat a negyedik forduló után jut a döntőbe, s azt a televízió is közvetíti. A nyertesek jutalmául egyhetes külföldi szakmai út, illetve pénz- és tárgyeremény.

Az érdeklődők a KISZ budapesti és megyei bizottságainál jelentkezhetnek, itt kapják meg a vetélkedő részletes kitérőt, illetve a pályamunkák elkészítéséhez szükséges szempontokat. A pályamunkák beküldési határideje április 14. (MTI)

Növényvédelmi
előrejelzés

Az elmúlt esztendőben a száraz, meleg időjárás miatt nagyon elszaporodtak a szilvára kártékony takácsatkák. Az ősz végén emiatt rendkívül sok áttelelő tojást raktak, így a fertőzés és a kártétel az idén már korán tavasszal, a lombfakadás, illetve a virágzás idején is igen erős lesz. Ha a tavaszi időjárás ezek után még kedvezően is az atkáknak (száraz, meleg idő esetén), súlyos helyzet alakulhat ki. Egyedek sok, melyekkel fertőzött szilvát lehetett találni tavaly, s helyenként elszaporodott a szilva-pajzstetű is, sőt a nyár második felében a szilvalevel vörösfoltosság nevű betegség tünetei is sokfelé megjelentek.

Ahol tehát jó termést várnak a szilvafajtáknál, az idén nem szabad elhanyagolni a védelmet. Fontos, hogy a vörösfoltossággal fertőzött fák lehellet levelet semmisítsük meg, ha eddig ezt még nem tették meg, és fel kell készülni az atkák, a gyümölcsmolyok és a pajzstetvek elleni védekezésre is. (MTI)

Csaknem 280 ezer tonna áru

Ülést tartott a Zöldker Egyesülés

A Zöldkert vállalatok és a zöldség-gyümölcs forgalmazásban érdekelt nagyobb áfész-ek eredményes évet zártak, rugalmasabb üzletpolitikával, az áru útjának rövidítésével javították a korábbi években gyakran kedvezőtlen mérlegükön — állapították meg a 30 tagot tömörítő, egy éve alakult Zöldker Egyesülés kedden megtartott igazgató tanácsi ülésén, ahol az 1983-as év munkáját értékelték, és meghatározták az idei feladatokat.

A beszámolókból kitűnt, hogy az egyesülés tagjai összességében

az ország zöldség-gyümölcs forgalmának egyharmadát bonyolították le, s tavaly megközelítően 280 ezer tonna árut értékesítettek. Tevékenységüket az egyesülés koordinálja, többi között piaci információkkal szolgál, segíti a magasabb színvonalú kereskedelmi munkát. Ez is hozzájárult, hogy tavaly az aszály ellenére egyenletes jó színvonalú volt a lakosság zöldség-gyümölcs ellátása, bár az árak — éppen a kedvezőtlen időjárás következtében — a vártnál magasabbak voltak.

Az egyesülés törekvése: olyan export árualap felkutatása partnereinek, amelyek eddig kívül estek a külkereskedelmi vállalatok érdeklődésén. A különféle kisebb tételű gyümölcsök mellett elsősorban a tagvállalatok ipari üzemeiből kikerülő termékek jöhetnek számításba. A valutáért nem értékesíthető cikkek egy részét a határmenti árucseréforralomba kívánják bevonni, déligyümölcsért cserébe. Már megkezdődtek a tárgyalások osztrák cégekkel narancs, banán és déligyümölcs levek átvételéről. (MTI)

Végző búcsú
Somogyi Páltól

A Farkasréti temetőben mély részvétellel kísérték kedden utolsó útjára Somogyi Pált, a Ludas Matyi főmunkatársát.

Ravatalánál a Magyar Újságírók Országos Szövetsége nevében Benkő Károly, a MUOSZ titkára búcsúzott az elhunytól. Életútját méltatva emlékeztetett rá, hogy Somogyi Pál abban a két és fél évtizedben, amelyet az újságírói pályán töltött, maradandó alkotott mint író, újságíró és humorista, s emlékezetes marad embersége, a közösségért vállalt tevékenysége, szorgalma is.

Mikes György, a Ludas Matyi főszerkesztő-helyettese a szerkesztőség és a pártszervezet nevében vett búcsút Somogyi Páltól, a kollégától, akivel éveken át társszerzőként írtak humoreszkeiket. Írásaiban a legnemesebbre vállalkozott — mondotta —, örömet szerzett olvasóinak, s vidámságot vitt a szívekbe.

A sírnál a barátok nevében Peterdi Pál, a Ludas Matyi főmunkatársa idézte fel az elhunyt pályatárs emlékét. (MTI)

Flesch János temetése

Az Angliában autóbaleset áldozata lett Flesch János nemzetközi sakknagymester, nemzetközi tekintélyű sakíró és felesége temetése január 16-án, hétfőn 11 órakor lesz a Rákoskeresztúri új köztemetőben.

HALÁLOZÁS

DR. FÓRIS GYÖRGY, a Fővárosi Tanács volt főosztályvezető-helyettese 70 éves korában elhunyt. Temetése január 13-án, 13 órakor lesz a Rákoskeresztúri új köztemetőben — közli a Magyar Ellenállók, Antifasiszták Szövetsége. (MTI)

Párás, ködös idő

Ma estig változós felhős, néhol tartós ködös idő várható, számottevő havazás nélkül. A változó irányú szél mérsékelt marad. A hőmérséklet csúscértéke általában 1, 5 fok között alakul, a tartósabban ködös helyen kevesebb 0 fok alatt marad.

A Duna vízállása tegnap Budapestnél 154 centiméter volt.

(X) Sítanfolyamok a GAZMŰVEK szakszaktálya és a Budapesti Tourist szervezésében. Situasának megfellelő oktatás, a teljesen kezdőtől a haladóig — Alacsony-Tátra (Liptószentmiklós); Sporthotel Dynamo, Jan. 28-Febr. 4., szgk. és busz, 2040-2600 Ft/fő; Hotel Jánosik, febr. 25-márc. 3. busz, 4060 Ft/fő. — Nyugati Beszidek: Bumbalka Chata (Tréncsennakó-Makov) febr. 5-12. szgk., 2380 Ft/fő, febr. 12-18., busz: 2880 Ft/fő. — Nagy-Tátra: Májekova chata (Rózsá-hegy) febr. 12-19., szgk. és busz 3160-3450 Ft/fő. — Gyermekkedvezmény. Jelentkezés: a GAZMŰVEK szakszaktálya, IX., Márton utca 8/a sz. (a Hámán Kató út és Mester utca kereszteződésénél) hétfőn, kedden és csütörtökön 17-19 óra között. Levélcím: GAZMŰVEK 1389 Budapest, Pf. 113.

(X) Ismét találkozhat az olvasó a Budapesti Sportcsarnok világsztár vendégeivel. Amanda Leartól — Carlos Santanától 10 koncert, beszámoló, interjú, diszkográfiák, 159 kép a most megjelent Amantától — Santanáról című könyvben. Már kapható az újságárusoknál.

(X) Megjelent az OTTHON ES TECHNKA legújabb száma! Ne törje fejet, Ne rancolja homlokát. Vegye, olvassa az OTTHON ES TECHNKA! A legújabb szám már kapható az újságárusoknál.

(X) FELHÍVÁS! Az Építő-, Fa- és Építőanyagipari Dolgozók Szakszervezete és az Ybl Miklós Építőipari Műszaki Főiskola diszkontólevélet és emléklapokat kíván adományozni azoknak az építőipari szakembereknek, akik tanulmányaikat a volt Budapesti Állami Felső Építő Ipariskolában 50 évvel ezelőtt fejezték be és munkájukkal a magyar építőiparnak elismerést szereztek. A diszkontólevélet megadásához kérjük, szíveskedjenek beküldeni az Ybl Miklós Építőipari Műszaki Főiskola főigazgatói hivatalába egy önéletrajzot, mely a szakmai tevékenységüket is tartalmazza és a jelenlegi, illetve az utolsó munkahelyük adatait. Határidő: 1984. május 21. Főiskolánk címe: 1442 Budapest XIV., Thököly út 74.

GAZKÖTVÉNY MEZŐKÖVESDEN. Már tavaly elkészült Mezőkövesden a vezeték gáz fogadóállomása, és a Mezőkövesdi Termelőszövetkezet különböző egységei már gázzal fűtenek. Most a gázvezeték-építés meggyorsítására az év első felében ötmillió forint értékben bocsat ki egy-, két-, öt- és tízezer forintos kamatozó gázkötvényeket a város tanácsa.

ELRAGADTÁK A LOVAK. A szentesi Termál MGTSZ magyartési üzemegegyében Takács László 54 éves tisztag, magyartési lakos megvadult lovakat akart megfékezni. Eközben a lovaskocsi kerekéi alá került, és olyan súlyos sérülést szenvedett, hogy a helyszínen meghalt.

GYÜMÖLCSFA ES SZŐLŐ MESTERFOGÁSÁI címmel kertészeti tanfolyam indul ma este 17 órakor a szabadsághegyi Új Tűkőr Jókai Klubban (XII., Hollós út 5., megközelíthető a 21-es autóbusszal vagy fogaskerekűvel). Beiratkozás a helyszínen.

VONATSZERENCSETLENSÉG. A spanyolországi Ferrol-Gijón útvonalon két személyvonat összeütközött egy alagútban, hétfőn este. A szerencsétlenségnek két halálos és 80 sebesült áldozata van. Az első feltételezések szerint az összeütközést hibás váltoállítás okozta. A szerelvények vágyányjavítás miatt csökkentett sebességgel közlekedtek, és ezért nem történt nagyobb katasztrófa.

MŰSORVÁLTOZÁS. A Katona József Színház igazgatósága közli, hogy betegség miatt január 11-én a két bagatell helyett a Tudós nőket, január 17-én szintén a Két bagatell helyett az Imposztor című darab kerül színpadra. A megváltott jegyek érvényesek, vagy legkésőbb az előadások kezdetéig a színház pénztárában visszaválthatók.

MUNKANÉLKÜLISÉG KANADÁBAN. A nagy gazdasági világválság óta a legmagasabb szintet érte el Kanadában a munkanélküliség. Hivatalos adatok szerint az országban 1,3 millió ember van állás nélkül. A legérzékenyebben a 15-24 éveseket sújtja a munkanélküliség; decemberben a kanadai fiatalok 21,1 százaléka volt munkanélküli.

PAPIR, BÜTORRA. Az Erdőkémia Erdőgazdasági Vegyi- és Ipari Vállalat zalaegerszegi gyár-egységében — termékváltásra készülő — új üzemcsarnokot építettek. Az impregnáló csarnokban keddtől tart a termelési próba. A sokféle színben és mintával készülő impregnált papírt majd a faipar használja fel a bútortalpak bevonására.

IGAZGATÓ TANÁCS. Tizenöt tagú igazgató tanács alakult kedden a Salgótarjáni Kohászati Üzemekben. Az igazgató tanácsnak döntési jogköre van; határozatait szavazás útján hozza.

Pardon

Charles Wick, az Amerikai Információs Ügynökség, az USIA igazgatója feledékeny. Ezt 6 maga jelentette ki, nyilvános bocsánatkérésében. Elfelejtette ugyanis... Mit is? Hogy engedélyt kell kérni mások telefonbeszélgetéseinek lehallgatására, és különösen azok

magnetofonszalagra rögzítésére. De kitől is kell az engedély? Akit lehallgatnak? Vagy az ügyesség-től? Vagy más, erre felhatalmazott hivatalos szervtől?

A lehallgatottak és rögzítettek magas rangú amerikai kormánytisztviselők, akik az eset miatt a szenátus és a képviselőház külügyi bizottsága előtt tiltakoztak. Ott vizsgálták az esetet.

Az eleinte a lehallgatást kerekperek tagadó, utóbb, feledékenysége miatt bocsánatot kérő Wicket Reagan elnök változtatlan bizalmáról biztosította.

GRAFIKAI TÁRLAT. Ilja Bogdeszko szovjet grafikusművész alkotásaiból nyílt tárlat kedden Budapesten a Szovjet Kultúra és Tudomány Házában. A grafikák többsége könyvillusztráció.

ERZENEL NO 1 címmel az Almássy téri Szabadidő Központban a Pingvin Company tart aktfotó-kiállítást, táncos-akrobatikus showt és pantomim-műsort.

1 TONNA
TEHERBÍRÁSÚ

BÉRAUTÓ

A FŐSPEDTŐL!
491-338

RADIO

KOSSUTH

8.27: Világablak
8.56: Beszélni nehéz
9.08: Mendelssohn: Szentivánéji álom
9.39: Kis magyar néprajz
9.44: Találkozás a Hang-villában
10.05: Mesterségünk címere
10.35: Válaszolunk hallgatóinknak
10.50: Alpár Géza noteiból
11.13: Hangverseny
12.45: Házunk tája
13.00: Operaslagerek
13.30: Dzsesszmelodiók
14.29: Kágylózene
15.05: Respighi: Madarak — szvit
15.28: MR 10-14
16.03: Népdalok
16.49: Kritikusok fóruma
17.05: Az útműnösítéstől a minőségi utakig — riport

17.30: A zsidónő — operaszíndarab
18.11: Alexandru Mitrú meséi
18.25: Mai könyvviláglátunk
19.30: Esti magazin
19.15: Gondolat
20.00: Magyar előadóművészek lemezei
20.52: Doktor Senki
22.25: Tíz perc külpolitiká
22.45: Nem vagyok kénszermunkása semmiféle témának
23.00: Kamaramuzsika
0.10: Balint János cimbalmozik

PETŐFI

8.05: Forradalmi dalok
8.20: Tíz perc külpolitiká
8.35: Idősebbek hullámhosszán
9.30: Új dzsesszfelvételeink
10.00: Zenedél előtt
11.35: A Szabó család
12.05: Népdalok
12.35: Táncezenél kórtél
13.30: Nefelejcs

MAI MŰSOROK • MAI MŰSOROK • MAI MŰSOROK

14.00: Zenés délután
16.00: Kéz és hagyomány
16.35: Néhány perc tudomány
16.40: A Válasz melléklete
17.10: Olasz madrigálok
17.30: Otodik sebesség
18.35: Barangolás régi hanglemezek között
18.54: Nóták
19.20: Műkorcsolyázó EB
19.25: Prizma
19.45: A War zenekar felvételeiből
20.35: Vastaps
21.21: Dalszínház: Házasodj, Ausztria!
23.25: Híres tangók

3. műsor

9.00: A Stúdió 11 felvételeiből
9.27: Berlioz: Benvenuto Cellini
12.18: Zenekari muzsika
13.57: Képzongorás felvételek
15.00: Népdalkörök
15.28: Pásztorjáték
17.04: Magnórol magnóra
17.44: Új magyar zene a rádióban
18.30: V materskom jazyku
19.05: Iskolarádió
19.35: Moszkvai beszélgetés a 66 éves Mark Rejzennel
20.36: Az East együttes felvételeiből
21.00: Leonard Bernstein vezénnyel
22.00: Műhelyek és alkotók
23.00: Gasparone-operettszíndarab

TELEVÍZIO

BUDAPEST, 1. műsor

6.00: Torna
6.05: Iskolatévé
9.55: Delta

10.25: Perbefogott félelem — amerikai film
14.45: Iskolatévé
16.25: Lengyel utak
17.55: Tévégyetem — Az ókori Kelet
19.10: Torna — Esti mese — Híradó
19.55: Műkorcsolyázó EB
22.35: A hét műtárgya
23.40: Híradó

2. műsor

17.55: Perpetuum mobile
18.45: Auguste Picard
19.30: Profán passió
20.00: Moziregény
21.35: Híradó
22.00: Memento mori — stúdióműsor
23.30: Képűjság

SZÍNHÁZAK

Erkel Színház: A walkür (6) — Nemzeti Színház: A szerelem ára (7) — Várszínház: Sarah, avagy a langszta sikolya (7) — Madách Színház: Béla király (11) — Alkonyi dal (Kamara) — (7) — Katona József Színház: Tudós nők (7) — Thália Színház: Jóból is megárt a kevés (7) — Vigaszínház: Amerikai Elektra (7) — Pesti Színház: Május — Kávécsarnok (7) — József Attila Színház: A kísértés (7) — Operettszínház: Szerdán tavasz lesz (7) — Hol a színpad? (8) — Vidám Színpad: Hajrá, magyarok! (7) — Együtt, ameddig bírjuk (Kis Színpad) — (8) — Radnóti Miklós Színpad: Búriész — Síszi és Fuzsi (7) — Bábszínház: Diótörő (Népköztársaság útja — 3) — Berzsin és Didekl (Jókai tér — 10) — Gyermekszínház: Mátyás király juhásza (3) — Cszmas kandúr (Móra — 3) — Jósefvarosi Színház: Kakukktójas (rópróba — 7) — Mikroszkóp Színpad: Zűrjához (10) — Bal? Jobb? Ball! (8) — Játékszín: Valaki (8) — Rock Színház: Sztárcsinálók (Gyermekszínház — 7) — Pesti Vigadó, Hangversenyterem: Nagy Péter zongoraestje (8) — Nagycirkusz: Gála '83 (8) — Békéscsabai Jókai Színház: Altona foglyai (7) — Debreceni Csokonai Színház: Mágnes Miska (7) — Arzen és levendula (Hungária — 7) — Győri Kisfaludy Színház: Marica grófnő (7) — Döglött aknak (Csorna — 7) — Kaposvári Csiky Gergely Színház: Hamlet (7) — Miskolci Nemzeti Színház: Cigányzerelem (7) — Lulu (Játékszín — 7) — Pécsi Nemzeti Színház: A zenevér (7) — Nyíregyházi Móricz Zsigmond Színház: A bűvös fuvola (10) — 2) — Veszprémi Petőfi Színház: Ahogy tetszik (Várpalota — 6) — Zalaegerszegi Hevesi Sándor Színház: Bánk bán (Beavató — 3, 7) — Vihar (Keszthely — 7).

HANGVERSENY

Zeneakadémia: Kárpáti József orgonaestje (8).

Részletes szereposztás és moziműsor a Pesti Műsorban!

MESEMONDO

A majom, meg a varangyos béka. Elmondja Benkő Gyula. Hívható a 171-888-as telefonszámon délután 5-től este 10 óráig.

Konkurrencia a MAVAD-nak

Vadex—Pannónia

Egy igazi újévi, már idej esemény: tegnap a Budapesti Szállodában együttműködési szerződést írt alá a Pannónia Szálloda és Vendéglátó Vállalat, valamint a Vadex — a Mezőföldi Állami Erdő- és Vadgazdaság külkereskedelmi irodája.

Eddig a mezőföldiek és a többi vadgazdaság is csak a MAVAD-dal köthetett szerződést, ezután azonban már a Vadexszel is megteheti ezt, létrejött tehát egy egészséges konkurrencia. A Pannónia meglátta ebben a nagy üzleti lehetőséget. Köztudott, hogy a vadász vendég pénzes, tehető, főbbnyire drága szállodában lakik és szívesen veszi, ha ajánlanak számára egyéb programokat is. Gyakran családját, barátait is elhozza magával, kik nem biztos, hogy vadászni szeretnének, feltehetően más látványosságra, érdekességre is kíváncsiak.

A Pannónia grazi, müncheni,

hamburgi irodái révén közvetlen propagandát fejthet ki, éppen az osztrák és a nyugatnémet idegenforgalmi piacon, ahonnan a legtöbb vadászni vágyó nyugati turista érkezik. Így feltehetően több trófeára éhes vendég látogat hozzánk, mint eddig, amire azért is szükség van, mert az utóbbi két évben visszaesett e sajátos idegenforgalom.

A Vadex turistáit a Pannónia-szállodákban helyezi el — így ezekben a holt szezonban is nagyobb lesz a töltés — a Pannónia viszont vállalja, hogy a vadász vendégeket különösen magas színvonalú szolgáltatásban részesíti, ha kell idegenvezetőt, tolmácsot bocsát rendelkezésre, programokat szervez. A Vadex irodája a Budapestben található. Az új vadászati külkereskedelmi iroda évi bevételéből a szállodacég két százalékkal részesedik.

—elek—

Egy hét a világgazdaságban

Meddig erősödik a dollár?

Növekszik a Közel-Keleten a katonai konfliktus kiszélesedésének veszélye — javul az amerikai valuta árfolyama. Puccs távolítja el Nigériában a polgári kormányzatot — erősödik a dollár. Közzéteszik a legutolsó előrejelzéseket az amerikai büdzsé és folyó fizetési mérleg deficitjéről — tovább javul az Egyesült Államok valutájának árfolyama...

A miértről persze mondhatnánk azt is: csak. Nem feltétlenül szükséges ugyanis mindent pontosan megmagyarázni. Megelégedhetünk „Murphy törvényével” — ez jellegében és keletkezésében módjában hasonlít a nálunk szélesebb körben ismert Parkinson-mondásokra — mely szerint, ami bekövetkezik a gazdaságban, az be is fog következni. Vagyis: nincs lehetetlen. Mivel pedig a dollár árfolyamának alakulását semmi olyan áthághatatlan természeti törvény nem szabályozza, mint például a szabadesés...

A dollár árfolyama a hatvanas és hetvenes években ugyancsak a figyelem középpontjában volt, azonban ellenkező előjellel. Akkoriban nem az volt a téma, hogy meddig erősödhet az amerikai valuta, éppen ellenkezőleg, a vita tárgya a gyengülés várható mértéke volt. A piaci fejlemények pedig sorozatosan megcáfolták minden merésznek tűnő előrejelzést. Két évtized alatt a svájci frank mintegy 150 százalékkal, a nyugatnémet márka pedig hozzávetőlegesen 125 százalékkal értékelődött fel a dollárral szemben. Ez volt ugyanis az az időszak, amikor Nyugat-Európa gazdasági megerősödése egyértelműen megkérdőjelezte a második világháború utáni erőviszonyokat tükröző intézményrendszer és értékarányokat. Legyünk konkrétabbak. A hetvenes években különösen sok alkalommal került a figyelem középpontjába a dollár értéke. Franciaországban ez az idő volt a „Giscard-korszak”, az NSZK-ban „a szocdem évtized”. Ezzel szemben a tengerentúlon egy megválasztott — meghozzá mekkora többséggel! — elnök lemondással kényszerült elkerülni a felelősségre vonást. Nyilvánvaló szimbólumaként annak, hogy az Egyesült Államok vezető szerepe a tőkés világrendszeren belül megrendült.

Napjainkban azonban úgy tűnik, hogy Eisenhower óta első alkalommal egy amerikai elnök két mandátumidőszakot fog a Fehér Házban eltölteni. Az amerikai valuta hosszabb idő óta tartó erősödése tükrözi a politikai folyamatot, az Egyesült Államok vezető szerepének markánsabbá válását a tőkés világrendszerben.

Az USA gazdaságáról szólva azt sem szabad elfelejtenünk, hogy 3000 milliárd dollárt meghaladó komplexumról van szó, ahol 10 százalékos nominálnövekedés (mondjuk ebből 4 százalé-

pont az infláció és 6 a volumenbővülés) már 300 milliárd dollárt jelent. (Összehasonlításképpen az NSZK egész GNP-je durván kétszerese az Egyesült Államok bruttó nemzeti terméke növekményének). Az amerikai valuta iránti kereslet állandóan magasban tartja, hogy ma a dollár a világgazdaság legfontosabb lebonyolítási eszköze.

Ami a sokat emlegetett kamatotokot illeti — a dollár erősödését nem az határozza meg, hogy a pénz „ára” ma az USA-ban magas, hanem az a meggyőződés, hogy nem is fog belátható időn belül csökkenni. Aligha várható ugyanis, hogy választási évben adót emeljenek, mérsékeljék a hadikiadásokat. Az egészségügyi-szociális célokra fordított összegeket pedig a kongresszus nem engedti mérsékelni. (A novemberi eróproba tagjait is érinti ugyanis). Ilyen körülmények között végső soron nincs remény az amerikai költségvetési deficit csökkenésére, következésképpen huzamosabb ideig együtt kell élni a magas amerikai reálkamatszinttel.

A költségvetési deficit persze nem akadály a fellendülésnek mindaddig, míg a külföldről beáramló tőke „hajlandó azt” finanszírozni. Mivel pedig az átlagos befektetés sokkal jobban jár, ha pénzért New Yorkban, a bankba teszi, mintha tőkéjét Nyugat-Európában feldolgozóipari beruházásokba fektetné, egyelőre a pénzmozgás iránya miért is változna? Ha úgy tetszik, bizonyos értelemben Nyugat-Európa fedezi az amerikai fellendülés költségeit. Vagyis biztos, hogy az USA-ba beáramló tőke a nyugat-európai fellendülést szolgáló beruházásoknál „hiányozni fog”.

Mivel 1984-ben az előrejelzések szerint az Egyesült Államokban a gazdasági növekedés üteme jelentősen meghaladja még ráadásul Nyugat-Európáét, tudomásul kell venni, hogy ma „minden a dollárnak áll” és ilyen körülmények között a piacok és a pszichológia „nem veszi észre” például az amerikai folyó fizetési mérleg deficitjét. (Ilyen hírek egyébként a hetvenes években nem ritkán dolláreladási hullámot indítottak el.) Nem lehet tehát meglepődni azon, ha — mondjuk — néhány hét múlva a dollár ismét erősödne néhány százalékkal. Az azonban már cáfolhatatlan közgazdasági szabály, hogy „ami egyszer felment, valamikor le is fog jönni”. Példa? — a dollár ma szinte pontosan ott áll a márkához képest, ahol 10 évvel ezelőtt, 1973 őszén. Csak közben a márká árfolyama megtette egy A-betű két szarának útját... Nem kétséges, hogy egyszer a dollár is gyengülni kezd majd. Hogy mikor? Ha valaki ezt pontosan meg tudná jósolni, talán a Getty-vagyont is megszerezhetné.

Gonda György—Szentgáli Péter

Ütött a taxióra

Végre a megvalósulás küszöbén — Az új dátum: 1984 vége

Mertem bátorkodni leírni, hogy a taxióra ügyét úgy istenigazából magyar módra intézték el. Nem arattam vele nagy sikert, telefon telefon ért, jöttek a levelek is szép számmal. Mint mondták, írták, nem közöltem pontos képet. Valóban, a pályán sokkal többen „futottak”, én leginkább csak a kisiparosok próbálkozásairól adtam képet. A színesebb palletta ábrázolására ma is csak részben vállalkozom.

De mielőtt ismertetném, mi is a jelenlegi helyzetkép, előbb megjegyzem, a tavaly szeptemberben írt napi kommentáromban — a lényegre tekintve — egy hajszaínyt sem tévedtem. Ezt azért tartom különösen fontosnak, mert ebben az ügyben tapasztalható huzavona változatlanul tart, s bár újabb kemény hónapok teltek el, a kérdés nincs rendezve.

berben megvoltak a nagyjával, de várakoztak. A Közlekedési és a Pénzügyminisztérium nem tudott egymással megegyezni. Már május végét írtuk, mire megállapodtak: a készülékek adatrögzítők legyenek, pontosabban olyanok, amelyek előbb-utóbb adat-rögzítősé alakíthatók át. Mutasd a hasznos kilométert, s a forintbevétel. Erre útmutatások alapján megcsinálták a prototípust.

nek szó nélkül visszafizették. Kuti Pál nemegyszer fölcsettant. — Ne higgyék, hogy majd lehet velünk takarózni! — mondta. — Nem leszünk mi a bűnbakok, nem fogják ránk háritani, ha a minisztertanácsi rendelet újból meghússul. Mi fölkészültünk, még az idén átadunk ezret, jövőre ugyanennyit, vagy többet, ha lesz rendelés. De olyan örültek mi sem vagyunk, hogy vakvágásban gyártsunk!

Biztonságos haladék?

Igy ment ez a több órás beszélgetésen át, aminek tanúja voltam. A KIOSZ tájékozódott, arra volt kíváncsi, mit, milyen feltételekkel ígér a Metripod, hogy aztán az információk birtokában tájékoztassa a kisiparosokat. Erről s az egyéb lehetőségekről is, hiszen nincs egyedül a taxiórapiacon a Metripod. Vannak már vagy hatan.

Csak hogy a Metripodnak sincs sok ideje a várakozásra, a gyártást tervezni kell. A beszélgetésre, amely többször csapott át vitába, több halomnyi prospektust, megrendelőlapot hoztak, és szíves-örömmel vállalkoztak arra, hogy mindent borítékolnak. Csak hogy időben kapja meg a tájékoztatót a kisiparos, nehogy adminisztrációs okok miatt késsék a kézbesítés. Csak egy a kérés — jogos —, hogy 1984. január 31-ig megérkezzenek a megrendelések, pontosabban a kitöltött lapocskák, s akkor teljes gőzzel ráállnak a melóra.

Az ügyben az a megnyugtató, hogy óra végre — lehet. Többféle is. A Metripodé olyan, hogy a professzionális készülékben eleve benne van az adattároló is, csak „alszik”, de bármikor felébreszthető. Előny, azokkal szemben, amelyek majd adatrögzítősé alakíthatók. De mert egyelőre nem követelmény — ezt megerősítette Károlyi Miklós is, a Pénzügyminisztérium munkatársa —, a taxisok olyat választanak maguknak, amilyet akarnak. Csak nehogy ők ébredjenek fel későn!

Mert a korábbi elmaradást, s jogszabálymódosítást dr. Cseh Lajos, a Közlekedési Minisztérium főosztályvezető-helyettese úgy magyarázta, hogy a tervezés, a gyártmányfejlesztés, a műszaki követelmények kialakítása, s a hitelesítési eljárás során előre nem látott problémák jelentkeztek, ezért a határidő rövidnek bizonyult. Idézem a levélből: A 29/1982. (VII. 1.) számú rendeletben meghatározott 1983. június 30-ig szóló túrelmi idő változatlanul tartása a magántaxisokra nézve önhibájukon kívül méltánytalanul kedvezőtlen helyzetet, az ipar gyakorlatának kényeszerű szüneteltetését eredményezte volna. Ez a lakossági taxisolgáltatás csökkenését, és ellátási feszültségeket vont volna maga után. A gondok elkerülése végett kezdeményeztük a jogszabály módosítást és a taxi-viteldíjjelzők használatára adott túrelmi idő módosítását 1984. december 31-ig.

Ezek után lehet-e még kifogás? Cseszák Gyöngyi

A versenyzők egymás között

Tehát: tavaly (29/1982-es) minisztertanácsi rendelet írta elő, hogy a taxikat díjjelző készülékekkel kell ellátni — ez alól 1983. július 1-ig felmentést kaptak a magántaxisok. Alapvetően azért, mert közudomású volt: az üzletekben nem kapható. A Fótaxi és a Volán Vállalat külföldről szerzi be, többségét Nyugat-Németországból, Franciaországból. Darabjuk körülbelül 15—20 ezer forintnak megfelelő valutába kerül. Erre pedig nincs pénz. Maradt a hazai fejlesztés, kivitelezés. S lévén, hogy e hónapban a megadott határideig nem sikerült taxiórát gyártani, módosították a minisztertanácsi rendeletet. Ezek szerint 1984. december 31. napjáig a személytaxi díjjelző készülék nélkül is üzemeltethetik. Mindenki felélegethetett: van még idő.

Legelőként a Fevita gazdasági munkaközösség vezetője rontott be a szerkesztőségbe, hóna alatt a készülékekkel. Akkortájt a Hét műsorában is foglalkoztak a taxióra „banánhéjaival”, nyilatkozott mindenki, aki csak érdekelt, s a képernyőn bemutattak egy pár készüléket, jelezvén, hogy egy-kettő — mert megfelel a követelményeknek — engedélyt, zöld utat kap a gyártáshoz. Mutatták a Fevita óráját — amelyet most volt szerencsém eredetiben látni —, minden kommentár nélkül.

— Bezzeg a Metripod szót kapott — méltatlankodott a Fevita vezetője. — Elmondhatta, hogy van kapacitása, képes gyártani akár ezres nagyságrendben, nem rajta múlik. A megrendelőknél, mert hogy azok hiányoznak. Kérem, ez fölér egy ingyenreklamálnak! — A miénk sem rosszabb, mindjárt zsebben az engedély. De ki tudja? Mögöttünk nem áll egy apparátus, nincs lehetőségünk ilyen-olyan prospektusok nyomtatására, drága hirdetésekre sem telik, de nem illik elorozni előlünk az üzletet...

És rendre-sorra kipakolt: a rendeletet követően megkezdődött a hajrá, legalább egy tucatnyian kapcsolak rá, köztük elsőként egy kisiparos is. Az ő készüléke nem felelt meg a kívánalmaknak, ki is dönt a sorból, a Fevitáé viszont „élen járt”. Már tavaly novem-

Nem összejatszással

Nem tudom, hogy beszélgetésünk óta hogy áll a szénájuk, csak arról szereztem tudomást, azok között vannak, akik megkapták az Országos Mérésügyi Hivataltól a sorozatgyártás engedélyt. Azonkívül, hogy a jó minőségű, s viszonylag olcsó (8400 forint), órájukat beígérték vagy kétszáz taxinak, az én fülemben is bogarat tettek. Megkérdőjelezték, hogy a kisiparosok innovációs irodája vajon miért utalta át — a magántaxisok megkérdése nélkül — az általuk befuccsolt óra előlegeit a Metripodnak, amely jóval drágábban adja a termékét, mint amennyire a maszekok számítottak.

Erre rá is kérdeztem a Metripod és a KIOSZ legutóbbi rendezvényén, amely, mit mondjak, igencsak parázs hangulatban zajlott le. De ezt — a vádnak tűnő — tudakolózást kerekén lerázta magáról Kuti Pál irodavezető. Nem volt itt semmi összejatszás, becsületes szerződést kötöttek, megkapták azt a valahányszáz megrendelést, ha nem így történnik, az alku sem jön létre — szólt a válasz. S korrektségüket bizonyítva hozzátette: aki bármilyen okból visszakérte az előleget, an-

Brit autók

1983-ban Nagy-Britanniában összesen 1,79 millió személyautó talált gazdára — 15,3 százalékkal több, mint 1982-ben, és 4,4 százalékkal több, mint az eddigi rekordévben, 1979-ben. Valamelyest mérséklődött — 57,7 százalékról 56,9 százalékra — a külföldi márkák iránti érdeklődés. A brit autópiacon egyébként a Ford uralja — tavaly csaknem minden harmadik újonnan eladott autó ezt a márkanévet viselte.

El Al-vesztések

Történetének eddigi legnagyobb — 123,3 millió dolláros — veszteségét szenvedte el az elmúlt pénzügyi évben az El Al izraeli nemzeti légitársaság. A vállalat teljes adóssága ennek követke-

HORIZONT

tében 325 millió dollárra emelkedtek. Ebből 32 millió dollárt kártérítésként fizettek ki a korszerűsítési program keretében elbocsátott ezer dolgozónak, mintegy 30 millió dollár adósság pedig abból származott, hogy a vállalás körök követelésére a légítársaság kénytelen volt beszüntetni szombati járatait.

Kínai biztosítások

Mind népszerűbb a biztosítás a kínaiak körében. Mint a China Daily című angol nyelvű pekingi lap beszámolója, csupán egy év alatt duplájára nőtt azoknak a kínai családoknak és dolgozó kollektíváknak a száma, amelyek

biztosítást kötöttek ingatlanukra. Az 1982. évi 2,5 millió családdal szemben 1983-ban már ötmillió család biztosította be otthonát, az e szolgáltatást igénybe vevő vállalatok száma pedig ugyanabban az időben 380 ezerről 750 ezerre nőtt.

NDK-hajók

Csaknem félszáz ország lobo-gói alatt járják a tengereket az NDK-ban gyártott hajók. A Német Demokratikus Köztársaság hajógyárait tavaly hatvanhét különböző típusú tengeri járművet exportáltak különböző országokba. A legnagyobb megrendelő a Szovjetunió, amely 1983-ban 54 tengerjárót és folyami hajót vásárolt. Az NDK hajóipara fennállása óta több mint ötezer hajót gyártott.

Nyolcszáz foglalkozás, hétezer munkakör

A Központi Statisztikai Hivatal szakemberei — az új bérbesorolási jogszabályok figyelembevételével — összeállították a Foglalkozások Egységes Osztályozási Rendszerének (FEOR) módosított változatát, amely 1985. január 1-től szolgálja a foglalkozási, munkaköri besorolásokat alapjául. A FEOR egységes számszámjelrendszerrel jelöli a dolgozók foglalkoztatását, lehetőséget adva a keresők teljes körének csoportosítására foglalkozás, munkakör és beosztás szerint.

Az új rendszerezés mintegy 800 foglalkozást, ezeken belül 7 ezer munkakört sorol fel. A nyilván tartott foglalkozások, illetve munkakörök száma nemigen változott 1975 óta, amikor az egységes rendszer első összeállítására készült, mindössze néhány új foglalkozás „született”, köztük az atomerőművi főberendezés-, illetve segédberendezés-gépezés, -gépkészítés. A módosítások főként az átcsoportosításokat, a munkakörök pontosítását, esetenként összevonását jelentik több mint ezer foglalkozásnál, illetve munkakörnél. A legtöbb változás az egészségügyi dolgozók besorolásában lesz: az eddigi 740 egészségügyi munkakört megnevezés az új rendszerezésben 240-re csökken. Jelentős változás az is, hogy a három műszakban dolgozó, közvetlenül a betegekkel, gondo-

zattal foglalkozó ápolók, szülésznők, gondozók fizikai munkakörbe kerülnek. Ezt az indokolja, hogy jelenlegi besorolásukban nem kaphatnak műszakpótlékot.

A termékszerkezet átalakulása, a technológiák, valamint a vállalatok szervezeti változása miatt számos fizikai munkakört is módosít az új nomenklátúra, illetve egyes szakterületeken összevonja a túlrészletezett bontást. Bebizonyosodott, hogy némely munkaköröket nem indokolt külön feltüntetni, hiszen esetenként — a munka jellegéből adódóan — a különféle tevékenységek összefonódnak. A fizikai dolgozók körében a legtöbb besorolási változás az építőiparban történik, ahol 64 munkakört megnevezés szűnik meg egyszerű összevonások, átcsoportosítások révén. A módosított FEOR bevezetésével megszűnik egy eddig használatos, nehézkes és magyarosnak sem mondható kifejezés: a „nem fizikai” foglalkozás. Ennek használatát korábban azzal indokolták, hogy számos foglalkozás nem tekinthető egyértelműen sem szelleminek, sem fizikainak. Mivel azonban a magyartalan kifejezésnek nem volt különösebb gyakorlati haszna, az új nomenklátúrában ismét a két alapkategória, a szellemi és a fizikai dolgozó kifejezés szerepel. (MTI)

KÖZÉLET-DIPLOMACIA

Kerekes Imre kitüntetése

A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa Kerekes Imre ezredesnek, a Magyar Ellenállók, Antifasiszták Szövetsége titkáranak, kiemelkedő politikai és munkássági tevékenysége elismeréseként, 60. születésnapja alkalmából a Szocialista Magyarországi Erdemrend kitüntetést adományozta. A kitüntetést hétfőn Trautmann Rezső, az Elnöki Tanács helyettes elnöke adta át. Az eseményen jelen volt Varga Péter, az MSZMP Központi Bizottsága osztályvezetője.

Kitüntetések

A Népköztársaság Elnöki Tanácsa Páles Gyulának, a Magyar Nemzeti Bank elnökhelyettesének, több évtizedes eredményes munkássága elismeréseként, nyugdíjállományba vonulása alkalmából a Szocialista Magyarországi Erdemrendet adományozta. A kitüntetést Timár Mátyás, a Magyar Nemzeti Bank elnöke adta át.

A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa Hegedűs Bite Dániel írónak 70. születésnapja alkalmából irodalmi munkássága, és kulturális közéleti tevékenysége elismerésül a Munka Erdemrend arany fokozatát adományozta. A kitüntetést Tóth Dezső művelődési miniszterhelyettes hétfőn adta át.

Közműterkép- karbantartás

A Budapesti Geodéziai és Térképészeti Vállalat székesfehérvári irodája elkészítette Székesfehérvár és Dunaujváros új közműalaptérképét. A két város 6532 hektárnyi területéről készült térképre rávezették a korábbihoz képest bekövetkezett valamennyi változást, feltüntették az új utakat, járdákat, telekhatárokat, építményeket.

A továbbiakban a víz-csatornátávíró-telefon-, elektromos és gázvezeték nyomvonalokról is helyszínrajzot készítenek. (MTI)

Megalakult a műbarátok egyesülete

Több évi előkészítő munka után, mintegy száz műgyűjtő és művészbarát megalakította a Műbarátok Országos Egyesületét.

Az új egyesület a Művelődési Minisztérium múzeumi főosztályának felügyelete alatt tevékenykedik, s céljai szerint egy szervezetbe tömöríti a képzőművészeti és iparművészeti alkotások gyűjtőit. A tagok közé várják a művészettörténészeket, a művészeti írókat, a kritikusokat és a képző- és iparművészet iránt érdeklődőket. A társadalmi egyesület, az

alapszabályban megfogalmazott elképzelések szerint, segíti a gyűjtőtevékenységet, s támogatja a művészettörténeti és gyűjtéstechnikai kutatást. Az egyesület megalapítói fontos feladatnak tartják a képzőművészeti ismeretek terjesztését, s az úgynévezett „gyűjtői etika” szabályainak elterjesztését. Az elképzelések szerint együttműködnek a múzeumi intézményekkel és szoros kapcsolatot tartanak fenn a kortárs alkotókkal is.

Egy nyugalmazott francia rendőrnek turcsa öltözet támadt: juhászok a kutyát tanít be vagyondélemre. Szerinte sokkal megbízhatóbbak az ember nevelésére, mint a legkomplikáltabb riasztóberendezések. A francia vállalkozása beindult.

Ez a Louis Chirouse keményfejű rendőr lehet, igaz, véletlenül francia. Ki-(fel)találta — mivel családított a riasztó berendezések hatékonyságában — az őrző kutyát. Hirdeti is Toulouse-szerte: „Béreljen őrkutyát, napra vagy egész évre”. A keményfejű zsaru szerint az ember bízva leghebbe barátjára a háza, a világa, az értékei, szóval a vagyona védelmét. Mert az elektronikanál sokkal megbízhatóbb jelzést (harapást, ugatást) ad az ő telepen nevelt őrök.

A derék franciának igaza lehet, s keresse is őt, akinek oka van rá. Úgy értem: akad féltlenivalója. Vélem, hogy Kispesten, Angyalföldön, de Mátészalkán vagy Szolnokon is egyelőre (s ahogy a helyzet kinéz még jó darabig) betevő nélkül maradna verengző, védelemre nevelt juhászaival együtt. Persze lehet, hogy őriasztó tévedek, s napok alatt elfogy a megbízható kutyakészlet. Hiszen nekünk is akad azért értékünk, kincsünk, szóval féltlenivalónk.

A legtöbbünknek mostanság közös az őrizni- (féltetni?)valója: az életszínvonal. Sokan állítják, még éberek vagyunk a strázsán, de még többek — fiatalok, ifjú gyermekes házaspárok, nyugdíjasok — szerint máris elpocskoltunk vesztettünk az őrizetünkre bízottból. S az őrzés ideje — következésképpen a további elszunyókálások lehetősége — még korántsem járt le. Mindenesetre azok, akik máris vesztettek, bizonyára szívesen áldoznának egy-két dektív-ebre, hacsak ezen túlna megmaradt életszínvonal-kincsük őrzése. Persze akkor sem francia

Kutya-ötlet

kutyákat állítanának határainkra, inkább létrehoznának egy saját tenyésztelepet.

Igen ám, de miből? Nincs téglá, gerenda, drótháló, de engedély sem kerülne egykönnyen még egy ilyen beruházásra sem. Örökdjünk hát, ahogyan tudunk. Ezt a legtöbbet aztán úgy értelmezik, hogy egy kicsikét odasandítanak a közörsre is; de igazán a magukét figyelik. Sőt az előbbiből pótolják ki azt a néhány gerendát is, ami a saját fedelűkhöz még hiányzik: egyrészt jut is, marad is a közörsben, másrészt meg úgy sem lehet (ne) kapni. Persze ezektől a szokatlan „csínytevésektől” még a francia mester kitűnően idomított kutyái is gutaütést kapnának. Mert kérdem én — ugatnak kánonban — kiét őrizzük mi és kiktől?

Mindenesetre már a mi képernyőnkön is reklámoznak, ha nem is őröket, de ajtó(k)ra szerelhető biztonsági láncokat, záratokat és sívító hangot adó elektronikus szerkentyűket. Ha nem lenne kereslet, a reklám se érné meg. De mi van az olyan ajtó, ablakok, falak mögött, melyekre vészjelzőket szerel a magyar? Pala és ajtaja válogatja. A hetedik emeleti panel között a legtöbb esetben feleslegesen türelmetlenkedne az ugrásra kész juhász, és bizonyára akadna olyan gazdagon faragott tölgyajtó is, amely mögött már jó hasznát vehetnék.

Azért ezeket a derék kutyákat nálunk sem hiszünk különösebben a téltenség. Elegendő a főváros fekete térképére pillantani: az évente elkövetett bűncselekmények száma eléri a 35—38 ezret (mármint a bejelentetteket, melyek közül a felderítetlenül maradtaké nem kevesebb a tíz-

ezernél). Mert mitől fáj a legtöbb ember feje? Attól, amire a foga, de hiába. Igyekszik hát megszerezni a „gyógyyszert” azoktól, akiknek már nem fáj a foguk, legalábbis nem annyira. A jelenlegi helyzet még nem közelíti a saját vége felé, következképpen egyre több embernek fáj a foga — valamire.

Mindenesetre a nyugalmazott francia detektív révbe ért, még inkább kievickelt a kutyaszoritóból. A juhászok naponta 180, havi 5000 frankért adja berbe és ebei egyre kelendőbbek. Úgy tanítják be őket, hogy a civilek is támadjanak, ne csak a gyanús öltözkűre, de ne a torkának ugorjanak elsőként. Elegendő, ha az ellenség lábába vagy fenekébe vájják hegyes fogukat. Jólneveltek, hiszen még élelmet sem fogadnak el az idegentől. Csupán egyetlen dolog szűkségeltetik ahhoz, hogy védelmi rátermettségüket hiánytalanul gyakorolhassák: a hibátlan kerítés. Ennyi kell és nem több ahhoz, hogy éberségükkel lepipálják még a legmodernebb sipoló, bűgő, villogó, riasztó berendezést is.

Éppen a minap írtunk róla (január 4.), hogy a szó szoros értelmében kép-telenül maradt Szépművészeti Múzeum Dózsa György úti falánál vasoszlopokat betünoztak a földbe. Az intézmény főigazgató-helyettese szerint kerítés lesz belőle, mert folytatódik tovább a múzeum felújítása. S ha tényleg kerítés lesz, ott, miért ne készíthetnék el hibátlanul. S ha képesek a minőségi munkára, akkor már csak a derék, kemény fejű francia rendőrt kell felkeresni: adjon berbe egy kiképzett őröket.

Még mindig kevesebbe kerülne, mint a hét kép közül akár csak egy, mondjuk az egyik Raffello...

Franka Tibor

Kolbász- és sonkatök, feketegyökér

Magágyra vár a mag

Jó földbe — jó magot! Igen, így szól hajdan a földművelő nép első és mindmáig iratlan parancsolatja. Agrárius berkekben azt tartják: a jó terméshozam három fő feltétele közül kettőről: a jó magágyról (termőtalajról) és a jó vetőmagról okvetlen gondoskodnunk kell, ahhoz, hogy a termesztett növények a harmadik meghatározó tényező, az időjárás szélségeit könnyebben elviseljenek. Nos, a gazdáktól, gazdaságoktól függő két feltétel az országban csaknem mindenütt adva volt az őszi szántás-vetés idején. Hogy pedig az idei tavaszon idejében s jó magot vethetnek-e majd a nagyüzemek és a háztáji gazdák arról a Vetőmagtermelő és Értékesítő Vállalat vezérigazgató-helyettesét kérdeztük. Együttel arra kértük, foglalja össze a vetőmagtermelés, értékesítés és felhasználás múlt évi eredményeit, a tavaszi felkészülés kilátásait, gondjait.

Kanadától Új-Zélandig

— Egészen véve jó esztendőt zártunk, és az idei tavaszra készülve sincs különösebb gondunk — hangsúlyozta előljáróban dr. Kovács József. — A vetőmagtermelő partnergazdaságaink a hibrid kukorica kivételével minden növényféléből elegendőt takarítottak be. Jellemző, hogy az utóbbi évek során a tavalyi felvásárlás volt volumenében a legnagyobb, de a készlet minőségileg is a jobbak közé tartozik. Ez pedig biztositék arra, hogy a múlt őszihez hasonló teljes körű ellátást tervezünk az idei tavaszra, nyárra is. S hogy ez mit jelent? Évről évre több mint száz növényfaj csaknem ezer fajtájából termesztett vetőmagot forgalmazunk itthon és külföldön. Külön említésre méltó, hogy a vállalat hosszabb idő óta évente mintegy 30 millió dollár értékű vetőmagot szállít tőkés piacokra, a nem dollár elszámolású exportunk évi kvótája pedig eléri vagy meghaladja a 300 millió forintot. Tény ugyanis, hogy hazánk éghajlata és talajviszonyai igen alkalmasak a kiváló biológiai értékű vetőmagvak nevelésére és elszárolására. A fokozódó érdeklődésnek és a partnerek bizalmának a több mint százéves vetőmagtermelési kultúránk ad kellő alapokat. Állandó vevőink a világnak szinte minden tájáról megkeresnek bennünket, Kanadától Új-Zélandig. Másfelől az is igaz, hogy a fajtaválaszték szélesítésére, fajtafelújításokra — bizonyos zöldségfélékből és virágokból például főleg Hollandiából és Dániából — rendszeresen importálunk vetőmagot, hagymát, gumót.

1983 őszén a vállalatnál különösen „megugrott” az őszi kalászosok forgalma; vetőmagfelújításra ugyanis csaknem 160 ezer tonna fémzárólt, nagy biológiai értékű búzavetőmagot adtak ki a termelőüzemeknek, így a kereken 13 millió hektáros országos búzavetésterület 40—45 százalékán már jó feltételeket teremtettek a terméshozam további növelésére. Őszi árpából 22 ezer tonnát, rozsából 6 ezer tonnát vásároltak a gazdaságok vetőmag-felújításra.

A nemesítők és forgalmazók közös érdeme, hogy a hazai nemesítésű búzafajták mind nagyobb vetésterületet hódítanak el a külföldektől. Részarányuk a múlt őszi forgalomba került összes búzavetőmag 53 százalékát teszi ki. A legújabb hazai búzafajták közül a GK Csongor, a GK Kincső, valamint az MV-10-es fajta érdemel külön figyelmet. A korábban nemesített fajták között még mindig fávortnak számít a nagy termőképességű és szilárd

szárú MV-8-as, amely az idén is 30 százalék körüli részarányt képvisel, a rangsor második helyén azonban továbbra is szovjet fajta, a vetésterületből 17 százalékkal részesedő Jubilejnaja—50 áll.

Linzi rózsá

A hibridkukorica-vetőmag termesztését az aszályos időjárás hátráltatta. Az idén forgalomba kerülő 22 hibrid közül néhányból — főleg a 400—500 FAO jelű, vagyis a közepes és a középkései érésűekből — nem tudják kielégíteni a teljes igényt. Ez utóbbiak helyett hasonló tenyészidejű, de nem egészen azonos értékű hibridek magját ajánlják az igénylőknek.

Burgonya-vetőgumóból tavaly 9 fajtát termesztettek a szerződő gazdaságok, s a vállalat még az őszi 38 ezer tonnányit vásárolt fel. 27 ezer tonnát már az őszi értékesítettek, a tavaszra maradt 11 ezer tonna azonban a sokévi átlagigényekhez képest 5—6 ezer tonnás hiányt jelez. Ezt importvetőgumóval pótolják, valószerűleg linzi rózsával, amely a méltán közkedvelt holland Desierevel azonos értékűnek számít.

A nagyüzemek igényeit bizvást teljes mértékben ki tudja elégíteni a vetőmagvállalat a szántóföldi takarmánynövények, illetve a fűfélék sokféle fajtáiból. Használóképp a tavaszi kalászosok fémzárólt vetőmagjából is bő készletek vannak; a tavaszi árpa öt fajtájából 23 ezer, a három fajtával szereplő zabból pedig 8 ezer tonna vár elszállításra. Az őszi kalászosok esetleges kifagyására vagy egyéb károsításra is számítva, jó tartalékkészletet gyűjtöttek a tavasziakból a netán szükséges újratevésekhez.

A vállalat másik fő feladatáról, a kistermelők szervezett ellátásáról szólv a vezérigazgató-helyettes elmondta, hogy az országban jelenleg 4500 bolt árusít zöldség- és virágmagvakat. A készletek feltöltését már az őszi megkezdtek. Az 1984-re igényelt tasakolt vetőmag meghaladja a 45 milliót. Ennek csaknem háromnegyede már is kint van az üzletekben. A „házi” menetrend szerint a korai vetésű növények magvainak január, a későbbiekének február végéig feltétlenül el kell jutniuk mindenütt a vetőmagboltokba.

A „Peti-borsó” helyett

Külön a háztáji gazdák és kiskert-tulajdonosok figyelmébe ajánlják a még újdonságnak számító drázsírozott vetőmagvakat. Előnyük egyrészt, hogy módot adnak a szemenkénti vetésre, másrészt a magvak bevonata növényvédő hatású, illetve serkenti a kelést és a szenge növények kezdeti fejlődését. A drázsírozott vetőmagvakból eddig csaknem 700 ezer tasak került forgalomba.

Bizonyos szemléletváltást is ajánlanak a kistermelőknek a fajták megválasztásánál. A régióta közkedvelt rajnai törpeborsóból („Peti-borsó”) például az idén valószínűleg nem lesz elegendő, ám helyette azonos minőségű, de még az előbbinél is nagyobb hozamú fajtát, a debreceni korai zöldet mindenütt megtalálhatják a vevők.

A zöldségtulajdonosok sorából most csak néhányat említünk; tavaszi vetésre ajánlják például a szentesi korai kolbásztököt, a szentesi sonkatököt, a főként köretnek való feketegyökért, továbbá az új-zélandi spenótot és a kínai kel tavaszi változatát.

Csaló Jenő

Egy hét a világgazdaságban

EGK kontra USA

Újabb lövés dördült el az elmúlt héten az Egyesült Államok és a Közös Piac kibontakozó kereskedelmi „miniháborújában”. Gyors válaszlépésként ezúttal nem lehet beszélni, hiszen Brüsszel most jelentett be korlátozó intézkedéseket az elmúlt esztendő nyarának derekán elrendelt acélbeviteli megszorítások válaszában. Ismeretes, hogy 1983. júliusában az USA magasabb vámtételeket állított a Nyugat-Európából származó különleges acélfajták elé, s ezzel tovább korlátozta a Tizek acélbeviteli lehetőségeit. Mindent összevetve az amerikai vámtételek évente mintegy 150 millió dollár értékű közös piaci exportot érintenek, az esetleges vásárlóknak pedig 6 millió dollár többletvámsót jelentenek. A nyugat-európai integráció tagországainak tiltakozása a diszkriminatív lépés ellen süket fülekre talált Washingtonban. Ennek oka, hogy az elmúlt évben ugyanis az amerikai acélipar olyan történelmi mélypontra került, hogy a Reagan-kormányzat gazdasági és politikai okokból nem fújhatott visszafelé.

Lényegében a Közös Piac azonos fegyvert hívott segítségül a visszavágásra, mint amelyet Washington használt: március elejétől felelőleg az USA-ból származó néhány vegyikre, sport- és biztonsági eszközökre kirótt vámsót. A tervezett vámtételek mintegy 120 millió dolláros amerikai exportot érintenek. Brüsszel már tájékoztatta a GATT-tól vámemelési szándékáról, s amennyiben nem hoznak sikert a folytatódó kétoldalú tárgyalások, érvénybe lépnek az új vámtételek.

Az elmúlt héten nagyjából tisztázódtak az esztendő fordulóján hatalomra került új nigériai vezetés gazdasági elképzelései, szándékai. A katonai hatalomátvétel egyik kiváltó oka éppen az afrikai ország egyre súlyosbodó gazdasági helyzete, valamint a burjánzó korrupció volt. Az OPEC-tag Nigéria az elmúlt három évben mind komolyabb gazdasági gondokkal küszködött szembenézni. A nehézségek nem kis mértékben az olaj iránti kereslet, s ezzel párhuzamosan az olajkivitel csökkenésére vezethető vissza, de nem hagyható figyelmen kívül az új helyzethez való alkalmazkodás stratégiájának hiánya sem. 1980-ban az ország még több mint napi 2 millió hordó kőolajat értékesített, s az eladásokból származó bevétele éves szinten meghaladta a 25 milliárd dollárt. Időközben azonban esett a kőolaj ára, s a kereslet csökkenése miatt az OPEC a korábbinál alacsonyabban határozta meg Nigéria kitermelési kvótáját. Jelenleg napi 1,3 millió hordó a felszínre hozható olajmennyiség.

Az olajpiac változásának hatására Nigéria olajbevételei tavaly 10 milliárd dollárra zuhantak. Ugyanakkor visszaesett a többi fontosabb exportcikk — kakaó, ón, ólom, gumi — kivitele is, s ráadásul csökkent ezen termékek világpiaci ára is. (Érdemes megjegyezni, hogy az ország export-

jövedelmének 90 százaléka származik a kőolajból.) A nagy ívű fejlesztési program — amely az olajtól való túlzott függés felszámolását szolgálta — finanszírozására egyre több hitelre és importra volt szükség. Az adósságok elérik a 14 milliárd dollárt. Felgyorsult az infláció is, mértéke 1983-ban már 20 százalékos volt. A bruttó nemzeti termék (GDP) tavalyi alakulásáról még nincsen adat, 1982-ben viszont 2,2 százalékkal csökkent a növekedési mutató. A megdöntött Shagari elnök kormánya fél éven át tárgyalta a Nemzetközi Valuta Alappal egy 2 milliárd dolláros készletlét hiteltől, az IMF azonban feltételekhez kötötte a pénz folyósítását. A nemzetközi pénzügyi szervezetek közgazdasági és nigériai gazdaság talpraállása alapfeltételének tartották és tartják a nemzeti valuta, a naira leértékelését. (Ismeretes, hogy az IMF a hitelek odaítélése előtt megvizsgálja a kérelmező ország gazdasági helyzetét, a gondok leküzdésére hozott intézkedéseket, s maga is ajánlásokat tesz. Amennyiben nem hajtnak végre az általa javasolt gazdasági intézkedéseket, megtagadhatja, vagy felfüggesztheti a hitelt, illetve a folyósítást.) A leértékelésre nem került sor, ezért a hitel elmaradt. Az új katonai vezetés megítélése szerint másfél év szükséges ahhoz, hogy Nigéria leküzdje a jelenlegi súlyos gazdasági válságot. Buhari, az új elnök már jelezte az IMF-nek, hogy kész a tárgyalások folytatására, valamint a naira leértékelésére.

Nem kevés izgalmat váltottak ki azok a kérdőjelek, amelyek az új vezetés várható olajpolitikája kapcsán merültek fel. A világ csak az elmúlt héten kapott választ Nigéria olajstratégiájára. A bevételek fokozása érdekében a kormány kérni fogja az OPEC-et az 1,3 millió hordó kitermelési plafon felemelésére. Január első napjaiban sokan úgy vélték, hogy Nigéria kilép a kőolajkartellből, s kíméletlen árharcot indít, ugyanakkor megemeli a napi felszínrehozatalt. A bizonytalanság idegességet váltott ki az olajpiacon, de Buhari elnök a múlt héten válságlevelet megnyugtatta a kedélyeket. Nyilatkozata szerint amennyiben nem sikerül kvótaemelési kárpit az OPEC-től „meglátjuk hogyan tudunk gazdálkodni meglévő forrásainkkal mielőtt szakítanánk a kartellel, amelyhez oly erős szálak fűznek bennünket”. Egyelőre tehát Nigéria időt szerzett magának és az olajpiacnak. Más kérdés, hogy milyen sikert hozna az ország számára egy „egyéni akció” akkor, amikor a piacot a túlléptetés jellemzi, s az OPEC csak nagy nehezen tudja tartani az árakat.

Annyi bizonyos, hogy nem lesz könnyű feladata a katonai vezetésnek az elkövetkező hónapokban, hiszen annyi a megoldandó, helyrehozandó feladat, illetve intézkedés, hogy még azt is nehéz eldönteni, hol kezdjék.

Gonda György — Szentgáli Péter

Homokhátsági helyzet

Zárszámadás, aszály után

Hétfőn megkezdődtek a termelőszoövetkezetek zárszámadási közgyűlései Bács-Kiskun megyében. E vidéken március elejéig 185 termelőszoövetkezet, 26 szakszoövetkezet és több mezőgazdasági közös vállalkozás vezetősége ad számot a tagságnak az 1983. évi gazdálkodásáról. Az elsőt az idén a járszentlászlói tsz tartotta. Ebben a közös gazdaságban az aszály ellenére jó eredményeket ért el az elmúlt évben. A szárazság okozta kiesést pótolta az állattenyésztés tervén felüli hozama, s a melléküzemágak is növelték az eredményességüket. Úgy döntöttek, hogy meggyorsítják a réteket, legelőket javítását, felújítá-

sát, állattartó képességét, ugyanakkor kiegészítő tevékenységekre is lehetőséget keresnek. Így például a Duna-Tisza közí Állami Építőipari Vállalattal nyílászáró szerkezetek gyártására kötöttek szerződést, a homok intenzív hasznosítására pedig a szomszédos Kiskunhalasi Állami Gazdasággal társultak.

A megye többi közös gazdasága közül azonban több is elégedetlen a múlt évi eredményekkel. Összességében majdnem 40 millió forint értékű kárt tett az aszály az egyébként is többnyire kedvezőtlen termőhelyi adottságú homokhátságon.

Kiváltságosok klubja?

Interjú Csikós-Nagy Bélával — Az árrendszer továbbfejlesztése

Újra a figyelem középpontjában áll a termelői árszabályozás. Egyes szabályokat kritizálnak, másokat üdvözölnek; elsősorban azokat, amelyek néhány eddigi korlátot megszüntetnek, amelyek önállóbb vállalati gazdálkodást tesznek lehetővé. Dr. Csikós-Nagy Béla, az Országos Anyag- és Árhivatal elnökét erről, a „vállalati árklubként” ismertté vált intézkedésről kérdeztük.

— December közepén jelent meg az a pályázati felhívás, amely szerint új típusú ár-, illetve keresetszabályozásra, vagy éppen mindkettőre jelentkezhetnek a feldolgozóipari vállalatok. Mit jelent ez az új típus, kicsit konkrétan?

— Mint ismeretes, a feldolgozóipar jelentős része eddig a kompetitív árrendszer szerint képezte árait. Vagyis a tőkés export jövedelmezősége és árszintje jelentette azt a kettős korlátot, amelyet belföldön nem lehetett túllépni. Most az exportkötvető szimulált árrendszerrel a kvázi szabadpiaci árrendszerrel való áttérés munkálkodunk. Az áttérés fokozatosan megy végbe. 1984-ben a vállalatok három csoportba tartoznak. Az elsőkben megmarad a kettős korlát. A másodikban — főleg azon vállalatoknál, ahol egyértelműen megoldható az árszintmérés — föloldjuk a jövedelmezőségi korlátot. A harmadik csoportban az adminisztratív kötöttséget megszüntetjük. Itt a gazdasági korlátok kerülnek előtérbe.

Előnyösebb feltételek

— Mivel ez utóbbi jóval előnyösebb a másik kettőnél, elképzelhető, hogy tolonganak a vállalatok. Milyen szempontok alapján döntenek arról, hogy ki nyer bebocsátást ide, az „elit vállalatok klubjaként” közismertté vált harmadik csoportba?

— Vannak előzetes kikötéseink. Csak olyan vállalatok jelentkezhetnek, amelyek mögött kiegyensúlyozott piac áll. A kérelem elbírálásánál szempont az is, hogy nincsenek hiánycikkék és a vállalat jövedelmének exportál, s kivitelét dinamikusan növeli. Lényeges az is, hogy a belföldi forgalomba hozott termékük ára nem haladhatja meg az azonos importcikké árát. (Vagy ha ilyen import nincs, akkor azt az árat, amennyiben a termék belföldön kerülne, ha rendszeresen behoznánk konvertibilis viszonylatból.) Egyébként az „elit” jelző nem szerencsés, mint ahogy az „árklub” kifejezésre is célszerű más elnevezést találni. Itt inkább arról van szó, hogy a legjobban gazdálkodó cégek végre előnyösebb feltételeket kapnak, nem gátolja, nem húzza vissza őket az átlagos vállalatra méretezett szabályozás. Ebben a rendszerben a korábban veszteséges üzemek is hasznosak lehetnek, a cég egyedül, saját szempontjait és érdekeit mérlegelve vállalhat ilyen szerződést is. Itt nem a részlet a lényeg, hanem az, hogy összességében nyereségesen gazdálkodjon.

— Bár jelentkezni folyamatosan lehet, az indulási határidő már lejárt. Milyen érdeklődés kísérte ezt a lehetőséget? Hányan je-

lentkeztek, és főleg milyen vállalatok?

— Csak a bérekre vonatkozó pályázati kérelem benyújtásának határidejéig volt megjelölve 1983. december 31. Az árakkal kapcsolatos pályázatnak nincs határideje, tehát az bármikor benyújtható. Ami az érdeklődést illeti: az időközben megalakult bíráló bizottság január végére tervezett első ülésén mintegy 20 vállalat pályázatával foglalkozhat. A vállalati összetétel meg lehetően szerteágazó. A kompetitív feldolgozóipar szinte valamennyi szakmája képviselve van benne, és nemcsak a minisztériumi, hanem a tanácsai vállalatok és az ipari szövetkezetek is. Elképzelhető, hogy mintegy 60–80 vállalat tér át 1984-ben erre az árképzési rendre.

Csak fokozatosan

— A jelentkezés önkéntes. De bizonyára, az árhivatalnak is volt előzetes elképzelése, hogy kiket szeretne ebben a klubban látni, s ezt esetleg jelezték is a cégek vezetőinek. Vagy nem volt ilyen „súgás, bátorítás”?

— Már tavaly — az új szabályozás kialakításakor — végeztünk felméréseket a szóba jöhető vállalati körre vonatkozóan és erről a hivatal konzultált az érintett vállalatokkal. Minthogy a kritériumok csak menet közben alakultak ki, a szóba jöhető vállalati kör is változott időközben. Ami a „súgás”, „bátorítás” illeti: erre nincs szükség. De meg kell mondanom, hogy nem is erőltetjük a dolgot, hiszen csak fokozatosan — a feltételek kialakulásával összhangban — kívánunk a szabadabb áralkotási rendszerre áttérni.

— Kivülállónak az árszabályozás gyakran „kinaiul” hangzik, ezzel az újabb intézkedéssel azután végképp úgy érzi az ember, képtelen átlátni az árrendszer lényegét, egészét. Mi a tapasztalatuk, a vállalatok tudják követni a változásokat, képesek kihasználni az egyes szabályok adta lehetőségeket? Hiszen az említett három vállalati csoport csak a feldolgozóipar kompetitív szférájára vonatkozik. Ezenkívül még többféle árképzés létezik. Nem lehetne valamivel egyszerűbb és egységesebb árképzési szabályokat bevezetni? Ez a legújabb, az adminisztratív kötöttségek nélküli biztosan sokaknak megnyerő lenne...

— Bizonyára úgy lesz. De gondoljon csak bele, milyen árak alakulnának ki, ha nem lenne fék. A gazdaság több területén vannak monopóliumhelyzetben vállalatok, azaz egyedüli gyártók, nincs versenytársuk. Importlehetőségeink korlátozottak, így azt sem mondhatjuk, hogy majd az importverseny helyére rakja az

árakat. Jelenlegi körülményeink között csak arra van lehetőség, hogy fokozatosan haladjunk egy olyan árrendszer felé, amelyet a jövőben mi is célszerűnek látunk. Erre lesz jó ez a mostani indítás.

— A vállalatok jelentkezhetnek csak az árklubba, vagy csak a bérlklubba, illetve egyszerre mindkettőbe. Mi szükség volt erre a választási lehetőségre, hiszen ha egy vállalat be akar kerülni, akkor nagy valószínűséggel mindkét kedvezményt akarja... Az ár- és bérlpolitika szorosan összekapcsolódó fogalmak.

— Az ár- és bérlpolitika valóban összekapcsolódó fogalmak. Ezért is hirdettük meg együtt a két pályázatot. Ebből azonban még nem következik, hogy egy adott vállalat mindkét kedvezményt igénybe akarja venni. Bár a meghirdetett rendszer elvileg minden esetben előnyösebb, a gyakorlatban azonban biztosan adódik olyan vállalat, amely úgy érzi, hogy az exportárszint, és esetleg a jövedelmezőségi előírás bizonyos védelemet jelent az árpolitikában. Az új típusú keresetszabályozás ugyanakkor — a vállalatok helyzetétől függően — lehet kedvezőbb, de lehet kedvezőtlenebb is, mint alapszisztéma. A két vállalati kör egyébként azért sem eshet egybe, mivel a keresetszabályozási pályázat lényegében a népgazdaság egészére kiterjed, míg az árszabályozási csak a feldolgozóipar egy részére.

Nem kísérlet

— A kísérlet mindenképpen elmentmondásos helyzetet teremt. Miközben a vállalatok zöme a régi szabályok között küszködik a gazdasági recesszió és az ország nehéz gazdasági helyzetéből adódó nehézségekkel, addig lesz egy szűk kör, amely teljesen szabadon gazdálkodhat. Nem gondolja, hogy ez a feszültség, s főleg az eltérő feltételekből eredő differenciálódás olyan méreteket ölt, amely blokkolhatja a kísérletet, visszalépésre kényszeríti önként?

— Az a kifejezés, hogy „teljesen szabadon gazdálkodhatnak” az érintett vállalatok, mind az árszabályozásra, mind a keresetszabályozásra túlzó. Az árszabályozásnál nem kísérletről beszélünk. Az árrendszer továbbfejlesztése azon a felismerésen alapszik, hogy az indirekt gazdaságirányítás körülményei között — különösen a feldolgozóipar területén — minden olyan árképzési köztetés, amely a piaci árak érvényesülését gátolja, torzulásokat visz a vállalati gazdálkodásba. Természetesen, ahol a kereslet nem képvisel kellő ellenőrt, ott azt pótlandó szükség van a köztételekre, korlátokra, fékekre. Ahol viszont a piac, a kereslet-kinálat kiegyensúlyozott, ott le lehet építeni ezeket a köztételeket. Ettől nem lesznek eltérőek a feltételek, mert nincs szigorúbb korlátja az áraknak, mint egy megfelelő pozícióban levő vevő.

Kocsi Iлона

A fejlődők olaja

A fejlett tőkés országoknak csökkenteniük kellene olajfogyasztásukat, illetve az import kőolajtól való függőségüket, hogy jobban ki lehessen elégíteni a fejlődő világ szükségletét. A kőolaj hiánya ugyanis a fejlődők közötti gazdasági háborúhoz vezet — jelentette ki Donald Hodel amerikai energiaügyi miniszter.

Becsések szerint a fejlődő országok olajfogyasztása az elkövetkező 10 évben a jelenlegi napi 10–11 millió hordó kétszeresére emelkedik. Jelenleg a tőkés világ olajkereslete napi 45 millió hordó.

Turisták nélkül

A nemzetközi idegenforgalom bevételeiből, amelynél nagyobb

HORIZONT

értéket csupán az energetikai ágazat és a gépkocsipar ér el a világon, a fejlődő országok mindössze 5 százalékkal részesültek, 1982-ben mintegy 280 millió dollárral — állapítja meg egy NSZK-beli gazdaságkutató intézet.

Az egyenlőtlenség legfőbb oka a tájékoztatás hiánya, az erőltet reklám, továbbá a szolgáltatások alacsony színvonal.

A szegény országokban a turizmusra régebben, mint viszonylagosan kevés beruházást igénylő, de nagy hasznot hozó üzletágra tekintettek — állapítja meg a jelentés, amely azt javasolja a harmadik világ országainak, hogy

kellő óvatossággal bánjanak korlátozott erőforrásaikkal az „iparág” fejlesztése során, de lehetőségeik függvényében tegyenek nagyobb erőfeszítéseket az idegenforgalom fellendítésére.

Holland gázkészletek

A világ harmadik legnagyobb földgáztermelője, Hollandia 1990 után is fog gázt exportálni — közölték kormányforrások. Belgium, Franciaország, az NSZK és Olaszország gázimportszereződése az évtized végéig tart, de ezek az országok továbbra is szeretnék holland gázt vásárolni. Az előző holland kormányok úgy foglaltak állást, hogy 1990 után nem szabad gázt exportálni — az ország rendelkezésére álló tartalékok kímélése érdekében. (MTI)

Ünnepi munkásör-egységgyűlés Tatabányán

A tatabányai munkásörök a helyi sportszarnokban rendezték meg vasárnap ünnepélyes évzáró-évenyítő egységgyűlést. A találkozáson részt vett Havasi Ferenc, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Központi Bizottság titkára. Ott voltak a munkásörök hozzátartozói, közvetlen munkatársai, és üzemük vezetői is.

Halász István egységparancsnok ünnepi beszédében elmondotta: a Vörös Csillag Erdemrenddel

kitüntetett tatabányai munkásör-egység eredményes esztendőre tekinthet vissza.

Havasi Ferenc a Központi Bizottság és a kormány nevében köszöntötte az egységgyűlés résztvevőit. Elismeréssel szólt arról, hogy a bányászvárosban valóságos munkásördinasztia alakult ki. A gyűlésen átadták az *élenjáró egység* címet, amelyet immár nyolcadszor érdemeltek ki a tatabányai munkásörök. (MTI)

Tisztújítás az Országos Ügyvédi Tanácsnál

Teljes ülést tartott hétfőn a fővárosban — a budapesti ügyvédi kamara dísztermében — az Országos Ügyvédi Tanács, amelynek összesen 61 tagját a közelmúltban választották meg az ügyvédség helyi önkormányzati szerveinek, a fővárosban és a megyékben működő kamaráknak a tisztújító közgyűlésén. Most új-javallatották az Országos Ügyvédi Tanács vezető tisztségviselőit is: az elnök ismét dr. Kárpáti László, a főtájtár dr. Horváth József lett. Megválasztották az Országos Ügyvédi Tanács különböző bizottságainak vezetőit és tagjait is.

A teljes ülést részt vett dr. Markója Imre igazságügy-miniszter is. Felszólalásában az ügyvédi munkát érintő nagy jelentőségű új jogi szabályozások és szakmai események kapcsán elismeréssel szólt az ügyvédek munkájának megnövekedett társadalmi szerepéről, egyebek között hangsúlyozta, hogy az ügyvédek tevékenysége szerves része a szocialista igazságszolgáltatásnak. Nagy felelősség hárul — mondta — az eligazodást keresőknek nyújtandó jogi tanácsadásban és

gyakorlati segítségnyújtásban az Országos Ügyvédi Tanácsra, amelynek — az új rendelkezések értelmében irányítania és szerveznie kell az ország ügyvédek tevékenységét, e mellett elátnia az ügyvédek érdekvédelmi és érdekképviseleti feladatait is. A megnövekedett hatáskör természetesen nemcsak többletjogot, hanem kötelezettséget is jelent. A miniszter rámutatott: az ügyvédi kar munkája, az ügyvédség társadalmi elismerése ma már döntő részben az önkormányzati szervek — így a területi kamarák és az Országos Ügyvédi Tanács — megfelelő színvonalú munkájától függ.

A miniszter ezután kitüntetésekkel adta át olyan ügyvédi vezetőknél, akik hosszú idő óta — megyeszékhelyen működő területi kamarák elnökeként — kiemelkedő szakmai és közéleti tevékenységet fejtettek ki. A Munka Erdemrend arany fokozata kitüntetését kapta dr. Bereczky Lajos (Békéscsaba), dr. Faragó Endre (Miskolc) és dr. Kertész Ferenc (Pécs). Négyen „Kiváló munkáért” kitüntetésben részesültek. (MTI)

Magyar-szovjet vegyipari megállapodás

Háromszázharmincmillió rubel értékben írtak alá szerződést a Chemolimpex Külkereskedelmi Vállalat, valamint a szovjet Szozjuzpromexport, a Szozjuzchimexport, valamint a Szozjuzgazexport képviselői az agrokémiai, illetve az olefin egyezményeket keretében történő ideai szállításkoról.

A szerződés értelmében a szovjet vállalatok 112,5 millió rubel értékben szállítanak termékeket Magyarországra, míg a magyar vegyipar a Chemolimpex közve-

títésével 181,5 millió rubel értékben exportál a Szovjetunióba. Más vegyitermékek exportjáról is aláírtak megállapodást, összesen 36 millió rubel értékben.

Figyelembe véve a korábbi, illetve a most aláírt szerződések értékét, a magyar-szovjet vegyipari egyezményeket keretében ez évre előirányzott szállításokat 90 százalékban már lekötötték. (MTI)

Megkezdődött az NSZK kulturális hét

Hétfőn megkezdődött az NSZK kulturális hét eseményeinek sorozata. Barthold C. Witte, az NSZK külügyminiszteruma kulturális osztályának vezetője tájékoztatta a sajtó részvevőit a január 23-29. közötti sorra kerülő rendezvényekről.

A programban több zenei és színházi előadás mellett tudományos kollokviumok, irodalmi tanácskozások és képzőművészeti bemutató is szerepel. Bemutatók a *brémai táncszínház*, az NSZK egyik vezető balettegyüttese, Bochum városából két társulat is érkezett: az állami baletszínház vendége a bochumi *Figuren Theater*, a Vigaszínházban pedig a *Schauspielhaus* adja elő Heinrich von Kleist *Hermann esztája* című darabját. A zenei események közül kiemelkedik a *Südwestfunk* szimfonikus zenekarának hangversenye a Zeneakadémián, *Brigitte Fassbaender* dalestje a Pesti Vigadóban, valamint *Edgar Krapp* orgonaművész koncertje *Vácott* az állami zeneiskolában, valamint Budapesten a Kálvin téri református templomban. Felép a No Nett dzsesszegyüttes is: a hazája határain túl is ismert kölni zene-

kar *Székesfehérvárott* a Vörösmarty Színházban, illetve Budapesten az *orvostudományi egyetem* ad koncertet.

Délután a Műcsarnokban megnyílt a *Kortárs festészet az NSZK-ból* című tárlat, valamint egy fotókiállítás, amelynek anyagát ismert fotóművészek képeiből állították össze. A kiállításokat magyar részről *Rátkai Ferenc* művelődési miniszterhelyettes nyitotta meg. Beszédében arról szólt, hogy a kulturális hét is bizonyítja: a békés egymás mellett élés politikájának szellemében lehetséges a kölcsönösen előnyös együttműködés a különböző társadalmi berendezkedésű, különböző szövetségi rendszerekhez tartozó országok között. Ebben a folyamatban sajátos, mással nem pótolható szerepet töltenek be a kulturális kapcsolatok.

A miniszterhelyettesi megnyitót követően *Norman Dencker*, az NSZK budapesti nagykövete mondott beszédet. Hangsúlyozta: a hét eseménysorozat a két ország széles körű kapcsolatainak rendszerébe illeszkedik. Kulturális kapcsolataink hozzájárulnak a kölcsönös megértéshez és a béke megőrzéséhez. (MTI)

KÖZÉLET-DIPLOMÁCIA

Fogadás Kuba nemzeti ünnepe alkalmából

José Antonio Tabares, a Kubai Köztársaság budapesti nagykövete hazája nemzeti ünnepe alkalmából tegnap fogadást adott Budapesten, a Thermál Szállóban.

A fogadáson részt vett *Sarlós István*, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Minisztertanács elnökhelyettese, *Szürös Mátyás*, az MSZMP Központi Bizottságának titkára, *Trautmann Rózsa*, az Elnöki Tanács helyettes elnöke, *Borbándi János*, a Minisztertanács elnökhelyettese, *Várkonyi Péter* külügy-, *Horváth István* belügy-, *Juhász Zoltán* belkereskedelmi és *Pullai Árpád* közlekedési miniszter, *Horn Gyula*, az MSZMP külügyi osztályának vezetője, valamint politikai, társadalmi, gazdasági és kulturális életünk számos más vezető személyisége. Jelen volt a budapesti diplomáciai képviselők több vezetője és tagja is.

Lengyel ügyészi küldöttség érkezett Budapestre

A Lengyel Népköztársaság és a Magyar Népköztársaság ügyészsége közötti kapcsolatokat továbbfejlesztése és az ügyészi munka során szerzett újabb tapasztalatok kicserélése céljából *Bohumil Surowskinak*, a Lengyel Népköztársaság ügyvezető legfőbb ügyészének vezetésével küldöttség érkezett Budapestre. A delegációt a repülőtéren *Szijártó Károly* legfőbb ügyész fogadta. Jelen volt *Andrzej Zabinski*, a Lengyel Népköztársaság budapesti nagykövetségének ideiglenes ügyvivője.

Fogadás Ausztrália nemzeti ünnepe alkalmából

Archibald Duncan Campbell, Ausztrália budapesti nagykövete hazája nemzeti ünnepe alkalmából tegnap fogadást adott Budapesten, a Duna Intercontinental szállóban.

A fogadáson részt vett *Hollai Imre* külügyminiszter-helyettes és *Gábor András* ipari miniszter-helyettes, valamint politikai, társadalmi, gazdasági és kulturális életünk több más vezető személyisége. Jelen volt a budapesti diplomáciai képviselők számos vezetője és tagja is.

A Magyar UNESCO Bizottság közgyűlése

A Magyar Unesco Bizottság hétfőn a Magyar Tudományos Akadémia telviselőtermében megtartotta az évi közgyűlést. Az ülést *Nagy Péter* akadémikus, a bizottság elnöke beszámolt az UNESCO-közgyűlés XXII. üléséről, amelyet tavaly október-novemberben rendeztek meg Párizsban. Ezt követően *Szecsó Tamás*, a bizottság tájékoztató albizottságának elnöke, ismertette az UNESCO tájékoztató politikáját.

A Magyar Unesco Bizottság múlt évi tevékenységéről és fontosabb ideai feladatairól *Salgó Lászlóné* főtájtár adott áttekintést. A közgyűlés résztvevői — több hozzászólás után — *tudomásul vették* az elhangzott beszámolókat, s elfogadták a Magyar Unesco Bizottság 1984. évi munkatervét és akcióprogramját. (MTI)

A HNF budapesti bizottságának ülése

Hétfőn ülést tartott a *Hazafias Népfőnt budapesti bizottsága*. A tanácskozás első részében *Pozsgay Imre*, a HNF Országos Tanácsának főtájtára időszerű politikai kérdésekről tájékoztatta a résztvevőket.

A következőkben *Rostai Károlyné* vezető titkár ismertette a bizottság 1984. évi munkatervét. Különös figyelmet fordít a szervezet a népfőntmozgalom társadalmi bázisának szélesítésére. (MTI)

TÁJÉKOZTATÓ

Az alacsony nyugdíjak és egyes juttatások kiegészítő összegeinek folyósításáról

A Minisztertanács rendelete értelmében 1984. január 1-től havi 70 Ft-tal kell kiegészíteni azokat a sajátjogú és hozzátartozói nyugdíjakat, melyeknek az összege 1983. decemberében a havi 2800 Ft-ot nem haladta meg. Ugyancsak kiegészítik a mezőgazdasági szövetkezeti járadékokat, a gyermekgondozási segélyeket, egyéb segély jellegű ellátásokat és a házastársi pótlékokat.

A családi pótlék összege gyermekenként emelkedik havi 70 Ft-tal, és az eltartott személyek számára igazodva emelkednek 70-70 Ft-tal a sorkatonai szolgálatot

teljesítők hozzátartozóinak segélyét, valamint a rendszeres szociális járadékok.

Nem kerülnek kiegészítésre a baleseti járadékok és a kárterítések.

A kiegészítést külön kérelem nélkül folyósítják.

A január hónapra járó nyugdíjakat már emelt összegben, de két utalványon 1984. január végéig kézbesíti a posta.

Az átutalási betétszámlára utalt nyugdíjakhoz járó kiegészítést technikai okok miatt a jogosult lakcímeire utalják.

Az éjszakai villamos energia árának elszámolása

A háztartásokban külön mért éjszakai villamos energia árának emelése miatt az elszámolás a következők szerint történik: azokban a háztartásokban, ahol a villamosenergia-fogyasztást kéthavonként olvassák le, az árváltozás utáni első leolvasásig a régi áron — 40 fillérrel — számlázzák a fogyasztást. Az ezt követő időben fogyasztott villamos energiát már az új — 60 filléres — áron számlázzák.

Azokban a háztartásokban, ahol

a villamosenergia-fogyasztást évente egyszer olvassák le, az 1983. évi leolvasástól az 1984. január hónappal záródó időszakra meg a régi áron, február hónaptól pedig már az új áron számlázzák a fogyasztást. Az éves számlázásba tartozó villamos-hőátvitelkályhát használó fogyasztókra ez nem vonatkozik. Ok az áramszolgáltatástól, illetve a díjbeszedő vállalatoktól külön levélen kapnak tájékoztatást éves éjszakai fogyasztásuk elszámolásáról. (MTI)

Miről ír a Társadalmi Szemle?

A *Társadalmi Szemle* januári száma *Számvetés és feladatok* címmel közli annak az előadói beszédnek a rövidített szövegét, amelyet *Havasi Ferenc*, a Politikai Bizottság tagja, a Központi Bizottság titkára mondott el a KB 1983. december 7-i ülésén. 1983. október 20-án és 21-én országos elméleti tanácskozást tartottak a *felszabadulás utáni történelem oktatásának tapasztalatairól*. Itt felszólalt *Szürös Mátyás*, a Központi Bizottság titkára is — *A nemzeti és a nemzetközi kölcsönhatása a szocializmus magyarországi fejlődésében* című tanulmánya ennek az előadásnak az alapján készült.

Knopp András, a Központi Bizottság osztályvezető-helyettese a *párt értelmiségi politikájáról* írva megállapítja: annak a politikai irányvonalnak a gyökerei, amely az MSZMP negyedszázados történelmi útját jellemzi, s amely az 1968-as reformot is lehetővé tette, 1956-57-re, az 1956. decemberi határozathoz nyúlnak vissza. Az 1968-as reform a párt akkor megfogalmazott általános politikai irányvonalában és a pártmunka attól kezdve fokozatos alakult gyakorlatában gyökerezik. Ennek a határozatnak a szellemében készültek, ezen alapulnak a művelődéspolitikai irányelvek, a párt — alapelveiben máig érvényes — szövetségi politikája és ezen belül értelmiségi politikája is. Ezért hangzanak hámisan és történelmietlenül azok a nemegyszer naivul, máskor tudatosan-türelmetlenül megfogalmazott követelések, amely 1968-at valamiféle időszámítás kezdetének feltüntetve az 1968-as reformok politikai — vagy konkrétan: művelődéspolitikai — konzekvenciáinak levonását sürgetik. Az 1968-as reformok következetes megvalósítása politikai és művelődéspolitikai konzekvenciáinak végigvitele csak egy hosz-

szabb folyamat eredménye lehet, s részben maig is feladat maradt.

A tanulmány egy helyütt rögzíti, hogy a közvélemény és az értelmiségi közvélemény leginkább a szellemi munka, az értelmiségi tevékenység anyagi megbecsülésének nem megfelelő szintje foglalkoztatja. Az elmúlt évtizedekben valóban csökkent a fizikai és a nem fizikai foglalkozásuk átlagjövedelme közti különbség. 1972-ben a nem fizikai foglalkozásuk átlagjövedelme 32 százalékkal volt magasabb a fizikai dolgozók átlagjövedelménél, ez az arány 1980-ra 23-24 százalékra mérséklődött. Az elmúlt évtizedben csökkentek a jövedelmi feszültségek a nem fizikai foglalkozásuk körén belül is. 1972-ben a felsőszintű szakemberek jövedelme 9 százalékkal volt magasabb a nem fizikai foglalkozásuk átlagánál; 1977-re ez a különbség 1 százalékkal csökkent. A vezetői jövedelmi színvonal 1977-ben 21, az irányító beosztásúaké 2 százalékkal volt csak magasabb a nem fizikai foglalkozásuk átlagánál. Ezek a deklarált elveinkkel ellentétes nyilvánvaló tendenciák kedvezőtlenül hatnak az értelmiség közérzetére és az értelmiségi pályák társadalmi megítélésére is. A jövedelmi különbségek nem tükrözik a munkakör felelősségében, a munkakör képzettség- és aktivitás igényében meglévő különbségeket.

Ma már nyilvánvaló, hogy a vállalkozások sikerének alapja a *vállalkozás stratégiájának kialakítása* — erről ír a *Társadalmi Szemle* januári számában *dr. Tattai Ilona* kandidátus, a Taurus Gumiipari Vállalat vezérigazgatója és *Dessewffy Olivér*, a vállalat főosztályvezetője. A folyóirat *Könyvekről* rovatában *Lázár György*: *A nép támogatásával a szocializmus útján* című kötetéről is olvashatunk.

—pd—

Februári vendégművészek

Február első hetében négy alkalommal találkozhat külföldi vendégművészekkel a komolyzene-kedvelők tábora. Február 2-án az *Erkel Színházban*, 3-án a *Zeneakadémián* ad hangversenyt az amszterdami *Concertgebouw* zenekar, *Bernard Haitink* vezényletével.

Február 5-én a *grúz kamarazene* lép a közönség elé, *Liana* Iszakadze hegedűművész ir-

nyításával. Az együttes nagy sikerrel vendégszerepelt már Csehországban, az NDK, Bulgária és Finnország városában. Február 7-én a *Pesti Vigadó* ad otthont *Gudrun Dengler-Schmeiser* csembalóművész estjének. Az osztrák művész a *Johann Joseph Fux* együttes megalapítója, ez az együttes éveken át állandó szereplője volt a *stájer ősz* fesztiválnak. (MTI)

Váza a kirakatban

Lelkes versenyzők Somogy megyében — Így is lehet kereskedni

A kaposvári Csiky Gergely Színház mellett húzódik meg egy kis élelmiszerüzlet. Kapható itt szinte minden, még a Budapesten hiánycikknek számító vietnami sósmogyoró meg az Aranka krém is. Fent, a konzervek és a borosüvegek között, a legszembevetőbb helyen megpillantok egy habán díszítésű vázát. Rajta felirat: Fogyasztók Kiváló Boltja. Hogyan kerül ide ez a váza? És kitől kapták e megtisztelő címet?

A Fogyasztók Országos Tanácsa még tavaly tavasszal tárgyalta az élelmiszer-kereskedelem helyzetét — volt róla mit beszélni, hiszen sok helyütt bizony romlott a kiszolgálás színvonala, egyre több vásárlói panasz érkezett a különféle fórumokhoz. Tenni kellene valamit — mondták a FOT-nál, de nem adtak ki uniformiszerű központi utasítást, hanem mindenütt a megyékre, a városokra bízta, miképp próbálják — akár valamiféle versennyel is — fellendíteni az élelmiszer-kereskedelem színvonalát.

Talán a leggyorsabb követőkre Somogy megyében akadtak. Köztük is az egyik legteljesebb Pintér József, a Fogyasztók Somogy megyei Tanácsának elnöke. „civilben” nyugdíjas középiskolai igazgató.

Volt, aki csalt

— Tavaly május 24-én egy bizottságok alakítottunk a helyi élelmiszer-kereskedők és a szakszervezet képviselőiből. A Kaposvár, a Somogy megyei Vendéglátó, a MESZÓV és a ZÖLDERT együttesen szerkesztett egy kérdőívet. Tízrezt osztottunk ki belőle a boltok törzsvásárlói között. Néhány a kérdések közül: *egyenletes színvonalúnak találja-e az üzlet kínálatát? — Visszavesszik-e a romlott élelmiszert? — Gyakran bukkan-e lejárta szavatosságú áruja? — Tiszták-e a kosarak? — Milyen a kiszolgálás hangneme?*

A versenybe a megye élelmiszert árusító boltjainak mintegy 75 százaléka benevezett, de volt olyan cég is, amely minden igyekezt ellenére kimaradt belőle, mint például a Marcali és Környéke Afész. A váza ötlete Solyomos Endrőtől, a Fogyasztók Somogy megyei Tanácsának titkáráról ered — Pintér Józseffel együtt rendelték meg mind a huszonegyet a kaposvári Fazekas Kész-től.

A kérdőívek 80 százaléka jutott vissza kitöltve hozzánk. S nemcsak a vásárlókat hallgattuk meg (sokan személyesen jöttek el véleményüket elmondani), hanem a kereskedőket is, valamint a KÖJÁL, a felügyeleti hatóság, a vállalati központ és a kereskedelmi felügyelő észrevételeit is.

— Nem próbálták meg csalni a közvélemény-kutatásnál?

— Dehogynem — feleli nevetve Pintér József. — Csak hogy kifogtunk rajtuk. Több tucatnyi kérdőíven ugyanaz a kézírás szerepelt — az egyik boltvezető úgy érezte, saját maga „hivatott” a kitöltésükre. másutt meg a túlságosan szakértő válaszok árulták el magukat. Volt, aki hamis névvel, címmel írt levelet az egyik bolt ellen, bosszúból, a helyi újságba.

A manipulálókat természetesen kizártuk a versenyből. (Azt gondolná az ember, manapság csak az érdek, az anyagi számítás győz, és aligha török magukat a dolgozók a pusztán erkölcsi elismerésért. Mert hiszen mi másnak tekinthető ez a pár száz forintos váza. Ennek ellenére sokan az enyhébb csalásra is hajlandók voltak, csak hogy az ő boltjuk nyerte el a kitüntető címet. Pedig ettől nem nőtt a forgalmuk. És csak az eredményhirdetés után értesültek róla a legjobbak, hogy egyszeri pénztalomban is részesülnek!)

Kaposváron 120 élelmiszerboltból hat nyerte el a vázát, így valóban értéke van a szép kerámiának. És többféle nagyságú készült belőle! Kisebb boltnak karcsúbb, nagyobbaknál öblösebb. Ezután már csak nagyot rendelnek (a verseny folytatódik), mert sokan megsértődtek: ne a bolt létszáma döntson.

A Rákóczi téri kis élelmiszerbolt és presszó vezetője, Brunczlik Ferencné büszke a kicsi vázára is.

— Azt hiszem, hogy a kávénk miatt kaptunk dicséretet. Mert kitűnő duplákat főzünk ám!

— Mi a titkuk? Tesznek bele kávé-t is? — próbálom tréfálkozni, de komoly az ellenvetés.

— Ugyan már. Nem az a kunszt benne, hanem ahogy főzzük — és már magyarázza is a lassú csépetgetés technikáját. — Beszélgetnénk is a vevőkkel, de tudja, mostanában olyan türelmetlenek az emberek, állandóan sietnek.

— Gondolom, mert itt van a nagy buszpályaudvar...

Bíriák emberrel, áruval

Következő „vázás” üzletünk Kaposvár egyik patinásabb boltja, Varga Lajos a vezetője. Igazi, régi vágású kereskedő. Hentesüzlet és élelmiszerbolt egyben, de főképp a hústért jönnek ide.

— En messze, az északnyugati városrészen lakom, mégis ide járok — mondja Szökéné Rézbányay Irén, vásárló —, mert itt többnyire mindenféle hús kapható, olykor különlegességek is. Hogy kiváló bolt lenne? Tényleg, ott a váza, eddig még nem figyeltem fel rá.

A vonzó választék titka, hogy a hűskombinátion kívül négy állami gazdaság teli kocsijai érkeznek ide rendszeresen. Ottjártunkkor malacmájait és füstöltárut rakodtak le. Látnivalóan bírták emberrel, áruval az áremelés előtti napon is.

— Van-e utánpótlásuk?

— Van, sőt, az okoz gondot, ha valaki visszajön gyesről, hová tegyük. Akár válogatásunk is a jobbak között, bár tíz jó meg tudja nevelni az egy rosszat is.

A régi városmag után az egyik új lakótelepre tartunk. Ez aztán tényleg ABC: diabetikus üdítő, papírsebkező, 2-es harisnyanadrág, marharostélyos, Palmolive krém, fokhagyma szintűgy kapható. Raab Antal üzletvezető szabadkozok, rosszkor jöttünk, nagy a rendetlenség, éppen most rakják át a gondolákat az utcai fronton.

— Kinötte már ezt az ABC-t a lakótelep. Hamarosan ismét beköltözik 160 család — bővíteni kellene az üzletet vagy egy másikat is nyitni a környéken, de nem biztos, hogy lesz rá pénz. Mert akárhány pénztár működik, sor mindig van.

Megnézem a panaszkönyvet — több benne a dicsérő szó, mint a rosszaló, jóllehet ez utóbbi is akad. A bolt mégis megérdemli a kiváló címet. Bár lényegében monopolhelyzetben van a lakótelepen, a dolgozók igyekeznek a vevők kedvébe járni — például egy maszek pék szállítja a finom süteményt.

Egyik üzletben sem került szóba, hogy nincs elég ember, kicsi az árás, nem jönnek a szállítók. *Túlságosan szép volna a kép? Idilli az állapot a budapestihez képest? Valóban, nem véletlen, hogy vidéken lendült mozgásba az élelmiszer-kereskedelem. Komárom, Hajdú, Pest és Tolna megyében is hasonló vetélkedőre készülnek.*

Eltérő feltételek

A fővárosban bizony, más a helyzet. Vas János, a KPVD SZ főtájkára írja egyik cikkében: „A budapesti élelmiszer-kereskedelem súlyos gondokkal küzd, körülbelül ötezer dolgozó hiányzik a boltokból. Emiatt mintegy 1200 üzlet hosszabb-rövidebb ideig nem tud kinyitni. Ilyen körülmények között a jelenlegi nyitva tartási rend mellett is sok problémát okoz a váratlan betegség, a szabadság, a szabandnapok kiadása. Az élelmiszerboltok többségében ma sem tartják be a törvényes 42 órás munkahetét, jelentős a túlmunka. Minden szombati nyitva tartás csak központi preferenciával oldható meg, mert a kereskedelem árrege olyan kicsi, hogy önerőből a 40 órás munkahétre sem képes áttérni.”

És — tegyük hozzá — növelni a jövedelmezőséget, a béreket, bár az árregek emelése már napirenden van.

Amikor egyik budapesti közértes ismerősömnek előadtam a habán váza történetét, és eseteltem a valamikori munkaversenyek lelkes légkörét, úgy nézett rám, mihha a Piroksa és a farkast meséltem volna. „Tegyük fel, hogy megkapnánk azt a vázát. En akkor se tenném ki. Vegyünk egy hétköznapi szituációt. Későn jön a kenyér és nem hoztak bakonyit, itthagyják megint a literes üdítő üvegeket és hárman otthon maradnak, mert beteg a gyerek. Hát, én idegességemben a falhoz vágom azt a vázát...”

Elek Lenke

Egy hét a világgazdaságban

Dánia és Nigéria

Amikor 1982. október 5-én, Jørgensen kormányfő lemondása után, Poul Schlüter, aki több mint 80 év után Dánia első konzervatív miniszterelnöke volt, betervezte programját, a gazdaság helyzete több szempontból kritikus volt. 1975-höz képest a létfenntartási költségek megkétszereződtek, a fizetési mérleg deficitje meghaladta a 2 milliárd dollárt. Az ország külföldi adósságállománya a bruttó nemzeti termék több, mint egynegyedét tette ki. Az 1983-as évre a pénzügyminiszter csak olyan költségvetést tudott betervezni — a Jørgensen-kormány alatt még — melynek hiánya 9 milliárd dollár körül volt.

Takarékosság

Bár Schlüter azonnal takarékosági programot hirdetett meg — amely jellemző módon igen hasonlított arra, melynek keresztülvételbe elődje bebukott — az ország költségvetésének hiányát még neki sem sikerült eddig mérsékelnie. Az tíz éven keresztül szépen emelkedett, jelezvén, hogy Dánia lehetőségeinél többet fogyaszt. Schlüternek van másik gondja is — nem csupán az adósságállomány és a költségvetési deficit nyomja. A munkanélküliségi ráta csaknem 11 százalékos, ez ma Dániában a legégetőbb probléma. Érthető módon. Ez a jelenség ugyanis az, amit az állampolgár közvetlenül is képes érzékelni. Az eladósodás vagy a büdssé hiánya az utca embere számára elvont dolog marad, egészen addig, ameddig életfeltételeiben következményük nem jelentkezik.

Schlüter most egy végső soron megnyert — illetve ilyen eredményt talán helyesebb az „el nem vett” megfogalmazást használni — választása után megengedheti magának, hogy realista legyen. A fizetési mérleg hiányának felszámolása nézete szerint négy évet vesz igénybe — vagyis 1988 előtt nem kerül Dánia egyensúlyba — míg a költségvetés bevételi és kiadási oldalának egyenlősége csak az évtized végére valósul meg. Ha tehát figyelembe vesszük, hogy Schlüter elődei is lényegében ugyanezt akarták, mint ő, és optimistán feltételezzük, hogy a mi-

niszterelnök ígérete megalapozott, akkor is a „korrekciós fázisra” Dániának egy évtizede meggy rá. Összehasonlításképp: a nagy gazdasági válság négy-öt év alatt lejajlott, de így is több generáció számára vált meghatározó történelmi élménnyé.

Havi bontásban?

Dánia — ha küzdenie is kell a belső és külső egyensúlyhiánnyal — azért még megőrizte akciószabadságát, úgy tud stabilizációs politikát folytatni, hogy az országon belül a normális életfeltételek nem fenyegeti veszély. Nigériában — úgy tűnik — már egy másik koordinátarendszerben kénytelen a kormányzat gondolkodni. A korábbi kabinet még úgy vélte, hogy 1984-ben 6,6 milliárd dolláros behozatalt bonyolíthat le az ország, a nemrég hatalomra került katonák nézete szerint viszont az import a korábbi előirányzatnak csak majdnem a fele, 3,5 milliárd dollár lehet. Ezt az összeget is havi bontásban lehet csak elkölteni és a hatóságok a termékcsoportos bontást is meghatározták: alkatrészekre például csak az előirányzat 18 százaléka fordítható, élelmiszere pedig 12 százalék költethető. Ha hinni lehet a hírügynökségi jelentéseknek, gépek beszerzésére 1984-ben Nigériában egyáltalán nem nyílik lehetőség.

Ha valakinek gyomorbántalmai vannak, a betegség súlyosságától függő a terápia. Enyhébb esetben elegendő a diéta, később már gyógyszerekre is szükség van és meghatározott fázisban az orvosok már a műtétet is elkerülhetetlennek tarthatják. A gazdasági életben sincs másképp. Ha az energiával kell például takarékoskodni, ezt ösztönzéssel — köznap kifejezéssel: árintézkedésekkel — is el lehet érni. Ha már késő, vagy ha az ösztönzés nem vezetett eredményre, következnie kell az energiakorlátozásnak. Minél tovább várnak egy gazdaság gondjainak gyógyításával, minél későbbi a probléma felismerése, annál nagyobb a valószínűsége annak, hogy adminisztratív intézkedések elkerülhetetlenek. Azok minden hátulütőjével együtt.

Gonda György—Szentgáli Péter

Mai kommentárunk

Maradjon vidéken

Hallgatom a 168 óra egy riportját, és egyre idegesebb leszek. A Budapesti Ügyvédi Kamara vezetője magyarázza (?) a meglehetősen furcsa helyzetet: az ügyvédnek jelentkező végzős joghallgatók közül a legjobb tanuló (akit egyébként az egyetem első helyen javasolt) nem vették fel a tíz budapesti státus egyikére sem. Hogy miért? Sem az egyetem, sem a hallgató nem tudta a választ. Nyilvánosan meghirdetett elbírálási szempont, esetleg személyes beszélgetés nem volt. Pályázat igen.

A Budapesti Ügyvédi Kamara vezetője sajátos logika szerint érvel: a hallgató vidéki, ott szintén nagy szükség van jó ügyvédre, nemcsak a fővárosban. Ha valóban hivatástudat vezérli, akkor a vidék ugyanúgy megfelel. A hallgató egyébként oda is jelentkezett...

Persze. Mert hogy pályázni több helyre lehet. Ám, az elbírálásnál ez nem lehet szempont, különben mindenkit arra ösztönöznének, hogy csupán egy állást jelöljön meg. Azután kissé meglepő ez a szemlélet: ha valaki vidéki, akkor maradjon is ott? Nem számít a tanulmányi eredmény, a rátermettség? A társadalmi

mobilitásról papoljanak csak a szociológusok?

Volt más furcsasága is a „kinyilatkoztatásnak”: a minden bizonnyal jól képzett jogász csak a minisztérium hozzájárulásával volt hajlandó fogadni a riportert, mintegy aláírást adandó, a döntés nemcsak rajtuk múlt. Hihetetlen. A minisztérium ilyen irányelveket adna a pályázatok elbírálásához? Nem valószínű. Inkább arról lehet szó, hogy egy nyilvánvalóan vitatható döntést kívántak így „szalonképessé” tenni.

Nem sikerült. Az ilyen apró „malőr” nem tesz jót az ügyvédek tekintélyének. A korábban napfényre kerülő családok — amelyek ugyan csupán néhány ügyvédet sároltak be — a szakmára is ráirányították a figyelmet. Már csak azért is, mert sokan állították és állítják ma is, hogy ügyvédi munkaközösségbe csupán protekcióval lehet bekerülni. A nyílt elbírálás, az előre meghatározott és meghirdetett szempontok, s az ellenőrizhető döntés sokat javíthatna az ügyvédek társadalmi megítélésén...

Mert az biztos, hogy ez az eset és a magyarázat minderre alkalmas volt, csak erre nem.

(kocsi)

Perui Eldorádó

Aranylelőhelyet találtak Peruban, a Titicaca-tó mentén fekvő Puno közelében. A 4,5 ezer méter tengerszint feletti magasságban elhelyezkedő fennsíkon a 345 négyzetkilométer kiterjedésű, San Antonio de Poto nevű terület becslések szerint több ezer tonna nemesfémeket, s ebből jó ideig törleszteni lehetne az ország 12 milliárd dolláros külföldi adósságát.

Roger Evangelista perui mérnök 35 ezer tonnára becsüli országának még a földben nyugvó aranytartalmait.

Autógyártás

Tavaly is Japán vezette a világ autógyártóinak listáját. A Japán Autógyártók Szövetségének adatai szerint a szigetországban ta-

HORIZONT

valy — minden eddigi rekordot megdöntve — 7 millió 150 ezer személygépkocsit gyártottak, 4 százalékkal többet, mint 1982-ben. A legutóbbi rekordot a japánok 1980-ban állították fel, akkor 7 millió személygépkocsit gyártottak le Japán gyárak futószalagjairól. A szigetországban egyébként tavaly összesen 11 millió gépjárművet állítottak elő.

Hajópróba

Megtartották az első hajópróbát a Duna—Fekete-tenger-csatorná egyik szakaszán. Egy hat hajóból álló konvoj a Duna felől a cernavodai zsilipnél haladt át, érintette Medgidia és Basarabi helységeket. A konvoj 926 mé-

ter hosszú, 26,8 méter széles volt, a merülés 3,80 méteres. A csatorna utolsó szakasza még nincs kész, jelenleg Cumpana, egy tengerhez közel eső helység körzetében dolgoznak az építők. A 64 kilométeres dobrudzsai mesterséges vízi utat hamarosan átadják.

Finn külkereskedelem

Finnország az elmúlt évben 15 százalékal növelte tőkés piacokra irányuló kivitelét, ezen belül is a Közös Piac tagországaiiban irányuló exportja nőtt dinamikusabban. Az észak-európai ország exportjának tavaly már 36 százaléka jutott az ECG-országokba. A szocialista országok közül tavaly is legjelentősebb kereskedelmi partnere volt a Szovjetunió, ahová a finn kivitel 26 százaléka irányult. (MTI)

KÖZÉLET-DIPLOMÁCIA

Új magyar nagykövet
Uruguayban

Losonczy Pál, az Elnöki Tanács elnöke, Lázár György, a Minisztertanács elnöke és Apró Antal, az országgyűlés elnöke fogadta Perczel Lászlót, hazánkban az Uruguayi Keleti Köztársaságban akkreditált rendkívüli és meghatalmazott nagykövetét, aki a közeljövőben utazik állomáshelyére.

A Jugoszláv Nemzeti Bank
kormányzójának látogatása

Radovan Makics, a Jugoszláv Nemzeti Bank kormányzója Tímár Mátyásnak, a Magyar Nemzeti Bank elnökének meghívására január 25-29. között hivatalos látogatáson hazánkban tartózkodott.

A bankvezetők megbeszélést folytattak a két intézmény kapcsolatát érintő témákban, és véleményt cseréltek a nemzetközi pénzügyi élet időszerű kérdéseiről. A vendéget fogadta Marjai József, a Minisztertanács elnökhelyettese és Hetényi István pénzügyminiszter.

A kubai béketanács
küldöttségének látogatása

Az Országos Béketanács meghívására 1984. január 25-30. között hazánkban járt a Kubai Béketanács küldöttsége, élén Severo Aguirre del Cristo elnökkel, a Kubai Kommunista Párt Központi Bizottsága és az államtanács tagjával. A kubai delegációt fogadta Péter János, az országgyűlés alelnöke Petruszki István, az MSZMP KB part- és tömegszervezetek osztályának helyettes vezetője, Sebestyén Nándorné, az Országos Béketanács elnöke és az OBT több vezetője, valamint Lehoczki Mihály, a TOT főtárhelyettese.

A delegáció találkozott a Danuvia Központi Szerszám- és Készülékgyár dolgozóival. A vendégek Bács-Kiskun megyei tartózkodásuk során ellátogattak az orgovánai termelőszövetkezetbe.

Sebestyén Nándorné, az OBT elnöke a nemzetközi békeközlésben végzett, valamint a kubai-magyar barátság ápolása érdekében kifejtett kiemelkedő tevékenysége elismerésül átadta Severo Aguirre del Cristónak az OBT kitüntető jelvényét. Az átadásnál jelen volt José Antonio Tabares de Real, a Kubai Köztársaság budapesti nagykövete.

A kubai delegáció hétfőn elutazott Budapestről.

Hazaérkezett Duschek Lajosné

Tegnap hazaérkezett Berlinből Duschek Lajosné, a Magyar Nők

Országos Tanácsának elnöke, aki január 28-án és 29-én részt vett a Nemzetközi Demokratikus Nőszövetség európai, USA-beli és kanadai tagszervezetei vezetőinek konzultatív találkozásán. Az NDN székházában tartott tanácskozáson 26 ország képviselői cseréltek véleményt arról, hogy az amerikai rakéták Európába telepítése után kialakult helyzetben miként folytassák a békeharcot. Megvitatták azt is: az NDN és tagszervezetei miként fejlesszék együttműködésüket más szervezetekkel, nőmozgalmakkal.

Dr. N. C. Wilson látogatása

Dr. N. C. Wilson, a H. N. Adventista Egyház Világszervezetének elnöke és kísérete a magyarországi H. N. Adventista Egyház meghívására január 18-tól 30-ig hazánkban tartózkodott. Megbeszéléseket folytattak a magyar adventista egyházat érintő kérdésekről és gyülekezeteket látogattak meg.

N. C. Wilson és kísérete, valamint Zarka Dénes egyházelnök és az elnökség tagjai ellátogattak Miklós Imre államtitkárhoz, az Allami Egyházügyi Hivatal elnökéhez. A találkozón a világszervezet elnöke tájékoztatást adott azokról az intézkedésekről, amelyek a magyarországi adventista egyházból kiszakadtak ügyében tesznek. N. C. Wilson elnök kijelentette, hogy a H. N. Adventista Egyház Világszervezete Magyarországon — mint minden más országban csak egy egyházszervezetet ismer el, melyet a választókonferencián választottak meg, és amelyet a magyar állam is elismer.

N. C. Wilson kifejezésre juttatta, hogy nagyra értékeli a magyar állam hasznos és segítőkész magatartását, valamint azt a gazdasági vallásszabadságot, amelyet Magyarországon tapasztalt.

Kitüntetések

Az Elnöki Tanács Gál Imrénének, a Közalakozottak Szakszervezete Borsod megyei bizottsága titkárnak, a szakszervezeti mozgalomban végzett több évtizedes eredményes munkája elismeréseként, nyugállományba vonulása alkalmából a Munka Erdemrend arany fokozatát adományozta. A kitüntetést Prieszol Olga, a szakszervezet főtárhelyettese adta át.

Az Elnöki Tanács Balla Béla határőr alezredesnek eredményes munkája elismeréseként, nyugállományba vonulása alkalmából a Vörös Csillag Erdemrend kitüntetését adományozta.

Szakszervezeti elnökségi ülés

A művészek az új Nemzetiért

Tudósítónkól.

A Művészeti Szakszervezetek Szövetségének elnöksége tegnap ülést tartott, melynek napirendjén a Nemzeti Színház felépítésére kezdeményezett társadalmi akciók eddigi eredményeiről és az azt segítő művészeti szakszervezeti akcióhelyzetéről és a további feladatokról volt szó. E két téma előterjesztője dr. Véghelyi József, a Művelődési Minisztérium főosztályvezetője, a szakszervezet részéről pedig dr. Dura László osztályvezető volt.

Véghelyi József arról beszélt, hogy széles körű előzetes társadalmi vita előzi meg a Nemzeti Színház terveinek végleges elkészülését, s a mostani adatok szerint 13,7 millió forint gyűlt össze közadakozásból. A közeljövőben az Allami Tervbizottság elé kerül a Nemzeti Színház ügye; az elképzelések szerint az összköltségek egyharmadát viselné a lakosság.

Dr. Dura László arról szólt hangsúlyosan, hogy a Nemzeti Színház ügye országos ügy, de a művészeti szakszervezetekhez tartozó dolgozók (mind a hét szakma) fokozottan a sajátjuknak tekintik ezt az ügyet. Ami a társadalmi közadakozást illeti, a

szakszervezet álláspontja az, hogy dolgozóik erejükhöz mérten, de szigorúan önkéntes alapon adakozzanak. Felhívta a figyelmet arra, hogy a Nemzeti Színház felépítése nem oldja meg a többi színház, a kulturális terület összes egyéb gondját.

Simó Tibor, a szövetség főtárhelyettese a hozzászólásában leszögezte, hogy a szakszervezet tiltakozik olyan kezdeményezések ellen, amelyek meghívott művészek munkájára alapozva kívánják megoldani — előadások rendezésével — a saját „közadakozásukat”.

A vitához tizenötön szóltak hozzá, többek közt Kerekes János zeneszerző, a zenész szakszervezet elnöke, Horváth Sándor színművész, a színes szakszervezet elnöke, Szécsényi Ferenc operatőr, a filmes szakszervezet elnöke, Balogh Jenő, a Képzőművészeti Főiskola tanára és Gombár József, a MOKEP igazgatója.

Az élenk vita után a szakszervezet elnöksége határozatot fogadott el, melyben lefektette az elnökségre, a titkárságra és a szakszervezet dolgozóira vonatkozó jövőbeli feladatokat.

Vánca Jenő beszéde

Sikeres vállalkozás a baksai tsz-ben

A baksai Ezüstkalász Tsz leg-sikeresebb vállalkozásának bizonyult az új munkaszervezési és jövedelemérdekeltségi rendszer, amelynek eredményeként tavaly — kisebb dolgozói létszámmal — kétszerannyi terméket vitt piacra a közös gazdaság, mint a kísérletet megelőző esztendőben. A hétfőn tartott zárszámadó közgyűlésen Fenyvesi Károly elnök arról számolt be, hogy a termelőszövetkezet teljes tevékenysége az ügynevezett munkacsoportok kezében van már. Az Ezüstkalász Tsz húsz önálló egységéből — ezek a munkacsoportok — önkormányzati elv szerint gazdálkodnak a tagok és az általuk elért eredménytöbbség meghatározott hányadával szabadon rendelkeznek. Ennek egy részét a munkateljesítmények arányában szétosztják maguk között, a visszamaradó részből pedig saját fejlesztési alapot képeznek, amiből a gazdálkodásukat javító eszközöket vásárolhatnak.

Az új szervezeti és érdekeltségi rendszer bevezetését az a megállapodás tette lehetővé, amelyet 1981-ben kötött egymással a Pénzügyminisztérium és az Ezüstkalász Tsz. A hároméves kísérleti időszakra a minisztérium

mentesítette a közös gazdaságot egyes pénzügyi megkötések alól, illetve egyedi szabályokat állapított meg számára, a mezőgazdasági üzemet pedig kötelezte magát a kísérlet lefolytatására és értékelésére. Nagyrészt az új érdekeltségi rendszernek köszönhető, hogy az elmúlt évek alatt 78 százalékkal nőtt a szövetkezet árbevétele és 81 százalékkal a nyeresége. A munkacsoportok tavaly akkora többletgyerességet értek el, hogy most hárommillió forint jövedelemrészesedést fizethetnek ki tagjaiknak. A Pénzügyminisztérium olyan kedvezőnek értékelte a baksai kezdeményezést, hogy hozzájárult a kísérlet időtartamának két évvel — 1985 végéig — való meghosszabbításához és ez módot ad az érdekeltségi rendszer további tökéletesítéséhez.

A közgyűlésen részt vett és felszólalt Vánca Jenő mezőgazdasági és élelmiszerügyi miniszter is, aki elismerését fejezte ki az Ezüstkalász Tsz-nek az 1983-ban elért kimagasló gazdálkodási eredményeiért. Bátorította a baksaiakat a munkaszervezési és jövedelemérdekeltségi rendszerük továbbfejlesztésére. Mint mon-

dotta: a döntési képesség és a társadalmi tudatosság, ily módon történő erősítése hozzájárul a szövetkezeti demokrácia kiteljesedéséhez. Elismerését fejezte ki a miniszter Baranya agrárgazdaságának is, amely tavaly — a súlyos aszály ellenére — majdnem egymillió tonna gabonát termelt és növénytermelési eredményeivel az első helyet vívta ki a megyék rangsorában.

Az országos tennivalókról szólva Vánca Jenő kiemelte: az idén először szerepel a magyar mezőgazdaság tervében 15 millió tonna gabona megtermelése, s ezt a társadalmi és gazdasági tekintetben egyaránt alapvető célt minden körülmények között meg kell valósítanunk. A húsprogram számára kedvező, hogy soha nem volt állatállományunk akkora, mint most, és rendelkezünk a szükséges takarmánykészlettel is. El kell érünk, hogy egész éven át egyenletesen termeljenek az állattartó üzemek a húspar számára. Az idén a gazdaságokban kevesebb jut fejlesztésre, ezért még inkább előtérbe kerül a rekonstrukció, az infrastruktúra javítása, az üzemi tartalékok feltöltése. (MTI)

Jobb szén Visontáról

A Mátraaljai Szénbányák Thorez bányáinak szocialista brigádvezetői az elmúlt év tapasztalatait és az idei feladatokat vitatták meg hétfőn Visontán. A tanácskozáson elhangzott, hogy tavaly a szomszédos Gagarin Hőerőmű fűtéséhez, a villamos energia előállításához kerent hétélmillió tonna szenet (lignitet) adtak. Ez a mennyiség ugyan 300 ezer tonnával kevesebb, mint amennyit az év elején előírtak, de a Hőerőmű Vállalat kérésére a Mátraaljai Szénbányák egyikeben módosították a mennyiségi tervet a minőség javára. Körültekintő szervezettel, valamint a külszíni bányamezőn dolgozó nagy gépek és műszerek jobb hasznosításával a tervben előírt 1470 kalória helyett 1538 kalória értékű fűtőanyagot szállítottak — jobb minőségűt, mint az előző évek bármelyikében —, aminek eredménye, hogy 82 millió forinttal túlteljesítették árbevételi tervüket.

A tanácskozáson bejelentették, hogy a Gagarin Hőerőmű igényeinek megfelelően az idén is hétélmillió tonna szén kitermelése a feladat, a fűtőanyag felszínrehozásához 50 millió köbméter földet kell eltávolítani.

A hatalmas kiterjedésű bányamezőn javítják a termelés irányításának feltételeit: URH készülékeket szerelnek fel az autókra és a jelentősebb munkagépekre, hogy mind kevesebb legyen az üres járat. (MTI)

Lengyel áremelés

Lengyelországban hétfőn átlagosan 10 százalékkal emelkedett egy sor élelmiszer fogyasztói ára. Átlag mintegy 30 százalékkal drágult meg a hús és a hentesáru — a gyengébb minőségűek kisebb, a jobb minőségűek nagyobb mértékben. A kenyér és a liszt ára 25 százalékkal lett magasabb. Drágultak a tejtermékek is, áruk mostantól idényenként változik: nyáron csökken, télen növekszik.

Az áremelkedések, hivatalos számítások szerint, körülbelül 3,5 százalékkal növelik a megélhetési költségeket. Ezt jövedelmkiegészítéssel ellensúlyozzák a legszegényebb rétegek esetében. Egyidejűleg több intézkedést hoztak annak érdekében, hogy a nyugdíjasok, egyes levő anyák munkavállalással kiegészítő jövedelemhez juthassanak.

Az áremelést elsősorban az tette indokoltá, hogy tavaly nyáron a mezőgazdasági termelés ösztönzése érdekében emelték a felvásárlási árakat. (MTI)

A nemzeti önismeret forrása

Szárszó — dokumentumkötetben

A Szárszó, 1943 című dokumentumkötet megjelenése alkalmából vitát rendezett hétfőn a Hazafias Népfőnt budapesti művelődéspolitikai munkabizottsága és a Szárszói Baráti Kör a népfőnt bizottság székházában.

Győrffy Sándor, a kötet egyik szerkesztője tartott vitaindítót. Egyebek között rámutatott: a dokumentumgyűjteményben közölt irások a magyar politika történetének, a fasiszmus és a háború elleni harcnak, a magyar nép fel-

szabadulásáért és országunk társadalmi haladásáért vívott küzdelemnek egyik jelentős állomását idézik fel. A most közzétett dokumentumok egy része már 1943-ban megjelent, az elmúlt több mint negyven esztendő azonban nem csökkentette, hanem növelte értéküket, s az érdeklődést irántuk, így a kiadvány a nemzeti önismeret újabb értékes forrása lehet — mondotta Győrffy Sándor.

(MTI)

Versenyképességünk realista szemmel

Ifjú közgazdászok konferenciája

Versenyképességünk realista szemmel címmel a salgótarjáni Pénzügyi és Számviteli Főiskolán hétfőn megkezdődött a fiatal közgazdászok országos konferenciája. A zsűfőlásig megtelt nagy auditoriumban Garamvölgyi Károly, a Magyar Közgazdasági Társaság főtárhelyettese nyitotta meg a két napos eszmecsere, majd a vendég látó megye pártbizottságának első titkára, Géczy János köszöntötte a résztvevőket.

Ezután Káplár József külkereskedelmi miniszterhelyettes tartott előadást, témája: Nemzetközi versenyképességünk a KGST-ben. Már bevezetőjében eloszlatta az

esetleges illúziókat, rámutatva, hogy a magyar áruknak a szocialista országokban is meg kell küzdenie a kedvező fogadtatásért, részint az adott ország saját termékeinek, részint más KGST-beli vagy tőkés országokból származó hasonló áruk konkurrenciájával.

Káplár József válaszolt a hallgatóság kérdéseire, majd Papócsi László mezőgazdasági és élelmiszerügyi miniszterhelyettes tartott előadást a magyar agrárgazdaság teljesítőképességéről, export-eredményeiről. A továbbiakban előadások hangzottak el Magyarország nemzetközi, ezen belül nyugat-európai versenypozícióinak javításáról. (MTI)

Tanácskozás a Kossuth Klubban

Az idegenforgalom fejlesztése

A Magyar Közgazdasági Társaság és a Szervezési és Vezetési Tudományos Társaság szervezésében idegenforgalmunk aktuális kérdéseiről tartottak tanácskozást hétfőn a Kossuth Klubban.

Czeplédi József, az Országos Idegenforgalmi Hivatal helyettes vezetője előadásában hangsúlyozta, hogy az idegenforgalom fontos szerepet tölt be a magyar népgazdaságban. A nemzetközi idegenforgalom számottevően hozzájárul a külgazdasági egyensúly javításához, a lakossági turizmus pedig egy viszonylag nehezebb helyzetben is elősegíti az életkörülmények jobbátételét.

A nemzetközi turizmus gazdasági jelentőségével kapcsolatban utalt arra, hogy az elmúlt években — beleértve 1983-at is —

mind a rubel, mind pedig a konvertibilis elszámolású forgalomban a bevételeink csaknem háromszorosát tették ki idegenforgalmi kiadásainknak. Összesen 4,8 millióan, 22 százalékkal többen utaztak külföldre tavaly, mint 1982-ben. Ebből 4,2 millió turista a szocialista országokat, 558 ezer pedig a nyugati országokat kereste fel.

A tanácskozás résztvevői egyetértettek azzal, hogy a belföldi turizmust — beleértve a vikend és kirándulóforgalmat is — jelentősen segítheti a közelmúltban meghirdetett fejlesztési program, melynek alapján gyorsabban bővítik a város környéki szabadidő övezeteket, kirándulóbuszokat és tovább javítják a falusi turizmus feltételeit. (MTI)

Dollárt vegyenek!

Hölgy valutával és bélelt bőrönddel - Feketearfolyamok és -üzletek az aluljáróban

Az új esztendő első hetei a számvetés jegyében telnek el. Készülnek a statisztikák, s az összehasonlító számítások, milyen eredményeket ért el az elmúlt évben a népgazdaság. Az idegenforgalom bevételai az elmúlt évben is jelentősen hozzájárultak az ország külgazdasági egyensúlyának javításához, ám a bevételek és kiadások egyenlegének alakulására — több más, tőlünk független tényezőn kívül — rányomta a bélyegét még valami: a forint és a valuták illegális forgalma.

Aligha akad ma Pesten olyan ember, aki ne tudná, hogy szeretne egy kis plusz valutát. Az idegenforgalom növekedése nyomán a Magyarország nevezetességeivel, szép tájaival ismerkedni vágyók mellett megjelentek a külföldi és honi üzerek, nepperék és seftelők. Az Astoria és a Kéleti árkádjai alatt az arany, a kvarcóra és persze a valuta mindennapi árucikk. Az üzletek — hacsak nem a rendőrszobában végződik — nem marad semmiféle írásos nyoma, de az árfolyamokat érdekes módon mindenki jól ismeri...

Törököt fogtak

A piac természetesen a nagyban vásárlóké és eladóké. Külön erre az üzletágra specializálódott arab—magyar és honi nepperekből álló különítmények sétálnak órákon keresztül az aluljárók bejáratánál. Ha felbukkan itt egy rendőr, talán könnyű eltűnni. Néhány rövid nemzetközi szó után valamelyik közeli kapulajban cserél gazdát a pénz; egy dollárt ötven és hatvan forint között váltották, amikor kipróbáltam egy-egy eladó szándékát. Egy márkáért 20—24 forintot kértek — a nagyobb címlet, például az ezres DM húsz-ezer forintot ért, a schillinget egy a háromhoz váltották. Az „árfolyam” a napi forgalomhoz igazodott. A nagy havazásban a feketeüzlet sem virágzott.

A forint ilyesfajta „konvertibilitásából” szerzett tapasztalataim nem leptek meg a Vám- és Pénzügyőrség Országos Parancsnoksága (főhadnagyát, Mészáros Józsefet. Válaszként egy vaskos dossziét húzott elő:

— Ez csak a januári ügyek összefoglalója — toltá elem az aktát. S ekkor én hökkentem meg. Az Astoria árkádjai alatt húsz ezer forint is nagy összegnek tűnt, a dossziében viszont jó néhány több száz ezres ügy is szerepelt. Egy nyugatnémet állampolgárságú, egykori hazánk-lánya 2000 schillinget, 3000 svájci frankot, 2640 nyugatnémet márkát és 300 dollárt próbált kivinni a Ferihegyi repülőtérre, igaz, ennek töredékével érkezett. Mintegy hatszáz ezer forintot írtak abba a takarékkönyvbe, amit egy kanadai professzor, az örökös dugott el a bőröndje alá, s „véletlenül” elfelejtette bejelenteni. Hegyeshalomnál két törököt fogtak több mint egymillió fo-

rinttal a kocsijukban. Péntek este érkeztek, szombat délelőtt saját bevallásuk szerint 4—5 óra alatt túladtak az Astoriánál mintegy 30 ezer dolláron. A hétvégét még Pesten töltötték, az éjszaka „nevezetességeivel” ismerkedve, majd hétfőn hajnalban próbáltak Bécsbe jutni. Három nap alatt legalább 100 ezer forintnak megfelelő schillinget váltak volna zsebre. A bécsi bankokban valamivel jobban váltják a forintot, mint az Astoriánál.

— Évente mintegy 100 millió forint értékű devizabűntetést leplezünk le — folytatta a beszélgetést a főhadnagy —, véleményem szerint ez csak töredéke a fekete forgalomnak. Körülbelül egymillió forint juthat évente illegálisan a határon túlra. Miután a forint hivatalosan nem konvertibilis, egy helyen lehet ismét felhasználni, nálunk. A kinti turisták jól járnak, mert olcsóbban vásárolhatnak forintot, mint Magyarországon, tehát sok esetben nem nálunk váltanak devizát. És ez bizonyára csökkenti az idegenforgalomból származó bevételeket.

Kijárlás és nyaralás

Az elmúlt évek adatai szerint az illegális forintok kisebb hányadát viszik ki a magyar turisták, mostanában inkább már konvertibilis valutát adnak ismerősüknek, hogy utalja vissza kintről a BC-számla néven emlegetett utazási számlára. Az a bizonyos nyugatnémet hölgy is így bukkolt le, zsebében magyar megbízói névvel és címével. De nemegyszer a Magyar Külkereskedelmi Bank ajándékauto-szolgálatának számlaszáma szerepel a zsebbe gyűrt cetlikben. A forgalom nagyobb részét a hivatásosok adják, s bár 10 ezer forint fölött büntetnek számít a valutázás, a könnyen szerezhető haszon nagy vonzerő.

Nálunk a valutázás a köztudatban bocsánatos bűnnek számít. Pedig még a konvertibilis pénzzel rendelkező országokban is szigorúan őrködnek a valuta fölért. Angliából néhány éve 40 fontnál többet nem lehetett kivinni, Ausztriában 26 ezer schilling a kvóta, Franciaországban éppen tavaly rendelettel szigorították meg a bankjegyek kivitelét és a hitelkártyák felhasználását. A kötött devizagazdálkodást folytató nyugati államokban, például Spanyolországban és Törökországban pedig a mi rende-

leteinkhez hasonló szabályozzák a pénzváltást.

A valutázásnak újabban egy szolidabb változata hódít nálunk — a forintkijárlás. Ilyenkor a valóságban pénz vagy valamilyen kemény cikk nem cserél gazdát: hazánkba bőkezűen vendégül lát egy külföldit, s következő évben kint nyaralja le az összegét. De csináltattak már fogsort is nyaralásért cserébe. A forint kijárlása ugyanúgy az érvényben levő szabályokba ütközik, mint az illegális valutavásárlás, csakhogy sokkal nehezebb a nyomára bukkanni. Az ingyen nyaralás — bár kétségtelenül előnyös az „üzlet” részvevői számára — szintén csökkenti az ország számára rendkívül fontos devizabevételeket olyan időszakban, amikor szó szerint minden dollár számít.

Elterő módszerek

S hogy mennyi is pontosan a forint illegális forgalmából és a kijárlásból származó kár? Erre a kérdésre nem lehet pontos választ kapni, hiszen az üzletnek sehol sem marad nyoma, így a szakértők egymástól teljesen eltérő becsléseket mondanak. Az elmúlt években úgy tűnt, valamelyest csökkent a forint és a valuta illegális forgalma, de tavaly ismét föllendült a piac. Sokan ugyanis azért vásároltak feketén valutát, hogy érte személyi számítógépeket, más kurrens cikkeket, vagy éppen alkatrészeket hozzanak be magánimportként, nemegyszer vállalati megrendelésre. Nem vitatható, hogy sok esetben a termeléshez rendkívül fontos egy-egy alkatrész, és így könnyebb beszerezni. De a kiskereskedelemben vásárolt áru kint is drágább: végeredményben tehát a magánimport jóval többé kerül, mintha egy külkereskedelmi vállalat hozná be az árut, ráadásul a valutát jórészt feketén vásárolják a kiutazók.

Tény, napjainkban az ismert gazdasági okok miatt nem rendelkezhetünk annyi valutával, hogy minden jogos igényt kielégíthessünk, a fontos társadalmi célok között is rangsorolni szükséges. Aligha fogadható el a feketézés bármiféle megoldásnak: tudomásul kell venni jelenlegi gazdasági lehetőségeink határait. Kérdés persze — miként lehetne visszazsorítani az aluljárók és szállodák előtti pénzüzleteket, a forint értékét rontó divatot? Nyilvánvaló, erre csak az ellenőrzés szigorításával, egyszerűsítéssel, gyorsításával lehet módot találni. (Például úgy, ha a külföldi turista kulturáltan és tortúra nélkül válthatja át fizetésekközött forintra.) Úgy tűnik, ezek a tendenciák egyaránt sürgősek mindkét területen...

Lakatos Mária

A-Hungexpo tájékoztatója

Az idei vásárnapotár

Dr. Körösvölgyi László vezérigazgató tegnap délelőtt tartott tájékoztatót a Hungexpo munkájáról. Elmondta, hogy az idén kilenc rendezvény szerepel a Budapesti Nemzetközi Vásárközpont naptárában. A sort az Utazás '84 nyitja meg, március 16-tól 25-ig. Április 10-e és 13-a között egyidejűleg három nemzetközi szakkiállítás lesz: az Autoservice, a Construma (építőipari) és a Securex (munkavédelmi és -biztonságtechnikai) bemutató. A tavaszi BNV-t május 23—30. között rendezik meg, az őszt pedig szeptember 14-től 23-ig. Ezzel egyidejűleg tartják a Hoventát — kereskedelemtechnikai és vendéglátóipari szakkiállítás —, valamint a Protentitát, ez vizsgázóalkodási és környezetvédelmi

kiállítás. Az idei program az október 23. és 26. között tartandó Budapesti Nemzetközi Vásárközponttal — anyagmozgatási és csomagolási seregszemle — zárul.

A Hungexpo 1984-ben összesen 57 hivatalos kiállítást és 150 vállalati bemutatót szervez. Kiemelt jelentőségű az áprilisi londoni magyar hét. Először állítunk ki a bási vásáron és részt veszünk az őszi mexikói KGSZ seregszemlén. Önálló magyar kiállítás lesz Kairóban, Abu Dhabiban és Ammanban. A szakvásárok skálája is igen széles, a frankfurti könyvvásáron csakúgy ott leszünk, mint a madridi vadászati világkongresszuson és kiállításán. A Hungexpo az idén is folytatja az 1983-ban elkezdett Gutes aus Ungarn akciót. —elek—

A PIÉRT akciója

Rajzeszközök a kollégiumokban

Tudósítónktól.

Helyébe megyünk a vevőnek — ez esetben a diáknak —, így foglalhatnánk össze az akció mondanivalóját. A Budapesti Műszaki Egyetem Vésárhelyi Pál kollégiumában műszaki papírokból és rajzeszközökből, valamint más papíráruból és írószerekből rendez kihelyezett vásárt február 10-ig a PIÉRT.

Miért van szükség erre az akcióra? Dr. Tóth György, a PIÉRT vezérigazgatója szerint legfontosabb vásárlóköriükkel, a diákokkal szeretnénk jobb kapcsolatokat kiépíteni.

A győri és a miskolci leendő mérnökök részére hasonlóképpen vásárt rendeznek a helyi főiskolán, illetve egyetemen.

Egy hét a világgazdaságban

Nyugodtabb napok

Az elmúlt héten a világgazdaságban semmi váratlan és meglepő nem történt. Reagan előterjesztette 1984—85-ös költségvetését, a várt hatalmas deficittel, az előre valószínűsített rekord katonai kiadási szinttel és a szociális kiadások igen mérsékelt visszafogásával. Hiába, választási év van, és a hivatalban levő elnök által előkészített utolsó költségvetéssel igencsak kockázatos most „valami újat” kezdeni.

Annál is inkább, mivel az Egyesült Államokban a konjunktúrális helyzet igencsak Reagan újraválasztásának kedvez, hisz a fellendülés ott kétségtelenül megkezdődött. Az is vitathatatlan azonban, hogy ez a világgazdaságban részt vevő országokat eltérő mértékben érinti kedvezően. Kanada vagy Mexikó minden bizonyonnyal jelentős előnyöket vár — vagy már realizált is — a „boom”-ból mások, mint hazánk is, azt figyelik, mikor terjed már át a fellendülés Nyugat-Európára. Ha ugyanis egy államnak Nyugat-Európában vannak a legnagyobb tőkes kereskedelmi partnerei, és forgalmában az USA jelentősége kisebb, úgy számára jobb elhelyezési lehetőségeket, nagyobb exportpiacot az Egyesült Államokban jelentkező megélénkülés önmagában még nem jelent. A nyugatnémet gazdasági minisztérium elmúlt héten közölte előrejelzése biztató, a bruttó nemzeti terméknek az idénre legalább 2,5 százalékos emelkedését jósolja. A dokumentum szerint persze a munkanélküliség az elmúlt évhez képest csak minimálisan menne lefelé és változatlanul meghaladná a kétmilliót, azonban az infláció sem nőne 1983-mal összehasonlítva. A gazdasági növekedés motorja pedig a beruházási tevékenység megélénkülése és az export iránti kereslet együttesen.

Az NSZK-ból érkezett hír mellé tartozik, hogy felmérések szerint a brit iparban is optimistább ma a hangulat, mint korábban. Az elmúlt öt évben a szektorban a beruházások stagnáltak vagy estek, az idén viszont 7 százalékos bővülés várható. A Brit Gyáriparosok Szövetségének szókimondója, valamint érdekvédelmi képviselője arra is rámutat, hogy az idén rendelkezé-

mánya — bel- és külföldről egyaránt — 1977 óta nem látott mértékben gyarapodik.

Mindkét ország — és a hasonló helyzetben levő társai — látja a határon arra számítani, hogy a gazdaságok megélénkülését nemzeti kis részben a kivitel fellendülése fogja kiváltani. Másépp fogalmazva: ha a világkereskedelelem fellétele nem fogja kisérvényre a nemzetgazdaságok növekedési ütemeinek gyorsulását, úgy azok megélénkülés sem tartós, sem pedig erőteljes nem lehet. Ennek fogva ma a fejlett tőkes országoknak komoly érdekük fűződik ahhoz, hogy a világkereskedelemben létező problémák megoldódjanak, és a piacok ne szűküljenek.

A meglévő piacok megőrzésének igénye diktálta néhány héttel korábban, hogy szinte a Bundestag „rakétaszavazásával” egy időben Lambsdorff nyugatnémet gazdasági miniszter Moszkvában a szovjet élelmiszerprogramba való bekapcsolódásról és video-tárgyalási tervéről tárgyal, rögtön utána pedig francia kollégája ültet a tárgyalóasztal mellé, hogy több-kevesebb között a szovjet vasútiépítési programban való közreműködést vizsgálja meg. Az elmúlt héten a vizontlátogatásra került sor, Argehipov szovjet miniszterelnök-helyettes járt Párizsban.

A tárgyalások eredményeképpen 1990-ig érvényes gazdasági együttműködési megállapodás aláírására került sor, és körvonalazódott több nagy értékű üzleti lehetőség.

A gazdasági jellegű konkrétumokon kívül az utak természetesen jelentőséget ad az is, hogy a kelet—nyugati kapcsolatokban az utóbbi időben feszültségek jelentkezték, és a két világrendszert viszonya érezhetően hűvösebbé vált. A párizsi látogatás — és a hasonló jellegű kontaktusok teremtése — mindenesetre azt látszanak igazolni, hogy a kölcsönös érdekek alapján elkerülhető a kapcsolatok szükségtelen és indokolatlan mértékű romlása, és a kedvezőtlen feltételek ellenére minél többet sikerül megőrizni Helsinkii szelleméből. A kelet—nyugati kereskedelem ugyanis nemcsak az egyik fél érdeke, hanem kölcsönösen kötőkapocs.

Gonda György — Szentgáli Péter

Magyar napok Angliában

A Magyar Kereskedelmi Kamara, a brit társszervekkel közösen április 9—13. között magyar gazdasági napokat rendez Londonban és Manchesterben.

A programsorozatot a tervek szerint a Brit Gyáriparosok Szövetségének londoni székházában nyitják meg, majd ugyanitt előadások hangzanak el a magyar számítástechnika, szerszámgépipar, vegyipar, erőáramú gépjárműgyártás helyzetéről, kínálatáról és kooperációs lehetőségeiről, az atomenergia magyarországi felhasználásáról és a hazánkban kibontakozó innovációs folyamatról. Magyar szakemberek előadásokat tartanak a gazdasági irányítási rendszerről és a műszaki fejlesztés koncepcióiról is.

Szimpozium szerveztek Kőrösi Csoma Sándorról, magyar filmhetet, valamint érdekvédelmi és kisplasztikai kiállítást rendeznek. (MTI)

HORIZONT • HORIZONT • HORIZONT

Szovjet gazdaságirányítás

Az SZKP KB Politikai Bizottsága határozatot hozott arról, hogy a január elsején indult vállalatirányítási kísérletbe bevonja az oroszországi föderáció több szolgáltató vállalatát is. Az érintett gazdálkodó szervezetek a jövőben nagyobb pénzügyi önállóságot élveznek. A döntés része annak a komplex programnak, amelynek célja a lakosság jobb ellátása fogyasztási cikkekkel, és a szolgáltatások minőségének javítása. A gazdaságirányítási kísérlet elveit kiterjesztik a Baskír és a Komi Autonóm Köztársaságokra a lakosság részére szolgáltatásokat végző valamennyi vállalatára.

A fejlődő országok adóssága

A fejlődő országok tavalyi adósságszolgálatára, azaz a törlesztésre esedékessé vált tőke-

kamattartozása 11 milliárd dollárral haladta meg az 1983-ban felvett hitelek nagyságát — olvasható a Világbank most közzétett tanulmányában. A nemzetközi pénzügyi adatok szerint 1982-ben a fejlődők még 6,6 milliárd dollárral, sőt 1978-ban 32,8 milliárd dollárral több új hitelt hoztak, mint amennyit adósságaik törlesztése felemésztett.

Lengyel—szovjet vállalati együttműködés

Lengyelországban a szükségletnek megfelelően növelni fogják azoknak a vállalatoknak a számát, amelyek közvetlen együttműködési kapcsolatot tartanak majd fenn szovjet vállalatokkal. Erről határozott hétfőn a lengyel kormány elnöksége, amely értékelte a Zbigniew Szalajda miniszterelnök-helyettes vezette lengyel kormányküldöttség januári, moszkvai látogatását.

Cikkünk nyomán

A kályhaper újabb fejleménye

Március 2-1, Kályhaper című cikkünket úgy fejeztük be; március 6-án lesz a Titán Kereskedelmi Vállalat és a Mechanikai Művek perének tárgyalása, ott majd kiderül, kinek van igaza. Nős, a tegnapi délelőtti első tárgyaláson nem derült ki.

Aki netán nem olvasta volna az említett cikket, néhány mondatban összefoglaljuk lényegét. A Titán azért perelte be a Mechanikai Műveket, mert a Mexalor S-12 típusú kályha hatáskörével, minőségével nincs megelégedve, ebből többféle kárak származott, és ezt érvényesíteni akarják. Mind a gyártó, mind az értékesítő ragaszkodik a különféle szakvélemények által alátámasztott igazához.

A tárgyaláson, sajnos, a Titán jogi képviselője csak kése, félóra múlva jelent meg, és álláspontját elég erőteljesen védte. Kár, hogy nem volt jelen a Titán többi szakembere, hiszen a bíró csak az alapján ítélt, amit dokumentumokban elé terjesztettek, vagy szavakban hall.

Az alperes Mechanikai Művek jogi képviselője szerint például a kályhák minőségével elégedetlen Bátorvári AFESZ levele „megbeszél” volt, nem tekinthető szabályos minőségi kifogásnak, ők is tudnak, ha kell, felhasználási véleményeket produkálni — persze, dicsőítőket. Így is tettek.

Az újságíró csak néma szemtanúja lehetett az eseményeknek, nem volt joga beleszólni a tárgyalás menetébe. (Somogyi Ferencnek, a Vasért tüzeléstechnikai osztályvezetőjének sem, aki azonban alig tudta türtőztetni magát, hogy közbe ne szóljon.) A Vasért felszólította a Mechanikai Műveket, hogy 1,7 millió forintot, amely az eddig megvásárolt kályhák termelői ára, térítse vissza a gyártónak, ellenkező esetben ők is perelnek. „Mi 12 kilowattos kályhára szerződünk, csakúgy, mint a Titán. A leszállított kályha pedig a gyártó tanúsítása szerint is csak nyolc kilowattos...”

A Titán kontra Mechanikai Művek ügyében a bíróság végzést hozott, ebben új szakértői vizsgálatot rendel el, amelyvel megbízta az Igazságügyi Minisztérium Szakértői Intézetét. A vizsgálat lefolytatása hosszú időt vesz igénybe — a következő tárgyalásig még jócskán várunk kell.

— elek —

Japán módszerek

Kereskedőházzal könnyebb

A japán kereskedőházak sikere a hatvanas-hetvenes években összekapcsolódott a gyors gazdasági növekedéssel. A kereskedőházak a sajátos japán történelmi fejlődés terméke. Közismert, hogy a szigetország csak meglehetősen későn, a múlt század közepén „nyit meg” a külvilág számára, kezdett kereskedni külfölddel. Ennek a hosszú, több évszázados elzárkózásnak azonban az is következménye volt, hogy az átlagos japán iparos vagy kereskedő a külföldről keveset tudott.

Az első években Japán külkereskedelmét a „nyitás” után döntően „idegenek”, nyugati kereskedők tartották kézben. Az első kereskedőházak ezen nyilvánvalóan elfogadhatatlan helyzet megváltoztatására, a kormány ösztönzésére jöttek létre. A Mitsui 1874-ben alakult, rövidre rá a Mitsubishi Corporation is létrejött. Az előbbi egy, a bankszférában és a ruházati kereskedelemben érdekelt csoport, az utóbbit bányászati-hajózási konglomerátum alapította. A kereskedőházak mögött tehát már kezdettől ott voltak a jelentős ipari, belkereskedelmi és pénzügyi érdekeltségek. A „birodalmak” pedig egyre nőttek és az eredeti kettő mellé újabb kereskedőházak kerültek.

A II. világháború befejezése után a megszálló amerikai hatóságok megkísérelték a konglomerátumok felszámolását. A rossz nyelvek szerint a szétválasztás célja az lett volna, hogy megkönnyítsék az amerikai tőke behatolását a szigetországba. Más vélemény szerint az USA-hatóságok ugyanúgy kívántak eljárni a trószellenes filozófia alapján a Mitsubishi-vel és társaival, mint ahogy korábban Rockefeller birodalmával, a Standard Oil-lal. Kétségtelen mindenesetre, hogy a kereskedőházak és a mögöttük álló csoportok elkerülhetetlenül szorosan össze is fonódtak a japán katonai komplexummal. 1946-ban a Mitsubishi 130, a Mitsui pedig 200 kisebb vállalatra osztódott szét. Az átszervezés addig maradt érvényben, ameddig az amerikaiak a szigeteken tartózkodtak. Távozásuk után a régi keretek hamarosan visszaálltak.

A kereskedőházak erejének egyik oka tehát a megalapozott háttér, a japán körülmények, a másik megvarázslata viszont az általuk nyújtott szolgáltatások mennyisége és minősége. A kereskedőház tevékenységének ugyanis csak egy része, hogy

„kereskedik”. Legalább annyira lényeges az, hogy a kliensnek kapcsolatot jelent az egész konglomerátumhoz, mely a kereskedőház mögött áll. Ennek megfelelően, ha egy japán cég egy kereskedőházzal fordul, mivel exportálni kíván a szolgáltatások széles körére kap ajánlatot. Rendelkezésre áll először is a kereskedőház információs rendszere, külföldi képviselői hálózata és annak piaci tanulmányai. A kivitt minden bizonnyal a csoport szállítmányozási vállalata fogja bonyolítani. A kereskedőház a mögöttes lévő bank közreműködésével finanszírozza az exportkintlevőséget, hitelt tud adni a termeléshez szükséges nyers- és alapanyagok beszerzésére, sőt, adott esetben még az exportörrel közös beruházásra is kész lehet. Eladásnál is hasonló a helyzet. A külföldi cég nyilvánvalóan szívesen fordul ahhoz a Mitsui-hoz, melynek tulajdonában van egyebek között az előkelő Mitsukoshi áruházi lánc, ahol az eladni kívánt áruk forgalmazhatók.

Nem véletlen, az sem, milyen szektorokban erősek a kereskedőházak — számuk napjainkban kilenc — és hol nem vált szerepük dominánssá. Jelenleg Japán bel- és külkereskedelmének acélból 80, vegyiárukban 70 százalékát bonyolítják, de erős a pozíciójuk az általános gépipar területén is. Nyilvánvaló, hogy az általános profilú kereskedőházak szívesebben foglalkoznak a homogénebb árucsoportokkal, mint olyan termékekkel, melyek forgalmazásához különlegesen képzett eladókra, bonyolult vévőszolgáltatásra stb. van szükség.

A közelmúltban több elemzés jelent meg a japán kereskedőházak romló pénzügyi helyzetéről. Tény, és való, 1979—82 között a kilenc cég árbevétel-arányosan kevesebb, mint 0,1 százalékos nyereséget realizált, és ma már a teljes jövedelem kétharmada nem az értékesítésből, hanem a beruházásokból származik. Alighanem korai lenne azonban megkognatni a lélekarangot a kereskedőházak felett. Létükre szükség van, ez kétségtelen. Az is látható: rosszabb mérlegeik annak tudhatók be, hogy e vállalatok meglehetősen függnek a nemzetközi acélipari és vegyipari konjunktúrától. A japán külkereskedelmének azonban még ma is 60 százaléka folyik rajtuk keresztül.

G. Gy.—Sz. P.

Kényelem-licenc

Hogyan lehetne jó iskolabútorot gyártani — Egy hasznos kezdeményezés háttere

— Ilyen volt a népiskola — mondóm Ópusztaszeren a régi falak között járva, és szeretném ha a hangomból kiérezné a gyerek a sanyarú sorst. A hűvös, kicsit nyirkos tanteremben súlyos fából kimunkált sötétbarna padosorok, mélyített tintásüvegekkel, pennatartókkal, fakuló térképek, a sarokban kottatartó, vaskályha, a tanári asztalon megsárgult osztálykönyv, öreg vonalzó, földgömb.

— Volt, hogy egyszerre negyven gyereket tanítottak itt — olvasom a tájékoztatót. Már kezdeményezni magyarázni, hogy kicsoda világ volt, amikor gyorsan észbe kapok. A győzködéshez a számok nem jó kártyák. Hiszen csemetém is harminchatos létszámú osztályba jár, a terem kisebb, éppen legutóbb hallottam a szülői értekezleten: egy gyerekre még két négyzetméter sem jut, talán a szünetekben ezért közlekednek a padokon át, s több cezuza, fűzet hever a földön, mint nem. S míg füleltem, meggyőződhettem arról: micsoda prés a modern padosor, ebben még a gyerekek sem tudnak mocorogni, fészkelődni, nem csoda ha estére fáj a hátuk. A világítás sem sokkal különb: a vakító neont leszerelték, újat nem hoztak, most a tábla sejtelmes félmályban zöldell. Jobbnak láttam érveimet visszanyelni...

Narancsszínű, de jó

A fejlődés nem itt és nem így mérhető. A szűfoltagságot átmenettük, a kaloda utánzatú padok napjaink szörnyalkotásai, a kis alapterület gazdasági kényszer. És mindebből üres zsebbel nehéz kitörni, márpedig az oktatásfejlesztésre nem sok jut. Mégis léteznek már mintaiskolák: ilyenek a keceli, a mezőhegyesi, a pécsi, a zalaegerszegi legújabbak. S ha már volt miből építkezniük, szerencsére a berendezésben a legjobbat választották: a svéd licenc alapján készült bútorokat a Mátravidéki Építő és Szakipari Szövetkezet győngyösi részlege gyártja.

A mezőhegyesi József Attila Általános Művelődési Központ a szeptemberi tanérvnyitó óta narancsszínben pompázik. Az orramunka volt a javából, „adj uramisten, de rögtön” módszerrel nem maradt idő és lehetőség a színválasztásra. Most a szövetkezet raktárán vannak zöld, barna, homok és bézs színű dekorlapok is, különösen az utóbbi divatos, mindenesetre megnyugtató hatású. De ettől a „kényszerhelyzettől” még pazar a „harsány suli” — s a kényelem felsőfokú. A fémváz, kétszemélyes tanulásiasztalokat még a pelyhsúlyúak is könnyedén felemelik, s mert a bútorok variálhatók, egy osztály öt perc alatt átvarázsolható: lehetnek U alakban a tanári „pulpitus” körül, állhatnak trapéz alakban, vagy a tanulócsoporthoz meghitt kis szigeteivé alakíthatók. S természetesen maradhat a régi rend: elől a katedra, utána katonás rendben az asztalok. Padok nincsenek, csak székek. Ha nem próbáltam volna ki, el sem hinném, hogy egy darab fából hajlított ülőrész ennyire rugalmas lehet, így követheti a test vonalát és mozgását. Aztán ott a tábla: ha két oldaló szárnyat becsukják, vetítőlapon, ha ki-

nyitják négyméteres trófélet, amelyet elég egy ujjal megérinteni, s akkor a hátsó emelőszerveket azonnal le vagy föl mozgattja, így a tanárnak sohasem kell ágaskodni, s a tanulóknak sem kell a nyakukat nyújtogatniuk, hogy lássanak. A folyosón konténernek, ebben kis fiókok — ezekben tartják a gyerekek a holnijukat, iskolatáskára nincs szükség, a cipő is kizárólag utcai viselet, odabenn mindenki pa-

pucsbán. Külön vannak a speciális szobák, a kémiai, a fizikai előadók, a rajz- és zenetermek, meg a különböző szakkörök, nyelvi oktatások — fülhallgatókkal, mikrofonokkal felszerelt — színhelyei. Ezekben megannyi, lenyitható lapokkal ellátott tárolószekrény, tetszés szerint állítható rajzbakok, írás-diavetítő, magnós konténer, paravánokkal elválasztható barkácssarok, fotólaborok, szabó-varró szekrények, a zeneteremben kottázásra írólappal egybeszerelt székek — csak győzzem jegyzetelni az újdonságokat.

— Nehogy azt higgye, hogy mindennél kihasználják a bútor adta lehetőségeket — mondja Treiber Rudolf üzemvezető. — Ahhoz, hogy a tanterem képe megváltozzék, fanatikus tanárok kellene, különben a modern kivitel párosul a hagyományos elrendezéssel.

Exporttal fizetett

Persze az előnyök akkor is elvitathatatlanok. Ezekben a székekben az ülés nem fásasztó — igaz, darabja vagy 1600 forintba kerül. Öt-hat éve hoznak be ilyeneket az országba, de még egyetlenegy darabra sem volt panasz, még egy csavar sem lazult meg rajtuk. Aztán ott a mobilitás, a számtalan variációs lehetőség és a speciális bútorok. A mezőhegyesi berendezés majdnem hatmillió forintba került, igaz, itt még színháztermet is kialakítottak, a székeket Barcelonából hozták. Különben olyan lett volna, mintha kabátot adtunk volna, gomb nélkül — mondják a szövetkezetben. Tökéletes az összhang.

Most éppen egy újabb árajánlat van az asztalon, abba lapozok bele. A keszthelyi új, 16 tanterem általános iskola költségvetése. Az összeadás végeredménye közelíti a négy millió forinthez. Persze itt az alaptervezések mellé sok speciális bútor kerül, lesz könyvtár, folyóiratároló, s kérnek ebédlasztalokat is. Nem olcsó mulatság! Egy osztály alap-

berendezése körülbelül 150 ezer forint, legalább másfélszer annyit, mint a hagyományos. A megéri egy pillanatig sem kétséges, csak a miből kérdéses. Ez hűti némiképp a lelkesedésem, mert igencsak kicsi a valószínűsége, hogy a felnövekvő nemzedék java része ilyen kényelmes és praktikus bútorok között tanuljon. Persze, ez mit se von le abból, hogy legalább eljutottunk oda; létezik, van. De hogyan lett?

A történet rövid. A szövetkezet 1977-ben nullszaldós kooperációs szerződést kötött a svéd Bibliq-theka Jans céggel, amely könyvtári berendezéseket gyárt s ad el. Akkor a kétféle svéd korona importért ugyanilyen értékű exporttal fizetett a szövetkezet. Ma már három és fél millió koronánál tartanak... Közben a gyönyösiéket nagyszerűen megtanulták a szakmát. Olyannyira, hogy saját fejlesztésben hozzákezdtek az iskolabútor gyártásához, és készítenek számítógép adattároló berendezéseket, diszpecserközpontokat is. Mindezt annak köszönhetik, hogy alaposan kiismerték a könnyen variálható alumíniumváz-szerkezet tulajdonságait, s a középületépítő tervező csoporttal szövetkezve egyfolytában bővítik a profiljukat.

Alacsony bérköltséggel

A svéd cég ügyel a könyvtárberendezése márkavédelmére, ezért ragaszkodik ahhoz, hogy az alumíniumszerkezetek összekötő elemét, a könyvtári polcotkat és a könyvtámaszokat tőle vásárolja a magyar fél. Minden más hazai anyag. A berendezések alumínium profiljait a Szekesfehérvári Könyvfémű készíti — világszínvonalon. S mert a bővíthető importkeretét emé kötelező alkatrészbehozatal korántsem meríti ki, bőven marad pénz svéd székekre, holland tanulószékekre, oktatói falakra, rajztermi bakokra... Cserébe alumínium késztermékeket szállítanak.

Különösen azon lepődöm meg, hogy milyen kevés munkával készül el egy-egy könyvvállvány, asztal. Tulajdonképpen csak szabni kell a tömbben érkező lapokat, a hat méter hosszú alumíniumprofilokat, s máris összeállíthatók. Ahogy mondják, például egy hatézer forintos értékű klasszikus munkánál általában húsz százalékos teszt ki a bérköltség, itt jó ha eléri a 2—3 százalékot. Egy két oldalas könyvvállvány ára 8500 forint, ebből bérre 130—140 forintot fizetnek ki. Így ez a részleg amely az Allmedia svéd nevet viseli harminnégy emberrel évi 60—70 millió forintot termel meg. Kis hányadát az iskolabútorok adják, az igazi bolt — hiszen erre kereslet is van — változatlanul a könyvtár. Berendezték már a Tudományos Akadémia, a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem könyvtárát, újjávarázolták a Lechner műemlék házban működő Földtani Intézetet, s nemskára készen vannak a Budavári Palotában lévő Nemzeti Könyvtár mahagóni falborításával, rövidesen helyükre kerülnek az elegáns fapalcos, fémvázú könyvvállványok, s már megérkeztek az olvasókba a mézszínű, svéd székek is.

Cseszák Gyöngyi

Virágzó értékpapírpia

A magas kamatlábak és a virágzó értékpapír-forgalom rekord nyereséget hozott tavaly a három vezető svájci nagybanknak. Profitjuk átlag 15—16 százalékkal nőtt, s külön-külön félmilliárd svájci frank körül alakult. Bevételeik további növekedését várják az idei esztendőre is.

Kiürítés

Elaadó a „hét nővér” legfiatalabbika: a Gulf Oil amerikai olajtársaság bejelentette azt a szándékát, hogy kiürítj a részvé-

HORIZONT

nyeit. A Gulf a tőkés világ olajpiacát uraló hét nagy olajtársaság közül a legkisebb, a részvényeiért induló csatározásnak azonban még így is példátlanul magas a tétje: mintegy 11—13 milliárd dollár forog köcskén. Két „idősebb nővér”, a Standard Oil of California és az Atlantic Richfield máris érdeklődik a részvények iránt, amelyeknek egyébként igen jó az árfolyama.

Egyiptomi beruházások

Egyiptomban az állami szektor hajtja végre a beruházások nagy többségét — 77 százalékát —, az 1984—85-ös gazdaságfejlesztési terv alapján. A július 1-től életbe lépő terv összesen 8 milliárd dollár értékű beruházást irányoz elő, ettől a kormány 430 ezer új munkahely létesítését reméli. A fejlesztési terv annak az 1982-től 1986-ig szóló ötéves programnak a részét képezi, amely a bruttó nemzeti termék évi 8 százalékos növekedését irányozza elő.

A hajszá vége

Elfogták az utolsó olasz képrablót is

Modenában lakat alatt van a budapesti képrablás utolsó olasz résztvevője is — közölték kedden az MTI római tudósítójával a művészeti értékek megőrzésével és visszaszerzésével foglalkozó csendőrség parancsnokán.

Graziano Iorit az olasz-francia határnál, Ventimigliában tartóztatták le. A 32 éves bűnöző lefogását megkönnyítette, hogy miután értesült a banda „agynak” tekintett Ivano Sciantii le tartóztatásáról, megadási szándékáról értesítette a reggio-emiliai csendőrséget.

Ezzel a banda valamennyi olasz tagja — Ivano Sciantii, Giacomo Morini, Giordano Incerti, Gennaro Policano, Carmine Palmese, Antonio Ruocco és a napokban rendőrkézzel került Graziano Iori — börtönben várja, hogy az ügyész kiadja ellenük a vádiratot.

Sciantit és Iorit egyébként a múlt év januárjában elkövetett gyilkossággal is vádolják. Mint a római csendőrség parancsnokán közölték, a vádirat kiadására rövidesen sor kerül.

Vendégszereplések

A Bartók Vonósnégyes Hollandiába várják; március 17. és 22. között három hangversenyt ad a kvartett. A Kodály Vonósnégyes március 22-25. között Aberdeenben 4 alkalommal lép a közönség elé. A Takács Vonósnégyes az NSZK-ba utazik. Az Eder Vonósnégyes március 25-től 29-ig ugyancsak az NSZK több városában ad hangversenyt.

Zongoraművésznök közül Fischer Annie március 26-tól április 4-ig Angliában turnéz. Bánki Dezső március 26-án Párizsban lép fel. Fellegi Ádám április végéig Kanadában hét hangversenyt ad. Ella István orgonaművész már március 6-tól Lipcsében vendégszerepel.

Ausztriai vendégszereplésre utazott kedden a Győri Balett. A társulat két előadást tart Eisenstadtban, Burgenland központjában. Mindkét alkalommal három egyfelvonásos táncjátékot mutatnak be Markó Iván Kossuth-díjas, érdemes művész koreográfiájában.

Földrengés Japánban

Közepes erősségű földrengés rázta meg kedd délelőtt Tokiót és környékét. A földmozgás a 7-es beosztású japán skála szerint 4-es fokozatú volt.

Rövid időre leálltak a Tokióból kiinduló vasutak; átmeneti fennakadás volt a sinkanzen villámvonat vonalán is. A tokiói nemzetközi repülőtér rövid időre szüneteltette a forgalmát.

Az AFP francia hírügynökség legújabb jelentése szerint a földrengés miatt egy idős japán asszony meghalt, két másik személyt a lehulló törmelések megsebesítettek.

RÁDIÓ

- KOSSUTH**
 8.27: Világablak
 8.56: Beszélni nehéz
 9.08: Operettketősök
 9.43: Kis magyar néprajz
 9.43: Tarka mese, kis mese
 10.03: Dáktőlóra
 10.36: Leszlet József notárból
 11.00: Szólj, szólj sípomal
 11.15: Zenekari muzsika
 12.45: Háznak tája
 13.00: Operasíngerek
 13.30: Bábok és babák — riport
 13.45: Dzsesszmelodikák
 14.29: Kagylózene
 15.05: Haydn: G-dúr (Az este szimfónia, No. 8.
 15.28: MR 10—14
 16.03: Lehar operettjeiből
 16.49: Kritikusok fóruma
 17.05: Ki kit irányít?
 17.30: Ravel-művek
 18.00: Baskir ASZZSK zenéjéből
 18.15: Gianni Rodari meséi
 18.25: Mai könyvajánlatunk
 18.30: Esti magazin
 19.15: Gondolat
 20.00: Nagy mesterek — világhírű előadóművészek
 21.09: Mihail Solohovra emlékezünk
 22.20: Tíz perc külpolitika
 22.30: Kincses Veronika énekel
 23.25: Szimfonikus táncok
 0.10: Somló Tamás dalaiból
- PETŐFI**
 8.05: Nóták
 8.20: Tíz perc külpolitika
 9.00: Napközben
 Mindenkit érdekelhet!
 10.45: Látuk, hallottuk

Káros hatások nélkül

Hozamnövelő növénydopping

Hamarosan hivatalosan is kéri az EGYT Gyógyszervegyszeti Gyár a növények növekedését serkentő, már világszerte szabadalmaztatott Limbolid nevű készítmény korlátozott forgalmazását. Az eddigi kísérletek során a szerrel az előzetes várakozást is meghaladó eredményeket értek el; a különböző kultúrnövényeknél 5, 10, esetleg még 20 százalékos is meghaladó terméshozamnövekedést tapasztaltak. A szer a természetben és a környezetben nem okoz káros mellék- vagy utóhatást.

A nemzetközileg is újszerűnek számító készítmény nem már meglevő, hasonló termék továbbfejlesztése, hanem teljes egészében a hazai kutatás eredménye. Dr. Budai Zoltán, dr. Kis-Tamás Attila, dr. Mezei Tibor és Vig Zoltán fejlesztette ki a kámforszármazékokkal végzett kutatások során. Felhasználható a talajra permetezve — ez esetben a gyökereken keresztül épül a növénybe —, a virágzás előtt a levélre juttatva, vagy pedig vetőmagbevonatként alkalmazva. Ez utóbbi megoldás lényege: speciá-

lis módszerrel Limbolidot tartalmazó bevonattal látják el a magvakat, s így a növények lényegesen nagyobb hozamot produkálnak.

Az új készítmény — egyelőre még csak kísérleti jellegű — felhasználásával szinte minden esetben ugrásszerű hozamnövekedést sikerült elérni. A szójánál

például még a tavalyi rendkívül aszályos időjárás mellett is igen jó, az egész növényre kiterjedő virágkötődést eredményezett — a nem kezelt szója többsége a kez-

deti virágzás után kiszáradt —, és nagy szemtermést hozott. A szilókorica vagy a lucerna kezelésekor a Limbolid alkalmazása nyomán nagy zöldtömegnövekedést is tapasztaltak. Rendkívül fontos, hogy ugyanakkor a szer — miközben jelentős rovarölő mellékhatása is van — meglehetősen biztonságos, és a kezelt növények esetében nem okoz utóhatást.

A szer iránt világszerte nagy az érdeklődés. A magyar szakemberek először 1980-ban, majd 1982-ben számoltak be a brigh-toni nemzetközi növényvédelmi konferencián a kutatás eredményeiről. Azóta már számos nagy hírű nemzetközi céggel kötöttek úgynevezett titkossági szerződést, illetve közös fejlesztési megállapodást. A magyar készítménynek valamennyi versenytársnak számító országban bejelentett szabadalma is van, 1984-ben pedig — első magyar készítményként — már szerepel az angol kiadású nemzetközi növényvédőszer-katalógusban is.

Végső búcsú Horváth Józseftől

A gyászoló család tagjai, az elhunyt barátai, munkatársai és tisztelői kedden vetek végső búcsút a Farkasréti temetőben Horváth Józseftől, a Népszabadság Rózsa Ferenc-díjas fűmunkatársától. A gyászszertartáson a szerkesztőségi kollektíva és a pályatársak nevében Szamosi Károly, a Népszabadság főszerkesztő-helyettese búcsúztatta az elhunyt kommunista újságírót, akinek hamvait az Internacionálé hangjai mellett helyezték örök nyugalomra.

Meghalt Tito Gobbi

Életének 69. esztendejében hét-főn este elhunyt Tito Gobbi világhírű olasz baritonista. Gobbit családja körében, otthon érte a halál.

Gobbi 1915-ben Bassano del Grappában született. A nemzetközi zenei élet 1938-ban figyelt fel rá, amikor Bécsben első díjat nyert a nemzetközi zenei fesztiválon. A Teatro Adrianóban debütált, 1939-ben. Pályafutása során a világ szinte valamennyi nagy operaházának színpadán fellépett. Többször vendégszerepelt Budapesten.

A buszbaleset sérültjei

Amint arról hírt adtunk, hétfőn reggel az M3-as autópályán előzős közben megcsúszott és a szalagkorlátot átszakítva, az út menti árkokba borult a Kiskun-sági Állami Gazdaság dolgozóit szállító Volán-autóbusz. Négy utasa a helyszínen meghalt, 54 személyt különböző fokú sérülésekkel szállítottak a budapesti Honvéd és a Vas utcai Balassa János Kórházba, valamint az Országos Traumatológiai Intézetbe és a Központi Baleseti Ambulanciára.

A kórházaktól kapott tájékoztatás szerint 26 sérültet a megfelelő kezelésük után még hétfőn kiengedtek. Tizenkét súlyosabb sérültet ápolnak a Balassa János Kórházban. Az Országos Traumatológiai Intézetnél elmondták: az egyik szerencsétlenül járt ember állapota életveszélyes, mert borda-, medencetöréseket és súlyos hasüregi sérüléseket szenvedett.

A budapesti Honvéd Kórházban arról tájékoztattak, hogy az autóbuszbaleset hozzájuk szállított sebesültjei közül harmat az idegsebészetben ápolnak, közülük egy koponyatörést szenvedett. A baleseti sebészetben további kilenc sérültet kezelnek, közülük egyet még tegnap megoperáltak. (MTI)

BALALOZÁSOK

TAKÁCS GYULÁNÉ WIEDER JOLÁN, a Szocialista Hazáért Erdemrend kitüntetettje, aki 1937-től volt a párt tagja, 77 éves korában elhunyt. Hamvasztás utáni búcsúztatása március 12-én, fél 12 órakor lesz a Farkasréti temetőben, közli az MSZMP XII. kerületi bizottsága, a Magyar Nők Országos Tanácsa, a Magyar Ellenállók, Antifasiszták Szövetsége.

VIMI BÉLA, a Szocialista Hazáért Erdemrend kitüntetettje, aki 1939-től volt a párt tagja, 95 éves korában elhunyt. Temetése március 9-én, pénteken délután 14 órakor lesz a Rákóczi-szertúri új köztemetőben, közli az MSZMP XI. kerületi bizottsága.

Növekvő felhőzet

Ma átmenetileg országszerte megnövekszik a felhőzet, szóróanyagosan számíthatunk hózáporokra. Éjszakára csak kissé mérséklődik a sokfelé erős, gyakran viharos éjszakai szél.

Várható legalacsonyabb éjszakai hőmérséklet —4, plusz 1, legmagasabb nappali hőmérséklet szerdán 2—6 fok között.

TÖBB MINT 400 MILLIÓ forintot költenek a VI. ötéves terv időszakában arra, hogy tisztább ivóvízhez juttassák Békés megye középső részének lakosságát.

A napokban megkezdtek egy körülbelül 10 kilométer hosszúságú, 600 milliméter átmérőjű vezeték lefektetését. Ezen át jut majd az újkirályi gyűjtőpontra az új kutak vize, s a megfelelő kezelés után onnan vezetik tovább Békéscsaba, illetve Békés város vízvezeték-hálózatába.

CSALÁDIRTÁS REPÜLŐGÉPEN. Bűntény okozta a nyugalmat Lúbeck melletti vasárnapi repülőgép-szerencsétlenséget. Az egy motoros repülőgépen négytagú család és a pilóta utazott. Az apa leszárt a pilótát, hogy így okozza saját maga és családja vesztét. A katasztrófát senki sem élte túl.

HÁROMFELE, különleges ízű sajt gyártását kezdte meg a Tolna megyei Tejipari Vállalat tamási üzeme. A Központi Kémiai Kutató Intézet szakembereivel közösen „megtervezett” sajtok egyikét pirospaprikával, a másikat fokhagymával, a harmadikat pedig egy már-már elfeledett fűszerrel, lestyánnal ízesítették. Mindegyik alacsony zsírtartalmú. Az új sajtok első szállítmányait már ezen a héten megkapja a kereskedelem.

(X) A Magyar Média légitrúgalmát 1984. III. 7-én kezdő időjárás esetén meccslabdát érkezett az Újpesti Dozsa-pályára. Az Újpesti Dozsa-Aberdeen mérkőzésre jegyek válthattak a helyszínen. Aki a meccslabdát érkeztető legi járművén találhat reklámfeliratot jó fotót készít, s azt beküldi a Magyar Médiahoz, annak sorolás útján ballonos ajándékot postázunk. Magyar Média légitrúgalmát osztály, 1064 Budapest, Rózsa Ferenc u. 109.

KIHIRDETTEK „AZ ÉV LAKÓHÁZA '83” pályázat Zala megye eredményét.

A szakmai zsűri az első díjat Szekeres Gyula Nova, Kossuth Lajos utca 77. szám alatti lakosnak ítélte. A zalai népi építézet jegyét is magán viselő épületet Battancs József zalaegerszegi építész tervezte. Az év lakóháza emléklapokat kapott az EVM-től.

Autók és sorszámok

Trabant Limousin	Budapest	145
Hycomat	Budapest	20 441
Trabant Hycomat	Budapest	20 441
Combi	Debrecen	13 160
Trabant Limousin	Győr	19 080
Trabant Combi	Budapest	7 577
	Győr	6 522
Wartburg Limousin	Budapest	10 211
	Győr	8 360
Wartburg de Lux	Budapest	15 310
	Győr	8 323
Wartburg de Lux toltótűs	Budapest	3 129
Wartburg Tourist	Budapest	6 133
	Győr	2 513
Skoda 105 S	Budapest	8 276
	Debrecen	6 371
	Győr	6 522
Skoda 120 L	Budapest	15 180
	Debrecen	9 407
	Győr	10 880
Skoda 120 GLS	Budapest	625
Lada 1200	Budapest	28 520
	Debrecen	16 973
	Győr	9 204
Lada 1300 S	Budapest	10 711
	Debrecen	7 679
	Győr	3 306
Lada 1500	Budapest	10 759
	Debrecen	7 083
	Győr	3 062
Lada Combi	Budapest	5 671
	Debrecen	3 116
Moszkvics	Budapest	13 439
Polski Fiat 126 P	Budapest	17 306
	Győr	5 706
Polski Fiat 1500		4 526
Dacia	Budapest	18 934
	Debrecen	9 819
Zaszta	Budapest	4 454

MEGKEZDTEK a munkát a négy megye — Borsod, Hajdú, Heves és Szabolcs — mezőgazdasági nagyüzemeit kiszolgáló Nyíregyházi Növényvédő Alloszervezet pilótái.

A harminc repülőgépes — egyenként 2—3 tagú — brigád szinte állandó készenlétben van, hogy amikor a kőd oszlik és a szél csendesedik, a levegőbe emelkedjen.

TÖRÖK CSALAD HALALA. Egy négytagú török család halt meg hétfőn Modane közelében, amikor tagjai olaszországból illegálisan akartak Franciaországba átjutni. Ottjuk egy vasúti áulaton vezetett át, ahol egy gyorsvonat elsodorta őket és valamennyien elpusztultak.

NEMCSAK AZ ÜRES ÜVEGEKET, hanem a drága és a természeti környezetet mindent elcsúfító alumínium dobozokat is visszaváltják Svédországban március eleje óta. Betétdíj 25 öre. Indulásként 3 ezer doboz visszaváltó automatát szereltek fel, ezek mindegyike 700 darab dobozt vesz vissza.

BŐVÍTIK A SZABADIDŐ-RUHÁK választékát a Május 1. Ruhagyárban. A weekend nevű vászonadrágok mellett ugyanebből az alapanyagból sortokat, bermudanadrágokat, dzsekiket, szoknyákat és ruhákat is varrnak, többféle fazonban.

RIÓI KARNEVAL. A legtrissőbb körházi jelentések szerint csütörtök óta 150 ember halt meg a Rio de Janeiro-i karnevál forgatagában. Legtöbbször rablótámadások, balesetek okozták a halált, vagy alkoholemberkezésben vesztették életüket. A riói kórházban a karnevál közel négyezer áldozatot ápolják.

GYÓGYSZER-ALAPANYAG — kristályos kapszalicin — gyártására is be rendezkedtek a szegedi Móra Ferenc Tsz vegyipari laboratóriumában. A gazdaságban tavaly 15 hektáron termesztettek olyan rendkívül csúszós paprikafajtát, amelynek nemcsak éreztet, hanem az egész paprika — még a magja is — tartalmazza az értékes hatóanyagot.

MAI MŰSOROK • MAI MŰSOROK • MAI MŰSOROK

- TELEVIZIO**
BUDAPEST, 1. műsor
 8.10: Torna
 8.15: Iskolatévé
 10.00: Delta
 10.30: A régenherceg
 10.50: Iskolatévé
 16.25: Hírek
 16.35: Pedagógusok fóruma
 17.25: Ú. Dozsa—Aberdeen — KEK-labdajáték-mérkőzés
 18.15: Torna — Esti mese — Híradó
 20.00: Tűz a nyaralóban — NSZK büntetői film
 21.15: Mesélj a nőiről!
 21.50: A hazai agykutatás műhelyeiből
 22.20: Híradó
- 2. műsor**
 18.20: Csak gyerekeknek
 18.45: Szülői iskolája
 19.15: Sakk-matt
 19.35: Erzelmeink visszhangja
 20.00: Tavasz fesztivál '83.
 21.00: Híradó
 21.20: Pannónia Kupa — sulyemeles
 22.10: Képzés
- SZÍNHÁZAK**
 Bábszínház: János vitéz (Jókai tér — 10) — A szarvaskirály (Nepkörtársaság útja — 3). — Gyermekszínház: Bolondalom (3) — Csizmas kandúr (Buda-keszi — 10). — Erkel Színház: Werther (bán (7)). — Katona József Színház: Tudós nők (7). — József Attila Színház: Gázláng (7). — Nemzeti Színház: Csongor és Tünde (7). — Várszínház: Csütörtöki hölgyek (7). — Madách Színház: Macskák (8). — Kamará: Galopp a Vérmezőn (7). — Mikroszkóp Színház: Motoszkák (10) — Bal? Jobb? Ball! (8). — Ödrys Színház: Amphitryon (7). — Operettszínház: Szerdán tavasz lesz (7). — Radnóti Miklósi Színház: Magányos duett (7). — Rock Színház: Sztracsalmók (Gyermekszínház — 7). — Szenté Színház: Lulu (7). — Thália Színház: Jóból is megárt a kevés (7) — Budapesti Ez-Az (8). — Vidám Színház: Hajtrá, magyarok! (7). — Vígyszínház: A balek (7). — Pesti Színház: Kómüves Kelemen (7). — Pesti Vigadó, Kamaraterem: Gyilkos (7). — Nagyterem: Gála 83. (8). — Népszínház: Az ezred lánya (Heves — 7). — A kor négyesözögtése (Duna-földvár — 8). — A harmadik tü (Kisvárdá — 12, 8) — Trón alatt a király (Csorna — 14). — Szarkafészék (Csorna — 7). — Békéscsaba Jókai Színház: Fehér szercecsen (3). — Volt már önnök szexenchnusa? (Klubszínház — 7). — Győri Kisfaludy Színház: A mosoly országa (7) — Szerlem (Szekesfehervár — 7). — Kaposvári Csiky Gergely Színház: Hamlet (7). — Miskolci Nemzeti Színház: Maugli (3) — Cigányserzem (7) — Lulu (7). — Szolnoki Szigligeti Színház: Egy szerlem három éjszakája (3) — Emigránsok (Szebaszínház — 8). — Szegedi Nemzeti Színház: A sevilai borbély (3) — Fejék (Klasszínház — 7). — Veszprémi Petőfi Színház: Hongkongi paróka (7). — Zalaegerszegi Hevesi Sándor Színház: A rósvény (Nagykanizsa — 8, 6).

Egy hét a világgazdaságban

Közös piaci húskorlátozás

Az elmúlt héten elsősorban a Közös Piacról érkeztek figyelemre méltó gazdasági jelentések, amelyek arról tanúskodnak, hogy a fellendülés elmentmondásai miatt a nyugat-európai gazdasági integráció kénytelen a „húzd meg, ereszd meg” politikához folyamodni. A Tizek gazdasági helyzetének alakulása nem lehet közömbös egyetlen olyan ország számára sem, amely jelentős kereskedelmi forgalmat bonyolít le a Közös Piaccaal. Ugyancsak nem érdektelenek azok a brüsszeli intézkedések, amelyek a kivülálló államok beviteli lehetőségeit érintik.

Minden jel arra mutat, hogy az Egyesült Államokban kibontakozó fellendülés első hullámai — igaz felemás módon és országonként eltérően — elérték Nyugat-Európát. A várva várt fordulat első jeleinek tudható be, hogy a gazdasági integráció brüsszeli bizottsága módosította az idej esztendő gazdasági kilátásairól szóló korábbi előrejelzését. Négy hónappal az idej előrebecslés megjelentetése után Brüsszel felfelé módosította a legfontosabb gazdasági jelzőszámokat. Korábban még 1,5 százalékkal tették az idej várható gazdasági növekedést, a legújabb jelentés szerint a tíz tagországban 1984-ben átlagosan 2 százalékos növekedésre lehet számítani. Ugyancsak kedvezőek az exportkilátások, hiszen tavaly csak 2 százalékkal bővült a kivitel, idej pedig 5,7 százalékos exportnövekedést várnak. (A jelentés nem szól az import várható alakulásáról.) Amennyiben a jelenlegi kedvező folyamatok nem szenvednek törést, a beruházások alakulása tizesztendő rekordot dönt meg 1984-ben.

A recesszió, valamint a magas hitelkamatok — amelyek a fölös tőket a dollár befektetések irányába és a tengerentúrra vonzották — különösen évtizedünk eddigi eltelt éveiben idéztek elő számottevő visszaesést a beruházásokban. A beruházások üteme 1980-83 között csökkenő irányzatot mutatott, tavaly például 2,5 százalékos volt a visszaesés. Idej azonban fordult a kocka. A nyugat-európai cégek általában bizakodóak, véleményük szerint erőteljes keresletnövekedésre lehet számítani mind az integráción belül, mind pedig a külső piacon. Ma már a kamatlábak szintje sem jelent olyan vonzerőt, mint korábban, ráadásul egyes iparágakban — fémipar, gépgyártás stb. — már elengedhetetlen a régóta húzódoó beruházások, átstrukturizálás végrehajtása. Mindezek eredményeként idej a beruházások növekedési üteme a Közös Piacon belül 4,7 százalék lesz. Ez az élénkülés egyben felhívás a Tizek szállítói részére a fokozottabb piaci munkára.

A kedvező kilátások nem vonatkoznak a Közös Piac vágómarha- és marhahúszállítóiira. A Tizek mezőgazdasági politikája súlyos válságot él át, s márciusban dől majd el: sikerül-e megoldást találni a felvásárlási árak emelésére, vagy összeomlik a bonyolult támogatási rendszer. Ráadásul egyes termékekben évek óta túltermelési gondokkal küszködnek az egyes országok és maga az integráció. Ilyenkor általában erősödnek a korlátozások, a protekcionista jellegű intézkedések. Az elmúlt héten a Közös Piac mezőgazdasági miniszterei korlátozásokat jelentettek be a tíz tagországba idej behítható élőmarha- és marhahúsmennyiségre. Az integráción kívül államok 1984-ben a tavalyi 237 ezerrel szemben 190 ezer húzómarhat szállíthatnak a Közös Piac tagországaiba. Ez a korlátozás elsősorban Magyarországot, Jugoszláviát

és Lengyelországot érinti. Ugyancsak csökkentették a behítható fagyasztott hús mennyiségét: idej a tavalyi 60-nal szemben csak 50 ezer tonna szállítható. A csökkenés főleg a Tizek legnagyobb marhahúszállítóit, Ausztriát, Új-Zélandot és Argentínát korlátozza.

A megszorító intézkedések mögött elsősorban az áll, hogy a Közös Piacon csökken a marhahúsfogyasztás, s nagyok a felhalmozott hűskészletek. Ennek kapcsán érdemes röviden áttekinteni a marhahús piacának alakulását, illetve az exportáló országok kilátásait az idej évre.

Tavaly a világon 104 millió tonna húst állítottak elő, ebből a marhahús 40 millió tonna volt. Gyakorlatilag több éve ekkorára tehető a termelés, ugyanakkor a kereslet enyhén csökken. A túlkínálat csak akkor szüntethető meg, ha csökken az ár, erre azonban belátható időn belül nincsen remény, sőt a marhahús fogyasztói ára mindenhol a világon folyamatosan emelkedik.

A Közös Piacon a mérsékelt kereslettel a felhalmozott húshegyek növekedése is együtt járt. Az előrejelzések szerint idej csak az USA-ban — összefüggésben a fellendüléssel — várható a kereslet növekedése. Nem kedvezőtlenek a kilátások a közel-keleti országokban sem, amelyek az olajbevételek csökkenése ellenére is jelentős importőrök maradnak. A marhahúst exportáló országok — beleértve természetesen a közös piaci tagállamokat is — feleslegük egy részét tehát az Egyesült Államokban és a közel-keleti arab országokban helyezhetik el. Persze, növekvő verseny közepette, ahol nagy szerepet játszik a szállított áru minősége, a szállítási határidő bejárása, s nem utolsósorban az ár. Ez utóbbi tényező jelentősége azért is nő, mert a túlkínálat miatt inkább árcsökkenésre, mintsem ár-emelkedésre lehet számítani a marhahús piacán. (Tavaly a Közös Piacon 87 millió szarvasmarhát számláltak.)

A protekcionizmus, a belső piac védelmének „finom jeleként” lehet értékelni a legutóbbi francia intézkedést, amely megszigorította az élőállat- és a húsbevitelt. Az eddigi 150 helyett, ezennél 80 határátlépőhelyen lehet élő állatot és friss húst bevinni az országba. A párizsi mezőgazdasági minisztérium az intézkedést ugyan egészségügyi okokkal indokolta, a külföldi szállítók szerint azonban inkább a protekcionizmus erősödésében keresendő a magyarázat.

A húspiaci körkép nem lenne teljes a Szovjetunió importpiaca nélkül. A GATT előrejelzése szerint a világ idej marhahús-kereskedelmében visszaesést okozhat, hogy a Szovjetunió várhatóan csökkenti marhahús-behozatálát. A Szovjetunió — amely az Egyesült Államok után a világ második legnagyobb marhahúsexportőre — idej valószínűleg tovább növeli hústermelését. (Tavaly a Szovjetunióban csaknem 16 millió tonna húst termeltek.)

Látnivaló, hogy a nemzetközi kereskedelemben mindig bőven „akadnak” olyan termékek, vagy cikksoportok, amelyek ilyen, vagy olyan oknál fogva korlátozás alá esnek. Ez meglehetősen sok bizonytalansági tényezőt visz a világkereskedelemben, de a termelésbe is. Ezért napjainkban, amikor bővül a korlátozások száma és erősödik a nyílt, vagy bűjtött protekcionizmus, kiemelt jelentősége van a gyors piaci munkának, az exportviszonylatok diverzifikálásának, s nem utolsósorban a rugalmas alkalmazkodóképességnek.

Gonda György—Szentgáli Péter

Az árintézkedések hátteréhez

A támogatás forintjai

Nyugdíjak, segélyek és a vásárlóerő — Táppénzrekordok figyelmeztetése

— Kérem, hogy a napközis gyerekekre 37 forint 50 fillérrel fizessenek be! — mondta minap a szülői értekezleten a tanár. A bejelentés senkit sem lepett meg, mindahányan tudták, előbb-utóbb több lesz a díj. Az iskolában napi 1 forint 50 fillérrel. A munkahelyemen 1 forint 90 fillérrel emelték az ebéd árát, másutt, ki tudja mennyivel. Pár forint itt, pár forint ott, nem a világ vége! No de, másként kell gazdálkodni, s van mit áthangolni! Csak egyet nem lehet: a gyerekek elé kevesebb ételt tenni.

A gyermekekénti hetvenforintos kiegészítés — amit ez év januárjától adnak a családoknak — egy hajszálnyit enyhít a gondokon. Mondjuk, fedezi a felémelt napközi díjakat, s egy-két forinttal hozzájárul a vacsorához.

Amikor felhívtam Seres Marcellné, a Szakszervezetek Elméleti Kutató Intézetének vezető-kutatóját, s elmondtam, hogy a társadalmi juttatásokról szeretnék írni, mintha a vonal kapcsolt volna, jó darabig tanácstalan szünetben kongott a csend. Majd megkérdezte: miért, mi jót mondhatnak éppen most?

Mennyibe kerül a gyerek?

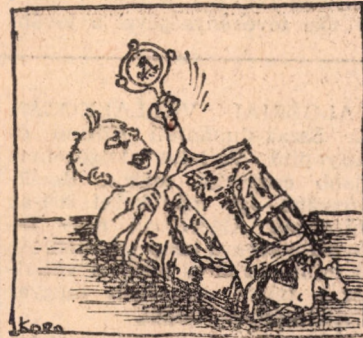
Addig gyözködtem, míg nem fogadtam. Előtte a dosszié, az intézet átfogó tanulmánya az elmúlt öt éves tervidőszakot öleli fel, persze, a mostanié még el sem készült. A hátlapon rubrikák, adatok. Például, tökéletes számtanpéldában vezeti le a családi pótlék és a nevelési költségek viszonyát. Igaz, visszafelé kell lapozni jó pár évet. Eszerint 1979 januárjában két gyerek elnevelése, öltöztetése, iskoláztatása havi 2800 forintba került, ezt segítetté a 720 forintos családi pótlék, amely ugyanez év júliusában 980 forintra nőtt. Igen ám, de a következő két évben 20 százalékkal emelkedtek az árak, így módon a gyerekevelésre fordított havi kiadások 3360 forintra ugrottak (főttételezve, hogy időközben a gyerekek fogyasztása semmit sem változott). Tehát, a családi pótlék hiába több 130-130 forinttal, a számtanművelet végeredménye: a szülőeknek plusz 300 forintot kellett kiegészíteniük a gyerekek eltartására.

Új, mai helyzetre kivetített számtanpélda még nincs. Tudjuk, hogy a két gyerek után járó 980 forintos családi pótlékot 1983. július elsejétől 1200 forintra emelték fel (sőt, az egygyerekeseknek is odaítéltek 300 forintot, ami 6 éves korig jár). Ehhez jön még hozzá — ez év januárjától — a 70-70 forintos kiegészítés. Tehát, röpke fél év alatt a kétgyermekesek költségeihez havi 360 forinttal járul hozzá az állam. Csakhogy menet közben szépen mentek felfelé az árak, a legutóbbi intézkedések hatását ki-ki most kezdi felfogni, amikor kosarába teszi a drágább mirelitárut, konzervet, húst és a felvágottat...

Seres Marcellné: Ez egy folyamat, amely főként az alapanyagok drágulásából következik. Hát, hogy tudnám felvázolni, miként változik a közös és a családi háztartások mérlege? Emelkedik az üzemi ebéd ára, változik a gyerekek bölcsődei, óvodai, napközis díja, nehezebb, drágább lesz az üdülés.

Nyugdíjasok helyzete

Még egyszer visszakanyarodok a kutatóintézet korábbi, 1980-as felméréséhez: „A tervidőszak közepe felől felerősödött ár- és bérmozgások feszegetni kezdték tár-

sadalmi juttatási rendszerünk keretét. Különösen a gyermekes családoknál és a pótlólagos jövedelemmel nem rendelkezőknél jelentkeztek feszültségek. Az árak stabilitásával vagy csak lassú növekedésével számoló juttatási rendszer ugyanis főként náluk okozott gondot.” A tervidőszak szociálpolitikai intézkedéseit kényszerintézkedéseknek nevezte. Ma is azok: muszáj támogatni az ár-emelkedések által leginkább érintett rétegeket.

A családokat és a gyermeknevelést támogató társadalombiztosítási kiadások tavaly egymilliárd forinttal emelkedtek az előző évhez képest, összesen 21,3 milliárd forintot tettek ki. Ezeket s a későbbiekben szereplő legújabb, legfrissebb adatokat a SZOT Társadalombiztosítási Főigazgatóságától kaptam. A többlet alapvetően a családi pótlék felemeléséből jött össze. Mert az igazsághoz hozzátartozik, hogy immár évek óta kevesebb gyerek születik, ezért a kifizetett kiegészítések összege nem nő, hanem apad. A másik: csökkent a gyermekgondozási segélyt igénylők száma. Tavaly nyolcezerrel kevesebben éltek ezzel a lehetőséggel, mint 1982-ben. Bár ott vannak a kedvező intézkedések: a szükséges munkaviszonyt rövidítették, lehetőséget adtak a segélyezés melletti munkavállalásra, sőt, mi több, ma már indokolt esetben az apa is betöltheti az „anya” szerepét — még sincs fellendülés a kezdeti „otthonmaradási láz” leűtötte a bezárt-ság élménye, napjainkban pedig az életszínvonal megőrzése követel nagyobb erőfeszítést.

A nyugdíjasokra jut a pénzbeni juttatások java része, pontosan 75 milliárd forint. Felfoghatatlanul

nagy ez a szám, különösen annak, akinek két-három ezer forintnál több még sohasem volt a zsebében. Jelenleg 2 millió 215 ezer a nyugdíjasok, járadékosok száma, s köztük egyre több az alacsony jövedelmű, hiszen az átlag-életkor nő...

— Pedig, változott a nyugdíjminimum — mondják a Főigazgatóságon. — 1976-ban az ipari, öregségi nyugdíj 960 forint volt, most 2070 forint a minimum.

Először magam is meglepődtem. De aztán gyorsan hozzáteszik: nehogy azt higgyem, hogy ennél alacsonyabb nyugdíjat nem kézbesít a postás. Például annak, akinek az átlagkeresete még a 2070 forintot sem érte el...

Ez a terület aztán a rendeletek dzsungelje! Evék óta a statisztikai osztályon dolgozók is kénytelenek újra és újra utána nézni a megannyi előírásnak, nehogy valamit pontatlanul magyarázzanak el. Meg sem kíséreltem, hogy a kuzsa és szerteágazó rendelet rengetegében eligazodjak. Megelegszem annyival, hogy megértem: legnagyobb mértékben a legalacsonyabb nyugdíjakat emelték. Tehát, aki „lent” kezdte, az a mai napig pénzénél maradt. A vastagabb pénztárcájú nyugdíjasok másként éltek meg az elmúlt éveket: szép fokozatosan azon vették észre magukat, hogy bár járadékuk havi összege évről évre valamiképp — két százalékkal — emelkedik, de a nyugdíj vásárlóértéke csökkent.

Rendkívülien magas!

S végül néhány mondat a társadalombiztosítási kiadások harmadik csoportjáról, a táppénzről. Nem lepdöm meg a kérdéseimre kapott válaszon: továbbra is növekszik a kifizetett összege, 1983-ban majdnem egymilliárd forinttal volt több, mint a megelőző évben — összesen 9,2 milliárd forint. S ehhez még hozzájön a vállalatok terhére elszámolt 162 millió forint.

Ugyanis a táppénzfejelem megszilárdításáért 1977 januárjától a három napnál nem hosszabb betegség költségeit a vállalatok állják. Ezzel szeretnék volna csökkenteni az „árbetegségek” számát, ami sokszor arra jó, hogy jusson idő házépítésre, kertápolásra. De hiába, a kép évek óta nem nagyon változik!

Amikor arra kerül sor, hogy leírjam, mennyi a táppénzes napok száma, hibázok — rossz helyre teszem a tizedesvesszőt. A tévedés oka: hihetetlenül magas a szám! Tehát, tavaly 67,8 millió munkanap esett ki a termelésből. Átlagban naponta 258 ezer ember nem dolgozott.

Mi tagadás, köve hiszem, hogy mindenki indokoltan, jogosan ment betegállományba. És mind szívesebben eljászom a gondolat-tal: mennyivel jobb lenne, ha az ügyeskedőkre (a képzelt betegke-re) fordított kiadások átvándorolhatnának a rászorulóknak pénztárcájába.

Cseszák Gyöngyi

Az országgyűlés ipari és kereskedelmi bizottságának ülése

Cipő-panaszok

Az országgyűlés ipari és kereskedelmi bizottsága tegnap együttes ülésen megvitatta a bőr- és cipőipar, valamint a cipőellátás helyzetét. A Gorjanc Ignác elnökelvétel és Nyers Rezső részvételével tartott értekezleten ott volt Cservenka Ferencné, az országgyűlés alelnöke.

A képviselők is sürgették, hogy a négyezer hazai cipőmóddal nem csak a szakvásárokon lehessen találkozni. Kiss Imre (Borsod megye) választói hiányolják a gumicizmát és a kismamacipőt. Radnóti László (Somogy megye) a sertésbőr feldolgozásának nagyobb arányát sürgette, Tollár József

(Zala megye) pedig a szélesebb férficipő-választékot, és érdeklődött a bútorgarnitúrák bőralapanyag-ellátásáról. Többen fejezték ki aggodalmukat az iparág jövőjéről, mert szorít a munkaerő-gond. Özevgy Kovács Istvánné (Pest megye) a magánszektor egy-százalékos részesedésének növelését szorgalmazta. Csapó Jánosné pedig (Tolna megye) arról beszélt, hogy az árfolyamváltozások miatti alapanyagár-emelkedés az idej kritikus helyzetbe hozza az ipar-ágot.

Dr. Szabó Imre válasza között elmondta, hogy javaslatot dolgoz-

nak ki az iparági jövedelmek növelésére, ami egyben az előrehaladás feltétele.

A vitában felszóltak: Sándor József (Budapest), Nonák Pálné dr. (Heves megye), Herczeg Károly (Borsod), Mezei László (Budapest), Mokri Pál (Komárom megye), Komlóssy József, a Fogyasztók Országos Tanácsának elnöke, Csikós Pál, a Bőripari Dolgozók Szakszervezetének titkára, Láng Tibor (Budapest), Boros László (Budapest), Vilmányi Mária (Hajdú-Bihar), Weiszböck Rezsóné (Győr-Sóprón), Szabó Lajosné (Szolnok megye) és Neményi Endre, a KIOSZ elnöke.

Életmentőket tüntettek ki

Tudóstitónktól. A Minisztertanács Életmentő emlékéremmel tüntette ki Kiss János 45 éves mohácsi és Kovács István 28 éves bári lakosokat...

A Főinform jelenti

A Róbert Károly körút és a Lehel utcai csomópont átépítése miatt február 15-én megszüntetik a Lehel út 46-48. szám előtti gyalogátkelőhely jelzőlámpáját...

Ausztriai magyar hetek

Hétfőtől két héten át magyar heteket tart a „Loewa”, Ausztria egyik legnagyobb élelmiszer-áruház hálózata...

A HÉT FILMBEMUTATÓI

A hét filmbemutatói: Biciklitolvajok (felújítás); Futásod véget ér; Szupermodell; Te rongyos élet.

TANÁCS

Szeretők* 10, 12, 2, 3. hétre prol. Bacsó Péter filmjeiből: Nyáron egyszerű 16-án 4, 6, 17-én 4. Szerelmes biciklisták 18-19, 4, 6. Forró vizet a kopaszra* 20-án 4, 6. Ereszd el a szakállamat* 21-22, 4, 6.

A tanú 16-án és 18-22. este 8.

Magyar filmutárlat 17-én h6, 8: Külvárosi legenda.

VÜRÖS CSILLAG

Videómozsi 1. program: 16-án 6, 7, 17-én 6, f6, 18-án n2, f8, 19-én n11, h4, 5, 6, 21-én n6, f8. 2. program: 16-án h5, 8, 17-én 4, 18-án 5, 19-én h8.

CORVIN

18-19. de. f11, 22-én du. f3: Mesemozsi - Csupkeresztika (zenés mesejáték) + No megállj csak (mesefilmsorozat).

MOM MOZI

18-án de. 10: Vasárnapj játszódó + Az ezermester (mesefilmsorozat).

OLIMPIA

Nosztalgia sorozat - 19-én de. 10: Gázolás (m.). Az előadást követő műsor vendégei: Sütő Iren, Szuhay Balázs, Zongorán kiser: Orosz István, konferál: Moldoványi Akos és Spán Gábor.

HONVÉDEL KAMARATEREM

E: f3, f4, f5. Egy kis szórakozás (rövidfilm-összeállítás).

KINIZSI STÚDIÓMOZI

Tűzszekerek (mb. ang.) 16-án 3, f6, 8. Az éjszakának vége (mb. indiai) 17-én 3, f6, 8. Apárium (mb. ol.)**

A nőtanács ülése

Könyvek az életkulturáról

A Magyar Nők Országos Tanácsának elnöksége kedden ülést tartott a nőtanács székházában. Az ülésen Craveró Róbert, az Országos Tervhivatal elnökhelyettese tájékoztatást adott a népgazdaság ez évi feladatairól.

biakban is főleg a béke védelmét, a nemzetközi együttműködést és a tapasztalatcserét segíti elő. Több mű megjelentetését készítik elő. Ezek között lesz a nők helyzetét elemző könyv, orvosi, pedagógiai tanácsokat ismerető kötet. Dr. Rév Erika: A család védelme, a válások megelőzése című kötetében a házasságok felbomlásának leggyakoribb okait, a családi konfliktusok feloldásának lehetőségeit elemzi.

forduló nőgyógyászati panaszokról, megelőzésükről, a házasságra, az anyaságra való felkészülésről, a kulturált szexuális életéről írt dr. Hirschler Imre Nemcsak nőkről - nemcsak nőknek című könyvében. Már nyomdában van a pedagógiai sorozat következő kötete: Szabadi Ilona: Az irkafirkától az olvasásig című kötet, amely felhívja a szülők figyelmét, hogy a szépezzék, a kezűgyesség fejlesztése, az olvasás megszeretése tudatos, módszeres nevelőmunka eredménye lehet.

ALGÉRIAI VÁLLALKOZÁS.

Az Észak-dunántúli Közmű és Mélyépítő Vállalat dolgozóinak újabb csoportja utazott Észak-Afrikába. Így már közel 200-an dolgoznak Algériában négy takarmánykeverő telep építésén.

NDK AJÁNDÉKBOLT.

Alig hat hét alatt újították fel, s keddtől már ismét fogadja a vásárlókat Budapesten az NDK Kulturális és Tájékoztató Központ ajándékboltja.

GYÓGYSZERGYÁRTÁS HELYBEN.

A Csongrád megyei Tanács Végrehajtó Bizottságának keddi ülésén arról tárgyaltak, hogy miként fejlődött a tervidészekben a megye gyógyszerügyi hálózata. A legfontosabb beruhásként mintegy 55 millió forintot költséggel felépült a megye új gyógyszerügyi központja, irodákkal, modern laboratóriumokkal, gyógyszerkészítő, tablettázó, csomagoló gépekkel, eszközökkel, közössi létesítményekkel.

Nemzeti-számla

A felépítendő Nemzeti Színház cselekszámlájára közadakozásokból befizetett összegek az 1984. február 13-i állapot szerint:

Table with 2 columns: Hazaí befizetések: 16 020 888 Ft; Külföldi befizetések: 173 768 Ft; Összesen: 16 194 656 Ft

(A Nemzeti-számlára befizetett összegek után 10 százalék - a közérdekű célokra juttatott adományok mindenkori kamatánál egy százalékkal nagyobb - kamat jár.)

GYORS HÁZASSÁG.

Kerek négy-napi jegység után kedden Sydneyben megcsókolta Elton John, a világhírű angol rockstar. A boldog ara a 30 éves nyugatnémet Renata Blauel. Másfél éve ismerkedtek meg, amikor Renata részt vett a híres énekes egyik nagylemezének elkészítésében.

VADZSÁKMÁNYMERLEG.

Befejeződött a vadászati idény Bács-Kiskunban. Ezúttal apróvadból - főként góly, nyulból - kevesebb volt a terlet az előző évekhez. Ugyanakkor szarvasból és vadszínből többet kerestek kuskavégre.

HALÁLÁS GAZOLÁS.

Miskolcra február 15-én 25 éves gépkocsivező, taktaharkányi lakos tehergépkocsival elütötte Benó Gyuláné 77 éves nyugdíjas, miskolci lakost, és az idős asszony a helyszínen meghalt.

LENGYEL DIAVETITŐK.

Fotóikkal kiállítás nyílt kedden Budapesten, a Lengyel Tájékoztató és Kulturális Központban. A Labimex Külszolgálati Vállalat mutatja be mintegy 30-féle cikkből álló kiállítást, amelyeket magyar partnerek az OFOTERT ajánl megvételre.

IVÓVÍZ PRÜGYENBEN.

Borsod megyei Prügységben kedden műszakilag átadták a községi vízművet. A vízmű létesítéséhez a helyi termelőszövetkezet is jelentős segítséget nyújtott. Az ügynevezett közkifolyókán kívül bevezették a vizet a különböző intézményekbe, így az orvosi rendelőbe, az általános iskolába, s több családi házba is.

A tv-lottó nyerőszámai

A Sportfogadási és Lottó Igazgatóság közlése szerint a Budapestben megtartott tv lottósorsolás alkalmával a következő nyerőszámokat húzták ki: 7 10 35 45 62

Világjárás adományokért

Az ENSZ gyermekalapja, az UNICEF számára hétfőn világkörüli adománygyűjtő útra indult egy amerikai férfi. Brooke Knapp kétmotoros Gulfstream III. típusú repülőgépe Washingtonban szállt fel.

Lakásfelszerelési kiállítás

Több magyar vállalat is részt vesz a Párizs melletti Villepinte-ben rendezett nemzetközi lakásfelszerelési kiállításon. A magyar vállalatok hosszú távú piaci munkája 1983-ban a korábbinál nagyobb, 120 millió francia frank értékű magyar lakásfelszerelés exportjában jut kifejezésre.

A MADÁCH SZÍNHÁZ

Igazgatósága közli, hogy február 16-án, csütörtökön a Madách Kamarában a Fészkeljia előadása helyett a Galopp a Vérmező című darab kerül színpadra, a megváltozott jegyek és a 31-es berlet érvényes.

A BUDAPESTI MOZIK HETI MŰSORA

FEBRUÁR 16-TÓL 22-IG

18-án f4, h6, 8. Tizenkét dühös ember (mb. am.) f4, h6, 8. Előtte az élet (mb. fr.) 20-án f4, h6, 8. Hamburgi betegség (NSZK)** 21-én f4, h6, 8. Talán az ördög (fr.)** 22-én f4, h6, 8.

mel (l.)* Akadémia 20-22. h6, 8. Együttélés (m.)* Kultúra 20-21. n6, f8. Egy zsaru bőrért (mb. fr.)* Tény 17-19. n6, f8. Vasárnap 3-kor is. Egy zseni, két haver, egy balek (mb. ol.) Jókai 18-20. n6, f8. Előtte az élet (mb. fr.)* Kinizsi Stúdiómozzi 20-án f4, h6, 8. Az első nagy vonatrablás (mb. ang.) Palota 18-19. h3. Ereszd el a szakállamat* Tanács Magyar Filmek Mozi 21-22. 4, 6. Esküvő (mb. am.)* Cinkota 17-19. n6, f8. E. T. (A Földönkívüli) (mb. am.) Corvin f4, h6, 8, 22-én f5, h7, 9, 8. Hétre prol. Május 1. h9, 11, n2, f4, h6, 8, 9. Hétre prol. Tátra f4, h6, 8, 18-19. f2-kor is. Excalibur I-II. (Vér és mágia) (mb. ir.)* Bethlen f6. Csillag 20-22. 6. Haladás 17-19. f4, f7. Ikarus Műv. Közp. 15-án f6. Ez Amerika (am.)* Kossuth Kamaraterem 3, n6, f8, 18-19. 6, n9. Kabaré (am.)* Diadal 22-én f4, 6, f9. Éjszakai borsorkányok (sz.) Világosság 20-21. n6, f8. Az éjszakának vége (mb. indiai)* Kinizsi Stúdiómozsi 17-én 3, f6, 8. Eretnenek (mb. fr.) Csillag 17-19. 5, n8. Vasárnap h3-kor is. Nap 20-22. f4, h6, 8. Feher farkasok (mb. NSZK-jug.) Balassi 17-19. f4. A fej nélküli lovas (mb. sz.) Éva 20-22. f4. Fekete-szakáll szelleme (mb. am-ang.) Budafok n6, 18-19. 3-kor is. A festmény titka (mb. sz.) Balaton 20-22. f4. Fitzcarraldó I-II. (mb. NSZK) Béke XV. 18-19. 6. Flep, a róka (jap.) Ikarus Műv. Közp. 18-án de. 10. Hajr (am.)* Ugoeca h6, 8. Forró vizet a kopaszra* Tanács Magyar Filmek Mozi 20-án 4, 6. Futásod véget ér (mb. NDK)* Bátya f4, h6, 8. Gázolás (m.) Olimpia 19-én de. 10. Gyantán gyarkornok (mb. fr.) Diadal 19-én 11, n2, 20-án este 8. Gyilkosságok ok nélkül (sz.)* Palota 20-22. n6, f8. Tancsics (m.) Balaton 18-án de. 10. Hajr (am.)* Honvéd h10. Hamburgi betegség (NSZK)** Kinizsi Stúdiómozsi 21-én f4, h6, 8. Hanyatt-homlok (m.) Új Titkár Klubmozsi f4, h6, 8, 16-án f4, h6. Hare a vizen (mb. sz.) Landler Műv. Ház 16-án h4, h6. A 34-es gyors (mb. sz.) Nap 16-19. 8. A hegyi barlang titka (mb. sz.) Otthon 18-én 3. Hartugy tava (mb. sz.) Zuglói 16-19. f4. Hálózat

(mb. am.)* Diadal 17-én f4, 6, f9. Hét különleges megbízott (mb. sz.) Alkotás 8. A hentesegéd (csehszl.)* Béke XV. 16-17. n6, f8. Hét merész kaszkadőr (am.) Ikarus Műv. Közp. 20-án f6, f8. Hőfőher és rózsapiros (mb. NDK) Otthon 18-án 3. Hőfőherke és a hét löpve (mb. am.) Nap 19-én f10, f12. Hozsú szű vágta (ni-am.) Ipoly 20-22. f4, h6, Nap 16-19. f4, h6. Hozuhatag I-II. (mb. bolg.) Béke XV. 20-21. 6. Hugó, a viziló (m-am.) Kultúra 19-én 3. Hüvelyk Matyi (mb. am.) Kossuth Kamaraterem 18-19. 2, 4. Hüvelyk Panna (mb. jap.) Rege 19-én de. 10. Az idő urai (m.) Akadémia 18-án de. 10. Az inkák kincse (bolg-NSZK-sp-ol-peurui) Akadémia 20-22. f4. Jegesmedve a porondon (mb. rom.) Világosság 19-én 3. A jó, a rossz és a csúf I-II. (ol.)* Sport f4, f7. Job lázadás (m.)* Szikra Kamaraterem h4, 6, n9. Kabaré (am.)* Almásy téri Szabadidő Közp. 20-án 6. A kapitány kalandjai (mb. sz.) Otthon 20-21. n6, f8. Kémek a lokálban (Orült nők ketrece 2.) (mb. fr-ol.)* Almásy téri Szabadidő Közp. 20-án este 8. A kétélű ember (sz.) Bethlen 16-19. 3. Kína-szindróma (mb. am.)* Duna f4, 6, f9, 22-én f4, 6, 2. Hétre prol. Palota 16-19. 5, f8. Pest-Buda 20-22. 5, f8. A kis Muck története (mb. NDK) Lang Műv. Ház 20-án 3. Klute (mb. am.) Balaton h6, 8. Landler Műv. Ház 20-án h6, 21-én h4, h6. Széchenyi 16-17. h6, 8, 18-19. h5, 7. A kofa és a kőltő Gorkij Szovjet Filmek Mozi 16-án f4, h6, 8. (orosz nyelvű előadás.) Kóma (mb. am.)* Rege 18-19. f8. A korona elrablása, avagy újra a bosszúállók (mb. sz.) Bethlen 20-22. 3. Könnyű testi sértés (m.)* Kultúra 16-17. n6, f8. Tény 22-én n6, f8. Körhintó (m.) Rege 22-én este f8. A kristálycipellő Gorkij Szovjet Filmek Mozi 18-19. h6, 8. Kutyá éji dala (m.)* Bem f6, 8. Hétre prol. Külvárosi legenda Tanács Magyar Filmek Mozi 17-én h6, 8. Lola (NSZK)* Toldi Stúdiómozsi h9, 11, n2, f4, h6, 8. Hétre prol. Lolka és Bolka a Föld körül (l.) Pest-Buda 18-án f2, h4, 6, 19-én 3. A matróz, a kozák és a hamiskártyás (mb. sz.) Ady 17-19. f6, vasárnap n4-kor is. Béke XIII. 20-22. f4, h6, 8. Megbilincseltek (mb. am.)* Pest-Buda 16-17, és 19-én n6, f8. Tan-

csics 20-22. f4. Mese Szaltán cárról Gorkij Szovjet Filmek Mozi 17-19. f4. M1. búszke magyarok - A mi iskolánk (m.) Zrínyi 10, 12, 2, 4, 6, 8, 5. Hétre prol. Misi mokus kalandjai (m.) Bem 9, f11, 12, f2, 3, f5, 6. Rideg Sándor Műv. Ház 17-19. 4. Vasárnap 13-kor is. Neven: Senki (mb. fr-ol-NSZK) Madách 19-én 3. Széchenyi 20-21. f4, h6, 8. New York arnyai (am.)* Budapesti Műv. Közp. Kamaraterem 17-én este 8. Nick Carter, a szuperdetektív (mb. csehszl.)* Zuglói 18-án este 8. No megállj csak (mesefilmsorozat) Kossuth Kamaraterem 18-19, 10, 12. A nők városa I-II. (ol.)* Diadal 18-án f4, f7. Nyáron egyszerű Tanács Magyar Filmek Mozi 16-án 4, 6, 17-én 4. Nyomorultak I-II. (mb. NDK-ir.) Ipoly 16-19. f3, 6. Olaszok nyihetlen kalandjai Leningrádban (mb. sz-ol.) Telény 20-21. n6, f8. Olomidó (NSZK)* Almásy téri Szabadidő Közp. 20-án 4. Óz, a csodák csodája (mb. am.) Lang Műv. Ház 17-én f3. Óld meg a Sogunt! (mb. jap.)* Balassi 17-19. h6, 8. Örökmozsi (m.)* Diadal 21-én f4, h6, 8. Panda maci kalandjai (mb. jap.) Rideg Sándor Műv. Ház 20-22. 4. Pergőtűz I, rész 12. Pergőtűz II, rész 2. Pergőtűz III, rész 4. Pergőtűz IV, rész 6. Pergőtűz V, rész 8. Piedone Egyiptomban (mb. ol.) Olimpia 18-19. f2. A pilóta felesége (mb. fr.)* Fény 21-én h6. A postás mindig kétszer csenget I-II. (mb. am.)* Rideg Sándor Műv. Ház 17-22. 6. A préri (mb. rom-fr-ang.) Alkotmány 18-án de. 10. A profi (mb. fr.)* Bátya h9, 11, n2, 2. Hétre prol.

HORIZONT E: 16-18. és 20-22. f10, 11, f1, 3, f4, 8; Donald kacsa és a többiek (am.). Tv-filmek Tévematiné 19-én f10-től f6-ig óránként.

16-21. este 7-től folyamatosan: Mint oldott keve V-VII. ... és 22-én: Szerdal meglepetés!

FILMNOZEUM

Nyugaton a helyzet változatlan (am.) csüt., péntek, szombat, vas., kedd, szerda: f4, n2. Férjek (am.) csüt., szombat: f4, szombat: h6. Vasárnap f4, és h8. Lángok (mb. péntek du. 4 óra-ker. Filmtéka. Talpig úriember (am.) szombat du. f4 óra-ker. Az utolsó tánc Párizban (fr-ol.)* péntek: h6 és 8, szombat: 8 és n11, vas., kedd, szerda: este 8. Dekameron (ol.)* hétfő este 10.

Török gazdaság

Konvertibilitás a cél

Az elmúlt év decemberében hatalomra jutott új török polgári kormány eltökélt szándéka, hogy a lehető legrövidebb idő alatt talpra állítja az ország gazdaságát, amely már 1983-ban is a fellendülés jeleit mutatta. A nagyszabású gazdasági tervek végrehajtására bizonyos garanciát jelent a miniszterelnök, Turgut Özal személye, illetve közgazdasági szakismerete. A 6 nevéhez, illetve gazdaságpolitikájához fűződik az a tény, hogy 1980-82. között Törökországnak sikerült elkerülnie a csődöt, s a külföld szemében az ország ismét „szalonképessé” kezdett válni.

Két esztendővel ezelőtt Özal — még miniszterelnök-helyettesként — módszeresen látott hozzá a kivert gazdaság helyreállításához, a hitelezők bizalmának visszanyeréséhez. A szigorú gazdaságmegszorító intézkedések hatására folyamatosan javulnak a török gazdaság mutatói, s az ország egyre kevésbé tekinthető „Európa beteg emberének”. A választások révén hatalomra jutott Özal december végén átfogó gazdaságpolitikai programot hirdetett meg, amelynek az a célja, hogy a már megindult javulás állandósuljon.

A program középpontjában az infláció elleni harc áll. 1980-ban az áremelkedés még 107 százalékos volt, 1982-ben pedig már 25 százalék alá süllyedt, Tavaly ismét megközelítette a 40 százalékot, s a tervek szerint a pénzromlás mértéke 1984-ben nem haladhatja meg a 20 százalékot. Az infláció leküzdése érdekében a lekötött betétek kamatát decemberben 32-ről 52 százalékra emelték, hogy ezzel is ösztönözzék a lakosságot a takarékosagra. Ezzel egyidejűleg viszont kedvezményeket kaptak a hitelfelvevők — ösztönzendő a beruházásokat. Az infláció letörésének további eszköze a pénzellátás szabályozása, valamint a költségvetési deficit mérséklése. Ez utóbbi irányába hat az a bejelentés, hogy az állam mind kevésbé támogatja a veszteséges közéleti szektort, hiszen a deficittel dolgozó állami vállalatok finanszírozása komoly terhet jelentett a költségvetés számára.

Az özali gazdaságpolitika fontos eleme a fizetési mérleg egyensúlyának a helyreállítása. 1981-ben a folyó tételek hiánya elérte a 2 milliárd dollárt, a tervek szerint a deficit idén nem haladja meg a 300 millió dollárt.

A tervek szerint idén a török kivitelnek el kell érnie a 7 milliárd dollárt, tavaly az exportteljesítmény mintegy 5,7 milliárd volt. A fokozódó exportra a fizetési mérlegnek igen nagy a szüksége, hiszen 1983-ban 30 százalékkal csökkentek — 854 millió dollárra — a külföldön dolgozó török vendégmunkások hazautalásai. Márpedig ez az összeg nem elhanyagolható tényező az

ország fizetési mérlegében. (Érdeemes megjegyezni, hogy csak az NSZK-ban másfél millióra tehető a török vendégmunkások száma.)

Nem elhanyagolható feladat a munkanélküliek számának csökkentése sem. Hiába azonban az állástalanok számának mérséklésére irányuló özali intézkedések, ha Nyugat-Európából mind több török kényszerül hazatérni az ottani munkanélküliség miatt. Becslések szerint jelenleg a török munkaképes lakosság 20 százaléka nem rendelkezik otthon állással. Mindenesetre érdekes kísérletnek ígérkezik, hogy a török kormány egy időben akarja az inflációt és a munkanélküliséget mérsékelni.

Választási programjában a Haza Pártot képviselő Özal ígéretet tett még az elmaradt keleti területek fejlesztésére, a lakáshiány enyhítésére, valamint az életszínvonal javítására. A program végrehajtására — a tervek szerint — úgy kerül majd sor, hogy az állam korlátozza beavatkozását a gazdaságba, a szabadpiaci folyamatokba. A „központ” ugyan egy sor intézkedéssel ösztönzi a magángazdaságot, de végül is — hasonlóan a reagani gazdaságpolitikához — fő szabályozónak a piaci viszonyokat tekint.

Törökország továbbra sem mondott le arról a céljáról, hogy csatlakozzék a Közös Piachoz. A kapcsolatokban néhány éven át törés következett be, elsősorban a katonai utalóm miatt, amely nem volt elfogadható Brüsszel számára. A nyugat-európai gazdasági integráció néhány évvel ezelőtt befagyasztotta a csaknem 700 millió dolláros Törökországnak szánt hitelt.

A külgazdasági politika lényeges eleme, hogy Ankara az Egyesült Államok és a Közös Piac mellett szoros kapcsolatokra, együttműködésre törekszik a szocialista országokkal. (Ami a magyar-török gazdasági kapcsolatokat illeti: tavaly több magas szintű látogatásra és üzletemberdelegációk cseréjére került sor. Kidolgozás alatt állnak azok a kölcsönös javaslatok, amelyek túlmutatnak a hagyományos exporton és importon, és az új típusú együttműködést — kooperációt, vegyes vállalat, együttműködés harmadik piacokon stb. — szorgalmazzák.) Ennek ellentmond az a januárban bejelentett importpolitika, amely egyes vonatkozásokban mehezíti a szocialista országok bevitelét Törökországba.

A török üzleti körök nagy várakozással és bizalommal tekintenek az Özal fémjelzte gazdasági gazdasági program végrehajtása felé. A jelenlegi miniszterelnököt korábban kemény kezű, realista gazdaságpolitikusként ismerték meg, ezért nem tartják megvalósíthatatlannak azt a december végi bejelentését, amely szerint öt év múlva konvertibilitássá kell válnia a török lírának.

G. Gy. — Sz. P.

Csak szakembereknek!

A jövő technikája

Tudóstónktól. Érdekes kiállítás nyílik ma a Hungexpo kőbányai vásárcsopontjában. A düsseldorfi Massen and Partner ügynökség 12 NSZK-beli, USA, svájci és finn céget hozott el Budapestre, hogy élőjárási technológiái, módszereiket, műszereiket, orvostechikái berendezéseiket mutassanak be, illetve tartsanak ezekről külön előadásokat. Mint az Atrium Hyattban megtartott sajtótájékoztatón kiderült: ez a rendezvény nem a nagyközönség számára, nem is a látványosság kedvéért készült. Sokkal inkább azért, hogy egy-egy terület csúcstechnikáját megismertesse a magyar szakemberekkel.

De miről is van szó valójában? Arról például, hogy a hazánk-

ban részint először bemutatkozó cégek — így az USA-beli DRG International Inc. — piacot keresnek szívgyógyászati és diagnosztikai műszereinek, másrészt, a Magyarországon évtizedek óta pontos eladóként szereplő Hartmann and Braun cég új megrendeléseket szerezzen — energetikai, számítástechnikai műszereinek. Rajtuk kívül egy sor más cég kapcsolódni kíván a magyar kormányprogramok adta lehetőségekhez: energiatakarékos módszereket, szigetelő-rendszereket, takarmány- és hulladékanyagokat újrahasznosító berendezéseket kínálnak.

A kiállítás és az előadássorozat február 14. és 17. között várja szakember látogatóit Kőbányán.

Kötszergubanc

A Rico felmás helyzete — Se pénz, se munkaerő

Kevés vállalat van hazánkban olyan speciális helyzetben, mint a sok évtizedes hagyományokkal rendelkező Rico Kötszerművek. Az ország egyetlen, egészségügyi kötszereket gyártó üzeme ugyanis köteles minden megrendelésnek eleget tenni. Ellenkező esetben bíróság elé állítható, és ítélettel kötelezhető a rendszeres szállításra. Korántsem vonatkoznak azonban ilyen szigorú szabályok az alapanyag-, s a csomagolóeszközök szállítására. Így aztán a késedelmes szállítások időnként lehetetlenné teszik a bírói ítélet végrehajtását.

— Előfordult, hogy miután a Legfelsőbb Bíróság megtárgyalta és elküldte határozatát az Országos Anyag- és Árhivatalnak, valamint az Ipari Minisztériumnak, központi utasításra csak ezután kaptunk alapanyagot a kötszergyártáshoz — mondta Homoki Ferenc, a Rico Kötszerművek igazgatója. — Van, amikor a csomagolóanyag-hiány miatt kell leállítani a termelést. A Papíripari Vállalat például annak ellenére, hogy mi havi, ütemes szállítást kértünk, csak a negyedév utolsó napjára vállalt rendelést. A tavalyi negyedik negyedévi csomagolóanyag szállítását csak az idén, január 17-én kezdte meg. Készleteink idő közben kifogytak, és leálltunk a gyártástól. De említhetném akár a vérlazmaleszívó szereket is, amelyek gyártása azért húzódtott hosszú ideig, mivel partnerünk, az Egri Finommechanikai Művek nem tudott időben beszerezni speciális, élesített csövet.

Lesz-e alapanyag?

— A vattagyártáshoz is, már második esztendeje, csak központi utasításra kapunk alapanyagot, ugyanis a Nyergesújfalu Vizközgyárnak nem éri meg a gyártása. S mivel a vizközbe előállításra ráfizetéses, az év végén abba akarták hagyni a termelést. Már tavaly is 650 tonna tökécs importalapanyag behozatalára volt szükség a vattagyártáshoz. Most folynak a tárgyalások — felmerült, hogy esetleg közös beruházással korszerűsíthetnénk az alapanyaggyártást.

A kötszergyártáshoz azonban még mindig nem elég az alapanyag. Igaz, abban, hogy nem tudják fedezni az országos igényeket, a gyár véges kapacitása is közrejátszik.

Evente 31 millió négyzetméter kötszerre van szüksége az egészségügynek, ebből a Rico 27 mil-

ió négyzetméter is csak nagy nehézségek árán tud előteremteni. A nagyfokú létszámcsökkenés mellett számos intézkedést kellett hozni, hogy eleget tegyenek a megrendeléseknek. A belföldi alapanyaggyártó, a Fonalkikészítő Gyár az idén rekonstrukció miatt csak 18 millió négyzetméter szállít a tavalyi 21 millió négyzetméterrel szemben.

A kiesés pótlására most különböző kísérletek folynak. Felme-

termékeket csak az egészségügyi jóváhagyásával gyárthat.

Az idei szabályozóváltozások — a kösterhek növekedése — tovább nehezíti a korábban felvett hitelek törlesztését. 1977-ben az egészségügyi termékek gyártásának bővítéséhez 90 millió forint fejlesztési hitelt vettek fel. Az akkori szabályozók alapján még úgy tervezte a vállalat, hogy a képződő nyereségből négy éven belül visszafizeti a felvett hitelt. A szigorúbb szabályozók következményeként azonban a vállalati nyereség 40 százalékra csökkent, így a nyereségből képezhető alapok is jelentősen mérséklődtek. A tartalékalap felhasználásával tudták csak évről évre fizetni a hiteleket, ezért a vállalatnál évek óta a minimális szint-tartáshoz szükséges eszköz sem áll rendelkezésre. Még 35 millió forint tartozásuk van hátra, amelyet az idei nyereségből terveznek visszafizetni. 1984-re 65 millió forintos nyereséggel számolnak. Az elmúlt esztendőben — még nem végleges adatok alapján — 63 millió forintot ért el a vállalat. Vagyis azért a gondok ellenére nem vesztes a cég anyagi helyzete. A munkaerőhiány azonban itt is fékezi a lehetőségeket. Mig 1977-ben ezer fővel dolgoztak, akkori termelési értékük 826 millió forint volt, ma 700 emberrel egymilliórd forintot felülül termelési értéket álltanak elő.

Ingtag alapokon

A jelenlegi létszám megtartása sem könnyű. Ezért is kérték most a kísérleti bérszabályozásba való besorolásukat. Egy-egy kiemelt munkaterület bérezési rendszerének megváltoztatásával, a mozgóbérek szélesebb körű alkalmazásával kívánják anyagilag is vonzóvá tenni a céget. Ezenkívül a Produktorg szervezési vállalattal megállapodtak, hogy több lépcsőben felülvizsgálják a termelést. A hajdúböszörményi gyár egységben már jelentkeztek az első eredmények, s az új intézkedések hatására 15 százalékkal nőtt a termelékenység.

— A sok belső intézkedés ellenére sem túl biztatóak a Rico munkaerő-kilátásai. Az alacsony bérszínvonal — tavaly alig 51 ezer forint volt — és a három muszakos munkarend miatt nehéz újabb dolgozókat felvenniük. Így akár-hogy is nézzük, a kötszergyártás meglehetősen ingtag alapokon nyugszik.

B. Mezei Éva

rült, hogy a Sopronkőhidai Szövőgyártól vesznek körülbelül egymillió négyzetméter anyagot, amelyet a Pápai Textilművek fehéritene. Ennek az anyagnak a szélessége azonban a korábban használatos 120 centiméter helyett 140-145 centiméter. A szokványostól eltérő szélességű mullanyag feldolgozása azonban többletmunkával jár. Emellett tökécs importból akarnak az elmúlt évinél nagyobb mennyiségű alapanyagot venni, mégpedig oly módon, hogy tisztított, fehéritett fonodai hulladékok értékesítenek Olaszországban, cserébe kötszeralapanyagot, fehéritett mullszövetet vásárolnak. Ugyanakkor a Ramona új terméke, a Ramofix csőháló kötszer is mérsékli némileg a kötszerhiányt.

Előirt termékek

A vállalat speciális helyzete abban is tükröződik, hogy míg egy átlagos könnyűipari vállalat a divat változásához igazíthatja termékszerkezetét, s ennek megfelelően az árait, a Rico Kötszerművek nem válthatja fel jobban fizető áruval a mullpólyákat, támpóntokat, kötszereket. Termékeinek minőségét — az anyagösszetételtől kezdve a csomagoláslig — a VI. magyar Gyógyszerkönyv határozza meg, tehát új

Mai kommentárunk

Csavarzárás nyitó

Levelet kaptunk az Alkotó Ifjúság Egyesülettől, amelyben bemutatják legújabb ötletüket. Mindig szívesen adunk hírt az arra érdemes újításokról, különösképpen szívesen tesszük ezt, ha az Alkotó Ifjúság Egyesülés akcióiról van szó.

Ezúttal azonban kivételt teszünk. Igaz, régi probléma a csavarzárás üdítő és más üvegek kinyitása, belesorbult már kés, bicska, sajdult meg a kéz, tört le a köröm és hagyták el szánkat nem éppen illedelmes sóhajok — mégsem ebbe kellene befektetni az időt, pénzt, levélpapírt, postaköltséget.

Szó se róla, lehet, hogy az újfélé csavarzárás üvegnyitó megelőzi a baleseteket, talán vevője is akadna. Am nem más az, mint pazarlás az anyaggal, az energiával. Mint bizonyára kitalálták, az igazi megoldás az lenne, ha olyan üvegeket és kupakokat gyártana a magyar ipar, amelyeket egyszerűen, normálisan, balta és baleset nélkül ki lehetne nyitni.

— elek —

HORIZONT · HORIZONT · HORIZONT

Magyar részvétel a turisztikai világszalonon

A Magyar Országos Idegenforgalmi Hivatal izlelesen berendezett pavilonnal vesz részt a párizsi Turisztikai Világszalonon, amely az idegenforgalmi propaganda egyik legrangosabb seregszemléje. A magyar utazási lehetőségek iránt már az első napokban igen nagy az érdeklődés. A francia csoportos utazásainak megkönnyítésére a magyar hatóságok legutóbb bevezették, hogy a francia társasutazások részvevőinek nem kell útlevelel rendelkezniük, hanem a személyi igazolvány felmutatására is megkapják a magyar vízumot.

KGST-robotfejlesztés

Az idén mintegy 60-féle robotot fejlesztenek ki munkamegosztásuk keretében a szocialista országok — írja a TASZSZ hírügynökség a KGST-titkárságának közlésére hivatkozva. A szocialista országokban a robotizáció legfőbb célja a nehéz fizikai munka gépesítése, ezért — közös elhatározással — elsősorban a festő- és öntőrobotok gyártását helyezik előtérbe.

Acélkereskedelmi megállapodás hazánk és az EGK között

Meghosszabbították 1984-re is az EGK és Magyarország acélkereskedelmi megállapodását. Ennek értelmében a magyar vállalatok 360 ezer tonna acélterméket szállíthatnak ebben az évben az Európai Gazdasági Közösség országaiba. Ez megegyezik a tavaly engedélyezett mennyiséggel. Tényleges szállítások tavaly 240 — 250 ezer tonna körül alakultak, mintegy 70-80 millió dollár exportbevételt jelentettek Magyarországnak. Az EGK szigorúan korlátozza acélbehozatalát, Magyarországon kívül 13 másik szállító országgal, köztük szocialista országokkal van érvényben acélkereskedelmi megállapodása.

Kínai gazdasági adatok

A kínai statisztikai adatok szerint a gazdaság gyors ütemben nőtt tavaly, de a fogyasztás növekedése a kívánatosnál nagyobb volt — közölte Hszü Kang, a Kínai Állami Statisztikai Hivatal helyettes vezetője. A nehézipar 12, a könnyűipar 8,4, a gépgyártás pedig 20 százalékkal növelte termelését. Ezzel szemben a mezőgazdasági termelés kisebb mértékben, 5 százalékkal emelkedett.

Kiválasztani és megtartani

Felmentésemet kérem!

A napirend előtti bejelentés nem kellett semmilyen visszhangot a főváros I. kerületi Tanácsának legutóbbi ülésén. Sőt, mintha a szavazáskor a kezek kissé fásultan, rutinszerűen emelkedtek volna a magasba... Így vette tudomásul a testület egyik tagjának kérelmét, hogy — más városrészből költözése miatt — mentse fel megbízatása alól.

A tanács tehát aligha először döntött ilyen ügyben. S valóban: az 1980. évi választások óta hatvantagestületből nyolcan váltak ki, közülük csak egy elhalálozás miatt. A lemondások leggyakoribb indoka: betegség, külföldi munkavállalás, elköltözés. Őt helyet ugyan időközi választás keretében betöltötték, három tanácsot azonban, aki nemrégiben, gyors egymásutánban köszönt le, már nem lenne értelme a választásokig pótolni.

Vérvesszeség

Akárhogy is vesszük, a testületi tagság cserélődési aránya a Várnegyedben még mindig alatta marad a fővárosi kerületek 12,8 százalékos átlagának, sőt, Obuda 16 és a Rákospalota-Újpalota több mint 20 százaléka is képest szinte kedvezőnek mondható. De éppen a tanácsülésen szerzett benyomás alapján mégis Tóth Sándorné, az I. kerületi Tanács elnökét kérdeztük: vajon nem jelent-e egy-egy testületi tag távozása a tanácsi munka szempontjából bizonyos „vérvesszeséget”?

— De még mennyire! Mind az apparátusnak, mind a kerület többi politikai és társadalmi szervezetének külön gondot okoz az időszaki választások előkészítése, és lebonyolítása, nem szólva az utód kijelölésének felelősségéről. Ennél is nagyobb baj, hogy a választókerület hosszabb időre — olykor egy évig is — tanácsot nélkül marad. Ezért a gazdátlaná vált választókerületekben az idén — a szokásos beszámoló helyett — tanácsi vezetők tartanak lakossági fórumokat. Döccenők támadnak a fluktuáció folytán a testületi munkában is; a változó összetétel miatt, tekintettel az „újoncokra”, a ciklus derekán is sok mindent szinte elől kell kezdeni, újra megmagyarázni.

— Nem tehetnének-e az eddiginél többet a tanácsok megtartásáért? Ámbár kimutatásuk szerint a lemondások indoka alapos...

— Senkitől sem kívánjuk, hogy egészségében meggyengülve álljon tovább helyt, még kevésbé azt, hogy távoli munkára rendelve is választói körében éljen, nem is szólva a kerületből elköltözőkről. De éppen az utóbbiak között akadnak, akik szívesen vállalják a munkát, legalább a ciklus végéig — sok minden múlik tehát azon, ki hogyan viszonyul e tisztséghez. Azt sem mondhatnám, hogy valamennyi felmentés iránti kérelem indoka valóságos; az olykor személyi sérelmet leplez, esetleg meghátrálást a feladat elől. Megfigyeltük: egyik-másik beadvány közvetlenül azután érkezik, hogy az illetőt tapintatosan figyelmeztették törvényes kötelességére, például elmaradt beszámolójának megtartására. Elgondolkoztató ez még akkor is, ha — amint azt saját gyakorlatomból tudom — a tanácsotagság, a lakóterületi igények kielégítése és a testületi munka tényleg nagy megterheléssel jár.

A jelölés gyengéi

— Ezek szerint a lemondások révén részben a kevésbé alkalmas tanácsok távoznak?

— Ilyen megállapítás nem lenne helyénvaló. Hiszen a megmaradók, a túlnyomó többség sorában is vannak, akikről előbb-utóbb kiderül, hogy posztjukra nem mindenben rátermettek; különféle szóbeszédre ad okot a magánéletük, elemi jogszabálysmeretük sincs, egyáltalán nem, avagy helytelen szemlélettel képviselik választói érdekeit stb. Mindemellett változatlanul áll az, hogy a testületi tagok cserélődése káros a tanácsi munkára. Ezért ülünk le velük — a népfronttal közösen — ciklusonként többször is egyéni beszélgetésre. Sajnos, ez sem minden esetben jár a kívánt eredménnyel. S voltaképpen ilyenkor ütköznek ki a jelölésnél elkövetett hibák.

— Minek tulajdonítja ezeket?

— Elsősorban a túlzott statisztikai szemléletnek; a testület ajánlott összetételéhez mereven ragaszkodunk akkor is, ha annak nincs meg minden személyi feltétele. A másik ok ennél is keserűbb; köztudott ugyanis, hogy a tanácsotagság általában nem állnak sorba...

— Vár-e mindebben változást a módosított törvény alapján jövőre esedékes, új választástól?

— Feltétlenül. Szerintem ma jóval kevesebb lenne a gondunk, ha jobban éltünk volna a kettős vagy többes jelölés eddig is adott lehetőségével. Így most annál komolyabb leckével nézünk szembe. Új helyzetekkel, fogalmakkal kell megismerkednünk, amilyen például a póttanácsotagság. A törvény szerint tudvalevően póttanácsot az a jelölt, aki a leadott érvényes szavazatoknak legalább egynegyedét megkapta. Ez alapján véve nagyszerű, hiszen így — egy-egy hely megüresedése esetén — ritkábban kell majd időközi választást szerveznünk, addig is a helyettesítésről gondoskodunk. Ugyanakkor — s ezentúl már minden választókerületben! — számolnunk kell az emberi érzékenységgel is, mindjárt a jelölésnél. Hogyan fogadják majd például a több ciklust becsülettel végigszolgált tanácsot az, hogy alulmarad ellenjelöltjével, egy „kezdővel” szemben? Nem érzi-e majd magát bukottak még akkor is, ha a rá esett szavazatok alapján póttanácsot lett? Hát még, ha az sem?...

Közéleti előiskola

— Úgy rémlik, erről a „bukott ember” komplexusról már sok szó esett a lakóhelyi fórumokon.

— Igen, s eltökéltük, hogy a póttanácsotagságok nyomban bevonjuk valamelyik tanácsi bizottságba, tisztséget kínálunk fel nekik a népfront elnökségében, vagy más társadalmi megbízatással látjuk el őket. A lényeg az, hogy érezzék: mindenképpen szükség van rájuk a kerület közéletében! S ugyancsak számítunk azokra is, akik ugyan nem érték el a kellő szavazati arányt, viszont már a jelölés pusztán vállalásával bizonyították tetteikességüket. De a testületi fluktuáció mérséklése érdekében egyebet is szükségesnek tartunk. A kerület más vezető szerveivel összefogva, máris megkezdjük a kiszemelését: ki bizonyulhat lakó- vagy munkahelyi társadalmi tevékenységével alkalmasnak a jelölésre — hiszen a tanácsotagsághoz bizonyos közéleti előiskola kell. Fontos az is, hogy mielőbb tudjanak a velük kapcsolatos szándékokról. Elvégre a jelölőgyűlésen csak a kerület helyzetének, fejlesztési lehetőségeinek alapos ismeretében korteskedhetnek majd maguk mellett, tehetnek népszerűségüket megalapozó — mindemellett beváltható — ígéretek a választópolgároknak.

G. Szabó László

Információk, tanácsok, döntések

Mire jó a statisztika?

A statisztikákat lehet szeretni vagy nem szeretni, csak nélkülözni nem lehet a mai életben. Kiváltképp vonatkozik ez a tanácsokra. Egy jelentős fekszik előttem, aláhúzom benne a következőket: „A területi statisztikai információk rendszer szempontjából a Központi Statisztikai Hivatal (KSH) legfontosabb partnerei a megyei tanácsok.” Majd a kapcsolat kettősségéről olvasok: „A KSH és területi szervei által szolgáltatott információk legnagyobb fogyasztói a megyei tanácsok, nekik ugyanakkor információgyűjtő és információszolgáltató szerepük is van.”

Ennyi elég is bevezetőnek, amikor Barabás Miklóssal, a KSH főosztályvezetőjével leülünk beszélgetni. Azzal kezdem, hogy nézzük mindenképp a tanácsok adatfelhasználói igényeit.

A tervezés pillére

A tanácsoknak elsősorban a tervezésnél nélkülözhetetlenek a statisztikai adatok — hangzik a magyarázat. — Nyugodtan mondhatjuk, hogy a megyék öt-éves tervei javarészt a KSH, illetve területi igazgatóságaink adataira épülnek. Nagyjából két dolgot kell itt figyelembe venni. A tanácsi középtávú tervek egyrészt terület- és településfejlesztéssel foglalkoznak. E tekintetben főként a népszámlálás adatai, a népesség változásának mutatói, a foglalkoztatottságról tájékoztató információk jönnek számításba. A tervek másik része a tanácsi intézmények, vállalatok működésére, azok fejlesztésére vonatkozik. Ebben az esetben megint más adatigények jelentkeznek.

— Kérem, mondjon erről is valamit!

A két legfontosabb kérdés, amelyekre az adatokkal kell válaszolni: milyen a megye intézményi ellátottsága, s milyen lakossági szükségletek kell az intézményeknek kielégíteniük. Kórházokról, iskolákról, közművelődési és sportlétesítményekről, s felsorolni sem lehet, mi mindenről van szó... És az adatigények is eszerint alakulnak. Ezenkívül a tervezők azokat az adatokat sem nélkülözhetik, amelyek a megye nem tanácsi irányítású vállalatokról, szövetkezetekről tájékoztatnak. Mit és miből mennit termelnek, hány embert foglalkoztatnak, milyen az energiaszükségletük, a szállítási igényük, milyen a dolgozók kereseti lehetősége? — sorolhatnám.

— Az is kézenfekvőnek látszik, hogy a megyék nem szigetelődhetnek el határaikon belül, tehát lenni kell bizonyos kitekintésüknek a szomszédos megyékre, hovatovább országosan.

— Természetesen mi adunk országos adatokat is — így a válasz. — Ezenkívül adunk olyan információkat, amelyek az egyes megyéket a szomszédos, illetve a hasonló jellegű megyék helyzetéről, viszonyairól tájékoztatják. Például, hogy csak egyet

— Ezek után talán áttérhetünk a tanácsok adatgyűjtő, illetve adatfeldolgozó tevékenységére!

— Együttműködésünknek nagyon fontos része ez — hangzik helyeslően. — A statisztikai törvényből indulnánk ki, amelyet 1973-ban fogadott el az országgyűlés. A mi beszélgetésünk szempontjából most ez annyiból érdekes, hogy a törvény felhatalmazza a megyei tanácsok elnökeit, ha kell adatgyűjtéseket rendeljenek el, egyszersmind védi a tanácsokat a különböző „vadstatisztikák” készítésének kényszerétől. A tanácsok tehát a saját tevékenységükről és az irányításuk alá tartozó intézményekről szereznek be adatokat, feldolgozzák őket, majd továbbadják a minisztériumoknak, főhatóságoknak, illetve a KSH-nak. Könnyű megérteni, hogy ily módon az országos statisztikák kialakításában is jelentős szerepük van.

Így ésszerűbb

— Ne menjünk el az előbb említett „vadstatisztikák” dolga mellett.

— Erre valóban érdemes odafigyelni. Az egyes főhatóságok, kihasználva a tanácsok és a köztük fennálló bizonyos függőségi viszonyt, esetenként leiratí uton kérnek információkat. Ezzel tulajdonképpen akkor van baj, ha a kért információk más helyeken megtalálhatók. S van bizony, hogy megtalálhatók, nemegyszer éppen az adatkérő intézmény egy másik részlegénél, ügyintézőjénél. A KSH-nak célja és rendeltetése, hogy az adatszolgáltatást koordinálja.

— Mennyiben függ össze az eddig elmondottakkal, hogy az idén január 1-től a tanácsok gyűjtik és dolgozzák fel mindazokat a népmozgalmi eseményekről szóló statisztikai adatlapokat, amelyekkel eddig a KSH foglalkozott?

— Ezek az emlegetett népmozgalmi adatlapok a születési, halálozási, házasságkötési adatokat tartalmazzák. Korábban valóban hozzánk futottak be, s nálunk történt a feldolgozásuk. Tekintettel arra, hogy az állami népesség-nyilvántartás a tanácsoknál van, ésszerűnek látszott, hogy közvetlenül ők foglalkozzanak a népesség-nyilvántartás részét képező népmozgalmi statisztikával is. Így a tanácsi nyilvántartásokban nem lesznek időbeli eltérések, amelyek részben abból adódtak, hogy a népmozgalmi adatok közvetítésünkkel jutottak hozzájuk.

Témánk folytatására visszatérünk.

D. Kiss János

mondják, az aprófalvas megyéknek nyújtunk ilyen összehasonlítási lehetőséget. Külön vizsgáljuk ugyanakkor a főváros és a megyei városok körül kialakult agglomerációt, külön az üdülőkörzeteket.

Rangsor-mánia?

— A megyék, illetve települések fejlesztési elképzeléseit, tapasztalataink szerint, sokban befolyásolja a statisztikai rangsor. Helyenként annak alapján ítélik meg saját maguk ilyen vagy olyan vonatkozású fejlettségi szintjét, hogy a statisztika szerinti rangsorban hol tartanak. Mi erről a véleménye?

— A viszonyítás lehet hasznos, amennyiben tényleges lemaradásokra hívja fel a figyelmet. Mindamellett ennek a rangsorolásnak lehetnek, s vannak is buktatói. Nézzünk, mondjuk, egy várost, ahol kevés a kórházi ágyak száma, s így a település a kórházi ellátottságot tekintve a hasonló városok sorában meglehetősen hátul áll. Ennek a rangsornak nincs és nem lehet jelentősége, ha történetesen a szóban forgó várostól húsz kilométernyire van a megyeszékhely, ahol megfelelően nagy kórház működik, netán klinikák vannak. A rangsorokhoz tehát mindig mellé kell rendelni azokat a tényezőket, amelyek kialakulásukat befolyásolták, illetve befolyásolják.

Tatai előny

— Milyen tekintetben?

— Voltaképpen most érvényesítjük igazán az együttműködésnek azokat a formáit, amelyek az utóbbi, csaknem egy évtized alatt csirájukban már kialakultak. Eddigi gyakorlatunkban is igyekeztünk tapasztalataink birtokában egyengetni a hozzánk tartozó települések fejlődésének útját, segíteni őket önállóságuk csonkítása nélkül, szorosabbá tenni a testületeink közötti kapcsolatot. Am a járás idejéből még „megőriztünk” egyet és mást, ami hátráltatta a teljes egyenjóság és a mellérendeltségi elv érvényesülését. Továbbra is amolyan eligazítási jellegűek maradtak a városi vezetők megbeszélései a községekkel a soron következő feladatokról, a fejlesztési elgondolásokról.

— Mi jelenti a változást?

— Főként az egymásra utaltság fokozott felismerése, tetteiben is megnyilvánuló felelősségérzetünk a környékbeli lakosság színvona-

lasabb ellátásáért — hiszen túlnyomó többségük városunkba jár dolgozni. Azelőtt úgynevezett segítő ellenőrzésekre jártunk ki, amelyekről — annak rendje és módja szerint — jegyzőkönyv készült. Az ilyen — nem mindig kellemes hatást kiváltó — formákat ezentúl mellőzzük! Az eddiginél is gyakoribb találkozásaink inkább kollégialis — ha tesszük: baráti — látogatások, amelyeknek egyetlen célja a szakmai segítség, ahol — az szükséges. Megszüntek a „be-rendelés” ízü meghívások; a községi vezetők akkor és annyiszor keresnek fel minket, ahányszor valamilyen gondjuk miatt azt szükségesnek látják.

— Elég felkészült-e a városi apparátus erre a feladatra?

— Van még tennivalónk, ilyen elsősorban szervezetünk korszerűsítése. Mai, nyolcosztályos felépítésünket mielőbb át kívánjuk formálni a másutt már bevált, úgynevezett kisvárosi modell alapján.

G.

Minőségük a régi

A konfekció a vizsgálóasztalon — Szabályozási rendszerünk már világszínvonalú... (1.)

Az áru külleme, tartóssága, aprólékos megmunkálása nem csupán ipari kérdés — országunk fizetési mérlege függ attól, hogy exportcikkeink mennyire kelendők, és ennek egyik fontos összetevője, hogy milyen a minőségük. Ugyanakkor ettől el nem szakíthatóan része az életszínvonalnak, hogy amiért kiadjuk a pénzt, az silány vagy kitünő portéka, megéri-e az árát. Most induló két-ereszes sorozatunkban e témáról — a minőségről és annak ellenőrzéséről lesz szó.

A könnyűiparban, annak is textil- és konfekcióágában vizsgálódtunk. Ez a szakterület a Textilipari Minőségellenőrző Intézetnek, több mint három évtizede.

A József körüli vörös téglás házban dolgozó ötven ember sokféle dologgal foglalkozik: hatósági jogkörök lát el és szolgáltat is egyben. Új gyártmányok értékelését végzi, nemzetközi szabványokat ad, vitás ügyekben szakvéleményt nyújt, minőségügyi szempontból véleményezi a beruházási, fejlesztési terveket, a minőséggel kapcsolatban gazdaságossági számításokat végez. A munkát modern laboratórium és adatbank segíti.

Aki elégedett

Attól, hogy megállapítjuk egy-egy termékről, hogy rossz minőségű, a hiba még újratermelődhet — mondja dr. Aschner Gábor igazgató — Nekünk elemző módszerekkel kell az okokat feltárni, amikor a minőség-szabályozási rendszert felülvizsgáljuk. Módszereink iránt például az USA-ból és Japánból is érdeklődtek.

(Némi malíciával arra gondolok, mennyivel jobban örülnék neki, ha a magyar könnyűipar iránt érdeklődésnek ekkora hevességgel...)

Az első körben lényegében a terméket, a minősítés helyességét ellenőrizzük. A második körben a vállalat minőség-szabályozási rendszerét vizsgáljuk. Ezt javaslatainkkal megküldjük a cégeknek. Így történt ez a Fékonánál, a Szegedi Ruhagyárnál, a Bajai Finomposztónál és a győri Rábatextnél is.

Új gépekkel, korszerűbb technológiával a minőséget könnyebb javítani, de erre — gondolom — kevés a pénz...

Mi mindig az adott helyzetből indulunk ki, a meglévő berendezéseket vesszük figyelembe. Úgy vélem, a több szellemi ráfordítás, az ügyesebb szervezés, a minőségre inkább ösztönző béripolitika sokat segíthet.

Elégedett-e ön a magyar konfekció minőségével?

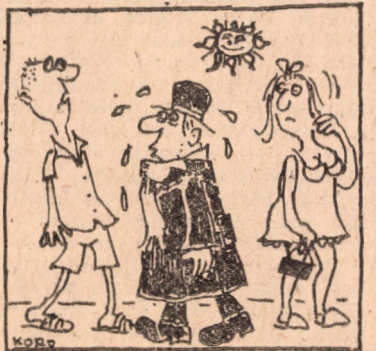
Általában igen. Az állami vállalatoknál javulás tapasztalható, amit bizonyít, hogy olyan cégeknek szállítanak, mint a márkás Guy Laroche vagy Cardin. Azt hiszem, a textilruházati ipar gyártmányfejlesztésével nincs gond, ezt bizonyítják a BNV-díjak is.

Bevallom, én nem osztom dr. Aschner Gábor optimizmusát.

Bár tény, Laroche vagy Cardin példája a könnyűiparban, ám a konfekcióiparunk nehézségeivel küzd, amelynek persze sok oka lehet, de nem hagyhatjuk ki ebből a minőségi gondokat sem. Ami pedig a BNV-díjakat illeti, nos, azok rangja — nem ritkán — itthon is vitatható. Az igazgató azonban érthetően elfogult, maga is tagja a BNV-díjakat kiosztó zsűrinek.

Ki viselheti?

A minőség persze sohasem általános fogalom — egy-egy szállítási szerződésben részletesen

paraméterekben határozzák azt meg. Kérdés, meg tudunk-e ezeket felelni?

Úgy vélem, nálunk igen szigorúak a minőségi szabványok. Sőt, olykor szűkebbek, a gyártási toleranciák, mint másutt. Az is pazarlás például, ha egy kelme súlyosabb, mint kellene, azaz, ráadásul ez utóbbi gyakran import, tehát devizát pazarlunk vele.

Nemcsak a gyárak minőségfejlesztési rendszerét vizsgálja a Texime, hanem egyes új termékeket is. Persze, attól még, hogy a laboratóriumban jól viselkedik egy holmi, lehet, hogy az életben elégtelent kapok.

Sokszor a gyakorlatban próbáljuk ki az újdonságokat. Többnyire intézetünk munkatársai vagy a termelő vállalatoknál dolgozók viselik a próbadarabokat.

Ingyen öltöztetnek? Ne irigyelje a viselőket! Olykor nyáron kell hordaniuk a téli holmit, mert hiszen az ipar legalább félévvel előbb gyártja a szezonárut.

Amennyiben igaz, hogy nyáron valaki télikabátot visel, akkor valóban nem irigylem a tesztelőket... De gyakran azt sem, aki saját pénzért hordja a lábat feltörő cipőt, a szűk karöltőjű kosztümkabátot, vagy a „szőrét”

hullató frottirköpenyt. Mindez gyakran nem a cipő- vagy a ruhagyár hibája — az alapanyag minősége a kulcskérdés. Ez derül ki Hajmási Józsefnének, a Budapesti Finomkötőtárugyár igazgatójének szavaiból is.

Tavaly annyira romlott a fonal, a nyersanyag minősége, hogy kétszerese volt a veszteség az azt megelőző évinek. Át kellett teljesen csévéltetnünk a fonalat. Márpedig mi az árainkban nem érvényesíthetjük ezt az anyagvesztést, úgyhogy ez rontotta a jövedelmezőséget.

Mégis, 38 százalékkal növelték egyik évről a másikra a tőkés exportot.

A hibás anyagrészeket természetesen el kell távolítanunk, ezekről már nem szerezhet tudomást a vevő. A fonalat szűrőpróbaszerűen, a nyers kelmét teljes egészében bevizsgáljuk. Tétélesen ellenőrizzük a kész terméket, a közbeeső technológiai folyamatokban újból szűrőpróbát alkalmazunk.

Gondolom, az igényes vevő megtartása szempontjából ez érdeke a gyárnak. De érdeke-e a munkásnak is?

A kötődében már régóta minőségi bérértéket alkalmazunk, keverve a darabbérral. A többi munkahelyen pontrendszer alapján osztjuk ki a minőségi prémiumot.

Es a méos miben érdekelt? Abban, hogy kevesebb hibát tárjon fel? Mert megessét ez már a magyar iparban...

Neki az a kötelessége, hogy jól pontozzon. És hogy így tette-e, az a kül- és belföldi vevőreklamációkból egyértelműen kiderül. — Az előbb egy amerikai céggel tárgyalt. Ok miképpen határozzák meg a minőséget?

A szó el sem hangzik

Ez a szó így el sem hangzik! Olyan részletek a paraméterek, a fonalösszetétel, az anyagfajta, a technológia meghatározása, hogy fel sem merül az esztétikai kivitelt és úgy, általában a minőség kérdése. Magától értetődik, hogy az áru nem lehet hibás, hanyag munka. Tudja, nagyon fontos a minőségellenőrzés — nem akarom lebecsülni sem a Ruházati Minőségellenőrző Egyesülést, sem a KERMI munkáját, de csupán azzal, hogy ellenőrizzük, nem emelkedik a nivó. Engedje meg, hogy régi vesszőparipámmal előhozakodjak. Közébe, de igaz: a minőséget, csúnya szakmai magyarsággal mondván, bele kell gyártani abba a blúzba vagy ruhába.

Már persze, ha belegyártják... A BFK ellenőrzési rendszere nem különlegesség, szinte valamennyi gyárban érdekelt ma már a munkás és az igazgató a jó minőségben. Mégis akad bőven munkája a kereskedelmi ellenőröknek, és nem ritka a vevőreklamáció sem. Erről cikkünk második részében olvashatnak.

Elek Lenke

(Folytatjuk)

Egy hét a világgazdaságban

Körben a dollár körül

Az elmúlt héten a legtöbbet emlegetett esemény valószínűleg az amerikai dollár hirtelen értékvesztése volt. Az árfolyamcsökkenés váratlanul nem volt tekinthető, abban az értelemben, hogy a paritásgrafikonok egyértelműen azt bizonyították: „ami felmegy, annak egyszer le is kell jönnie”. Most azonban a szakértők gondban vannak. Miközben ugyanis az amerikai valuta két hónapja nem volt ilyen alacsony szinten, mint most, csak olyan dolgok történnek, amelyek máskor éppen hogy erősítenék a dollárt.

Az USA gazdaságának teljesítményéről az elmúlt héten szinte csak „kiváló minősítést jelző” statisztikai adatok jelentek meg. Gyorsult az ipari termelés, több lakást építettek, javult a kapacitáskihasználtság. Normális körülmények között — mikor van olyan? — a dollárnak erősödnie kellett volna. Az igazság az persze, hogy néhány napi devizatőzsei mozgáshoz nem lenne szabad „konceptiót” vagy „ideológiát” fűzni. Vállalna valaki, hogy egy hal mozgása minden centiméterének megtalálja mozgatórugóját vagy ésszerű magyarázatát? A kísértesnek viszont nehéz ellentálni. A légtört figyelembe véve nem meglepő, hogy egyesek máris felvetették: a dollár „összeomlásáról” van szó.

Leadni a felesleget

Kétes értékű reakció lenne annak összeszámálása, hány alkalommal jósolták meg az elmúlt két évben a dollár esésének azonnali bekövetkeztét. Az, sem lenne célszerű, ha arra gondolnánk, hánször jelentették már be kommentátorok csak 1973 után az OPEC felbomlását és megszünését. Arra viszont indokolt figyelmeltetnünk, hogy egy deviza árfolyamának „akár jelentős mértékű gyengülése sem, feltétlenül „összeomlás”. Lehet ésszerű mértékű, indokolt „kiigazítás” is.

A dollárról neves amerikai közgazdászok és gazdaságpolitikusok azt vélik, hogy igazi értékénél 20–30 százalékkal többre tartják ma a döszdéken. Ha a dollár ezt a „felesleget” adja le, az alighanem javára válik a világgazdaságnak, hiszen egy feszültségforrással kevesebb lesz. Ha viszont ennél a szintnél a dollár tartósan lejjebb kerülne, úgy az egyik gond helyébe egy másik lépne, a túlértékelt valuta helyett az alulértékelt problémája foglalkoztatná a világgazdaságot. Ezt a második esetet lehetne szakmailag is „összeomlásnak” nevezni.

Ennek persze meglehetősen csekély a valószínűsége, hiszen a legtöbb gazdasági mutató alakulása ma az Egyesült Államokról fest kedvezőbb képet és nem Nyugat-Európaról. Nyugat-Európában napjainkban 19 millió munkanélküli van és számuk az

elkövetkező 12 hónapban — bár időközben megkezdődött a fellendülés — további egymillió fővel emelkedik.

Az Egyesült Államok és a Közös Piac közötti összehasonlítás hosszabb távon még kedvezőtlenebb kontinensünk számára. 1973–83 között az USA-ban 20 millió új munkahely jött létre miközben Nyugat-Európában ma kevesebb munkaalkalom van, mint 10 évvel ezelőtt. Mivel pedig a gazdasági növekedés üteme a tíz év alatt csaknem azonos volt (2,1 százalék az EGK-ban és 2,2 százalék a tengerentúlon), joggal adódik a következtetés: a két régió a növekedés eltérő modelljét valósította meg. Mig az Egyesült Államok ugyanazt a pályát 20 millió új foglalkoztatottal járta be, a tíz év alatt keletkező személyi jövedelem nyilvánvalóan az újak között is megosztott. Nyugat-Európa viszont nem hogy újaknak nem nyújtott lehetőséget, hanem az 1973-ban meglévő helyek némelyikét is megszüntette.

Egy másik adatsor viszont azt az arát mutatja meg, amit az Egyesült Államoknak — a 20 millió munkahelyért „fizetni” kellett. Mig a tengerentúlon a munkatermelékenység éves átlagban csak 0,3 százalékkal javult, az EGK-ban ugyanezen időszakban 2 százalékkal növekedett. Az USA-nak továbbá a több munkahelyért stagnáló életszínvonalal is be kellett érnie, míg kontinensünk nyugati felén a dolgozók — pontosabban azok, akik munkához jutottak — javuló realbérral számolhattak.

Erdemes megemlíteni, hogy „normális időszakban” a foglalkoztatottság éppen azokban az ágazatokban nő a leggyorsabban, ahol a termelékenység is a legnagyobb ütemben javul. A hetvenes évek azonban nem az egészséges növekedésnek, hanem a fájdalommal és a feszültségekkel járó kiigazításnak volt az időszaka. A brit textiliparban például az elmúlt években érezhetően javult a versenyképesség és 1980 óta az egy foglalkoztatott-ra jutó termelés 25 százalékkal nőtt. Ez az egyik oldal. Ezzel párhuzamosan például a legnagyobb textilipari gyár, a Courtaulds 1979 óta 43 százalékkal mérsékelte dolgozóinak számát.

Nem homogén

A fentiek ismét megerősítik, hogy a fejlett tőkés országokat aligha lehet homogén tömbként kezelni. Természetesen igaz, hogy 27 millió munkanélküli az OECD-régióban komoly társadalmi gondot jelent. De a probléma súlya Nyugat-Európában és a tengerentúlon mégsem teljesen azonos. Az Egyesült Államokban jelenleg a munkanélküliségi ráta és a munkanélküliek száma egyaránt csökken, ugyanerről a jelenségről az EGK-ban nem beszélhetünk.

Gonda György—Szentgáli Péter

Két minisztérium közös pályázata

Formatervezett termékek

Formatervezési pályázatra benevezett termékekből nyílt kiállítás hétfőn az Ipari Reklám és Propaganda Vállalat Rákóczi úti bemutatótermében.

Müller István, az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság elnökhelyettese, az Ipari Formatervezési Tanács elnöke megnyitójában elmondotta: a pályázatot ötödöszer írta ki az Ipari Minisztérium és az Építésügyi és Városfejlesztési Minisztérium. Az elmúlt években fokozatosan nőtt az érdeklődés, a mostani fordulóra már 94 pályázó 160 munkáját küldte el. A szakmai zsűri — műszaki, gazdasági és formatervező szakemberek már megkezdtek az értékelést, amelynek alapján az

Ipari Formatervezési Tanács tesz javaslatot a minisztériumok vezetőinek a pályázat kivívójainak odaítélésére. A szakmabeliek mellett a formatervezés iránt érdeklődők is beleszólhatnak az értékelő munkába. Ez a célja a kiállításnak, amelyen ezúttal az Ipari Minisztériumhoz tartozó vállalatok pályaműveit, nagy terjedelmű gyártmányok esetén azok dokumentációját tekinthetik meg az érdeklődők.

A kiállítás az Ipari Reklám és Propaganda Vállalat Rákóczi út 57. szám alatti bemutatótermében naponta 10-től 16 óráig, szombaton 10-től 13 óráig tart nyitva. (MTI)

Az ÁGKER jó éve

A mezőgazdasági termelés mintegy 20 százalékat adó állami gazdaságok értékesítési és anyagbeszerzési tevékenységét segíti az ÁGKER Kft. A társaság tavalyi munkájáról, s idei tennivalóiról tartottak hétfőn sajtótájékoztatót a Kft vezetői az állami gazdaságok központjában.

Az ÁGKER jó évet zárt, az általa forgalmazott áru értéke elérte a 22 milliárd forintot, ami 10 százalékkal haladta meg az előző évit. Legnagyobb arányban a borforgalmazás növekedett, összesen 24 százalékkal, javult az export teljesítménye.

Az idén a forgalom további, mintegy 6,6 százalékos növelését irányozták elő. Ezért több helyen is bővítik a termelőkapacitást. (MTI)

Újabb mozgóboltok

Kereskedik — a fuvarozó

Hidegség, Gyuró, Dénesfa, Cirok. Apró kis falvak Győr-Sopron megyében. A mai naptól kezdve örömhírről szolgálhatunk az itt élőknek: megkezdí útját a helyi élelmiszer és vegyiáru nagykereskedelmi vállalat, valamint a Belkereskedelmi Szállítási Vállalat legújabb mozgóboltja.

Nem először irunk-hallunk az autóbusz-üzletekről, amelyek oda is elviszik az árut, ahol nem érdemes üzletet építeni. Eddig többnyire a tanyás megyékben járták a vidéket az áfész-ek mozgóboltjai. A BSZV mozgóáruudai új feladatot teljesítenek. Szaküzletek ezek, a nagykereskedő ugyanis szeretné megismertetni teljes kínálatát, új cikkeket az itt élőkkel is.

Május végéig már tizenegy

mozgó boltot mondhat magáénak a Belkereskedelmi Szállítási Vállalat, amely felkereste ötletével az ország különböző nagykereskedőit. Bizonyára megérte neki, hogy használt buszokat vásároljon a BKV-tól és azokat átalakítsa. Megéri az akció az értékesítőnek is, hiszen eddig ismeretlen áruit eljuttathatja a vásárlóhoz, akik a megye más üzleteiben is keresni fogják.

Mindenki mást csinál? A szállító, a nagykereskedő mozgó boltot nyit? Igen, így szinosedik a paletta. Nyáron a balatoni kempingekben állnak majd meg a mozgó boltok. Ide aztán tényleg nem érdemes a három hónapra új üzleteket építeni.

— elek —

Párhuzamos kísérletek

Intenzív munka a Szaljuton

Tizenkét napot töltött már a Szaljut 7. űrállomás fedélzetén *Leonyid Kizim, Vlagyimir Szolovjov és Oleg Atjkov*. A három szovjet űrhajós ismét működőképes állapotba hozta a hosszú időn át automatikus üzemmódban keringő űrállomást és hozzájárult a kutatási feladatának végrehajtásához. Már el is készítették az első fényképfelvételeket a Szovjetunió távol-keleti és tengeremléki területeiről.

Mint *Viktor Blagov*, a földi repülésvezető helyettese a három űrhajós munkájáról a *Pravda* munkatársának nyilatkozva elmondta, a földi irányítás a korábbiakhoz képest valamelyest növelte a Szaljut 7. jelenlegi lakóival szemben támasztott követelményeket. A mostani út egyik célja ugyanis az, hogy hatékonyabbá tegye az űrállomáson végzett munkát. Ezért a napi munkaidőt nyolc és fél órára növelték. Reggelente mintegy fél órán át tart a kutatásokra, tudományos kísérletekre való felk-

szülés és ezt hat óra produktív munka követi. Esténként az űrhajósok két órát szánnak rá, hogy alaposan megismerkedjenek a másnapi kutatási programmal, előkészítsék végrehajtását. Mivel most hárman tartózkodnak az űrállomáson, lehetővé vált a munka olyan megosztása, hogy párhuzamosan egyszerre több kísérletet is végezzenek. A hatékonyság érdekében — akárcsak az előző két szovjet űrrepülés esetében — a mostani személyzetnél is nagyobb blokkokra osztották a kutatási programot.

Ha segít is társainak, *Oleg Atjkov* kutatóűrhajósok valamelyest eltér a feladata *Kizimétől* és *Szolovjovétól*. Orvos lévén mindennap ellenőrzi a személyzet egészségi állapotát, figyelemmel kíséri szervezetük reagálását a súlytalanság körülményeire. Jelenléte az űrállomás fedélzetén sokkal hatékonyabbá teszi az űrrepülés orvosi biztosításával foglalkozó földi csoport munkáját is. (MTI)

Küldöttség utazott Nicaraguába

A Sandinista Nemzeti Felszabadítási Front és a nicaraguai kormány meghívására *Ernszt Antalnak*, az MSZMP Központi Bizottsága tagjának, a *Csepel Vas-és Féművek MSZMP bizottsága* első titkárának vezetésével vasárnap küldöttség utazott Managuába, hogy részt vegyen *Augusto Cesár Sandino*, a nagy nicaraguai szabadsághős halálának 50. évfordulója alkalmából rendezendő ünnepségeken. (MTI)

Emlékezés

A francia ellenállás magyar mártírjaira, *Békés (Glasz) Imrre*, *Boczor József*re és *Elek Tamásra* emlékeztek hétfőn a Magyar Ellenállók, Antifasiszták Szövetségében.

Rostás István, a szövetség elnökségének tagja, a francia antifasiszta mozgalom egyik szervezője szót a 40 évvel ezelőtt kivégzett 23 partizánról, akik között örmény, spanyol, lengyel, román és magyar nemzetiségűek is voltak. 1944. február 17-én rendezte meg perüket a fasiszta bíróság, amelynek során az ellenállók vádlottból vádlóvá léptek elő: a német megszállók és az őket kiszolgálók fejére olvasták a francia nép ellen elkövetett bűneiket, bár jól tudták, hogy halál vár rájuk. 1944. február 21-én végezték ki őket.

Az ünnepség kötetlen baráti beszélgetéssel ért véget, melynek során a volt ellenállók, partizánok emlékeztek az egykori harcokra. (MTI)

A Videoton mérlege

Negyvenöt piacon

A Videoton Ipari Kereskedelmi Rt. munkájáról a vállalat vezetői hétfőn sajtótájékoztatót tartottak a Nyóvotel-szállóban.

Molnár Ottó igazgató elmondta, hogy a Videoton Rt-t 1969-ben két termelői vállalat, a Videoton Rádió- és Televízió Gyar és a Budapesti Rádiótechnikai Gyar hozta létre, majd 1973-ban a Magyar Optikai Művek is csatlakozott hozzá. Igen jól bevált a termelő és a külkereskedők együttműködésének ez a formája. A közös érdekeltég révén az elmúlt évtizedben sikeresen összehangolták a kereskedelmi munkát a fejlesztők és a gyártók tevékenységével. Valamennyi szocialista országban jól működő kereskedelmi-műszaki bázist hoztak létre, Finnországban és az NSZK-ban irodát tartanak fenn, Londonban pedig közös vállalatot alapított a Videoton Rt.

A Videoton Rt. forgalma 1969 óta tizennegyszeresére emelkedett és 1983-ban elérte a hétmilliárd forintot. A tagvállalatok termékeit 45 piacra exportálják. (MTI)

Szerszámgépek bemutatója

Nyitott kapuk címmel nagyszabású szerszámgépipari kiállítás nyílt hétfőn a Szerszámgépipari Művek esztergomi marógépgyárában. Az ötnapos rendezvényt a Magyar Szerszámgépgyártók Szövetségének tagvállalatai — a SZIM és a Csepeli Szerszámgépgyár — a Technoimpex Kereskedelmi Vállalattal közösen szervezték meg. A gyári gépbemutató a legújabb elektronikus (CMC) vezérlésű szerszámgépek, megmunkáló központok láthatók. Kiállítanak azek a vállalatok is, amelyek a korszerű vezérléseket készítik, így az Elektronikus Mérőműszerek Gyára és a Vilati. A kiállításon működés közben láthatók a különböző szerszámgépek. Egy-egy műszaki újdonságról előadásokat is tartanak. A bemutatóra sok száz vendőt hívtak meg, köztük külföldieket is, főleg Ausztriából és az NSZK-ból. (MTI)

Levél a stockholmi konferenciához

Hívők a bizalom erősítéséért

Az Országos Béketanács egyházközi békebizottsága és katolikus bizottsága hétfőn levelet intézett a Stockholmban ülésező európai bizalomerosztó és leszerelési konferencia résztvevőire.

A levél egyebek között hangsúlyozza: „A Magyarországon működő egyházak és vallásfelekezetek nagyra értékelik és rendkívül szükségesnek tartják a konferencia fázisait. Az utóbbi időben ugyanis aggasztó méreteket öltött a nemzetközi feszültség, s ez veszélyezteti a világ békéjét, az emberiség életét. Szent meggyőződésünk, hogy

minden jóakarató ember áhítja az enyhüléshez és a leszereléshez vezető út megtalálását, de ez az út csak a népek közötti bizalom elmélyítésével válik járhatóvá. Az a reményesség él szívünkben, hogy a vallásos emberek hitük-ből fakadó felelősséggel hozzájárulhatnak a bizalom erősítéséhez. A magyarországi hívők is egyetértésükről és támogatásukról biztosítják a földrésznük biztonságáért, békéjéért munkálkodókat, hogy a nemzetközi tárgyaló feleket. Fázisokról, eredményes munkájukra nagy várakozással tekintünk.” (MTI)

A WHO szakértői tanácskozása

Az ivóvízkészletek védelme

Az Egészségügyi Világszervezet, a WHO egyik együttműködési centruma a Vizgazdálkodási Tudomány Kutató Központ, a WHO koppenhágai irodájával közösen ötnapos szakértői tanácskozást szervezett Budapesten a parti szűrésű kutak vízkészleteinek védelmében szükséges teendőkéről. *Varga Miklós*, az Országos Vízügyi Hivatal elnökhelyettese és *dr. Gregory Watters*, a WHO európai főigazgatójának képviselője hétfőn nyitotta meg a tanácskozást, amelyen kilenc ország — Ausztria, Bulgária, Csehszlovákia, Hollandia, Jugoszlávia, Magyarország, az NSZK, Románia és a Szovjetunió — szakemberei vesznek részt.

Magyarország különösen érdekelt a parti szűrésű kutak vízkészleteinek védelmében, mert az ország ivóvíztermelésének majd-

nem a felét a folyók mentén telepített kutakból szerzi be. Európa legnagyobb parti szűrésű kút-hálózatával dolgozó vízmű pedig Budapesten működik, s naponta hozzávetőleg egymillió köbméter ivóvizet szolgáltat. A magyarországi helyzetképről *Benek Pál*, a VITUKI Vízminőségvédelmi Intézetének igazgatója tájékoztatta a tanácskozás résztvevőit.

Az ötnapos tanácskozáson a külföldi szakértők is beszámoltak a Duna és a Rajna mentén végzett hidrológiai, geológiai és vízminőségi kutatásaik eredményeiről. A tapasztalatok összegzése alapján közös ajánlást dolgoznak ki a parti szűrésű kutak vízkészleteinek fokozottabb védelmére és ésszerű hasznosítására. (MTI)

SZEMÉLYI HÍREK

Tanácsi területen történt személyi változások

LANTOS JÓZSEF, a **Baranya megyei Tanács V. B.** művelődési és szociális vezető-helyettese, megyei főtanácsos 1983. december 31-i hatállyal nyugállományba vonult.

Mór város Tanácsa KALDI BELÁT 1984. január 1-i hatállyal megválasztotta a tanács elnökének. 1931-ben született, iskolai végzettsége tanárképző főiskola, szakképzettsége tanár.

A **Nógrád megyei Tanács HAJCZINGER GYÖRGYÖT**, a megyei tanács V. B. mezőgazdasági és élelmiszerügyi osztály vezetőjét felmentette munkaköréből.

A tanács **HALAJ IGNAČOT** 1984. január 16-tól kinevezte a V. B. mezőgazdasági és élelmiszerügyi osztályvezetőnek. 1945-ben született, iskolai végzettsége agrártudományi főiskola, szakképzettsége mezőgazdasági mérnök.

Balassagyarmat város Tanácsa DR. VASS MIKLÓST — nyugállományba vonulására tekintettel — felmentette munkaköréből.

DR. GYÖRI SÁNDORT 1984. január 1-i hatállyal megválasztotta tanácselnöknek. 1929-ben született, iskolai végzettsége jogtudományi egyetem, szakképzettsége jogász.

DR. NAGY ÁRPÁD, a **Szabocs-Szatmár megyei Tanács V. B.** személyzeti és oktatási osztályvezető-helyettese, megyei főtanácsos, 1984. január 31-i hatállyal nyugállományba vonult.

Tiszafüred város Tanácsa RENTE FERENCET 1984. január 1-i hatállyal megválasztotta tanácselnöknek. 1941-ben született, iskolai végzettsége egyetem, szakképzettsége mérlegképes könyvelő.

Balatonfüred város Tanácsa DR. ADÁM ISTVÁNT 1984. január 16-tól megválasztotta a tanács elnökének. 1932-ben született, iskolai végzettsége jogtudományi egyetem, szakképzettsége jogász.

Balatonalmádi városi jogú nagyközségi Tanács 1984. január 1-től RACZ ISTVÁNT megválasztotta a tanács elnökének. 1936-ban született, iskolai végzettsége főiskola.

Ajka város Tanácsa SCHWARCZ BELÁT 1984. január 16-tól megválasztotta a tanács elnökének. 1950-ben született, iskolai végzettsége közgazdaságtudományi egyetem, szakképzettsége közgazdász.

Süveg város Tanácsa DR. NAGY ISTVÁNT 1984. január 1-től megválasztotta a tanács elnökének. 1928-ban született, iskolai végzettsége jogtudományi egyetem, szakképzettsége jogász.

Zirc város Tanácsa KISS LÁSZLÓT 1984. január 1-től megválasztotta tanácselnöknek. 1942-ben született, iskolai végzettsége főiskola, szakképzettsége gépészmérnök.

Letenye városi jogú nagyközségi Tanács DR. CSONDOR GYULÁT 1984. január 1-től megválasztotta tanácselnöknek. 1928-ban született, iskolai végzettsége jogtudományi egyetem, szakképzettsége jogász.

A Minisztertanács Tanácsai Hivatala elnöke

DR. LUKÁCSY ROBERT főtanácsost — nyugállományba vonulása miatt — 1983. december 31-i hatállyal felmentette munkaköréből.

DR. PUSZTAI FERENC főosztályvezető-helyettesnek és **DR. HORVÁTH ALBERT** osztályvezetőnek 1984. január 1-től főtanácsosi címet adományozott. **DR. PUSZTAI FERENC** 1926-ban született, iskolai végzettsége közgazdaságtudományi egyetem, szakképzettsége közgazdász, dr. **Horváth Albert** 1927-ben született, iskolai végzettsége jogtudományi egyetem, szakképzettsége jogász.

A külkereskedelmi miniszter

DR. NÁRAI PÉTERT, a genfi kereskedelmi kirendeltség I. osztályú kereskedelmi titkárat 1984. január 15-étől a titkársági és jogi főosztály jogszabályalkotó osztályára osztályvezetőnek kinevezte. 1942-ben született, iskolai végzettsége Állam- és Jogtudományi Egyetem, Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem, szakképzettsége jogtanácsos, okleveles közgazda.

A külkereskedelmi miniszterhelyettes

HEGEDŰS BELÁT, a moszkvai kereskedelmi kirendeltség I. o. kereskedelmi titkárat 1983. december 1-ig elvált kinevezte a Szovjetunió és Európa kivüli szocialista országok államközi főosztályának összefoglaló osztályára osztályvezetőnek. 1931-ben született, iskolai végzettsége Külügyi Akadémia és közgazdasági egyetem külkereskedelmi szak, szakképzettsége közgazda.

KALLAI JÓZSEF miniszteri tanácsost nyugállományba vonulása miatt 1984. február 1-ig felmentette a fejlődő országok államközi főosztályán betöltött osztályvezető-helyettesi munkaköréből.

KOBOSI PÉTERT 1984. február 2. napjával az Európán kívüli szocialista országok államközi főosztály szovjet viszonylatú anyag- és fogyasztási cikkek export-import osztályára osztályvezetővé kinevezte. 1949-ben született, iskolai végzettsége Budapesti Műszaki Egyetem, Gépészmérnöki Kar, Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem, szakképzettsége gépészmérnök, mérnök-közgazda. Kinevezését megelőzően az Egyesült Izzólampa és Villamosági Rt. osztályvezetőjeként dolgozott.

A Magyar Kereskedelmi Kamara főtitkára

DR. DEÁK SÁNDORT 1984. január 16-i hatállyal a kereskedelemtechnikai osztály osztályvezetőjévé kinevezte. 1927-ben született, iskolai végzettsége Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem, külkereskedelmi szak, szakképzettsége okleveles közgazda. Kinevezését megelőzően a kereskedelemtechnikai osztály főmunkatársa volt.

SIMON JÓZSEFNÉ DR.-T 1984. január 15-i hatállyal a kereskedelemtechnikai osztály vezetése alól felmentette; **DR. SATILER TAMÁS** osztályvezetőt, kamarai tanácsost, 1984. január 31-i hatállyal nyugdíjba vonulására tekintettel, beosztásából felmentette.

Közös otthonunk

A lakosság a kerületekért

Az elmúlt évben tovább élénkült az állampolgárok tettekeszsége, mind többen vettek részt kerületük szépítésében — állapította meg hétfői ülésén a Hazafias Népfőtestület elnöksége. A tanácskozáson áttekintették az 1983-as fővárosi társadalmi munkaköri eredményeit.

Révfalvi Csaba, a budapesti néprontbizottság titkára előljáróban rámutatott: 1983-ban lakossági összefogással több mint 750 millió forint értékű munkát végeztek el a kerületekben. A növekedés aránya imponáló, 1982-ben tavaly „csupán” 600 millió forintot könyvelhettek el.

Kimagasló eredmények születtek a VII., X., XV., XVII. és a

XIX. kerületben, ahol a helyi tanácsok, a társadalmi és tömegszervezetek kezdeményezésére — a vállalatokat is mozgósítva — rendet teremtettek az üzemek telepein.

A testület ezután áttekintette a *Közös otthonunk* mozgalom eddigi tapasztalatait, s megállapította: az akció élénk visszhangra talált a lakosság körében. Az állampolgárok többsége felismerte, hogy a lakóhelyi közélet fellendítéséhez mindenki hozzájárulhat. Az elmúlt két és fél esztendőben lakóhelyi klubok, s egyéb közösségek alakultak és ezek általában színvonalasan dolgoznak. (MTI)

Akadémiai tanácskozás

Tudományos kutatók a békéért

Hétfőn délután az Akadémia székházában tartotta az évi első ülését az MTA Békekutató Központjának tanácsa. *Vajda György* akadémikusnak, a tanács elnökének megnyitóját után *Kiss J. László*, a Magyar Külügyi Intézet munkatársa tájékoztatta a jelenlevőket a békekutatás mai irányzatairól, majd *Valki László*, a központ főtitkára ismertette a szervezet az évi programját.

A főtitkár elmondta, hogy számos érdekes tudományos összefüggést terveznek 1984-ben. Február végén az MTA Filozófiai Intézetével közösen nemzetközi konferenciát szerveznek, amelyen hívők és marxista kutatók vitatják meg az ember felelőssége a mai világban témakört. Áprilisban hazai békekutatók és újságírók részvételével tartott kerekasztal-beszélgetésen arról lesz szó, hogyan szerepelnek a háború és béke kérdései a mai

magyar tömegtájékoztatásban. Májusban a NATO katonai doktrinájának változásai kerülnek napirendre egy könyvvita kapcsán, az ősz folyamán pedig az UNESCO és a Nemzetközi Békekutató Társaság (IPRA) részvételével nemzetközi szimpozionon vitatják meg, hogy miként használják fel a békekutatás eredményeit a köz- és felsőoktatásban. E mellett számos kutatási programot szerveznek, amelyek egyebek között az európai rakétatelepítések és a haditechnikai fejlődés következményeivel foglalkoznak, valamint azzal, hogy milyen módon lehet kiküszöbölni egy-egy konfliktusszituációban a másik fél szándékairól, stratégiai célkitűzéseiről alkotott téves feltételezések kialakulását.

Az ülés *Simai Mihály* akadémikusnak, a Békekutató Központ tudományos bizottsága elnökének zárszavával ért véget. (MTI)

Szekszárdról tájékoztatók

Német nyelvű színpad premierje

Német nyelvű színházi bemutatót tartottak hétfőn Szekszárdon. *Arthur Schnitzler* *Anatol* című vígjátékát játszotta *Iglódi István* rendezésében a szekszárdi német bemutatószínpad, amely a Magyarországi Németek Demokratikus Szövetsége, a Művelődési Minisztérium és a Tolna megyei Tanács támogatásával működik a Babits Mihály Művelődési Központban. A szekszárdi premier után tájékoztatókon lépnek fel országszerte azokon a vidékeken, ahol nagyobb számban él német nemzetiségű lakosság.

A bemutatószínpad ebben az évadban a színházi előadás mellett két irodalmi műsorral is szerepel a német nemzetiség lakta településeken. Az egyiket *Heine* és *Petőfi* műveiből, a másikat a Magyarországon élő német nemzetiségű költők alkotásaiból állították össze. Az utóbbit a rádió pécsi stúdiójának német nyelvű szerkesztőségével közösen készítették. Érdekesége, hogy az egyes műveket a Baranya és Tolna megyében elterjedt dialektusban szövegezték meg. (MTI)